

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในกรุงเทพมหานคร

EDUCATIONAL SUPERVISOR'S ROLES AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS
AND TEACHERS OF PRIVATE VOCATIONAL INDUSTRIAL
SCHOOLS IN BANGKOK

นางรัตนา ภูภิรมย์
MRS. RATANA PHUPHIROM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

วท.

บัณฑิตวิทยาลัย

ร 345 น

๒๕๓๙

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2539

เลขที่.....

เลขที่..... 27140

วัน, เดือน, ปี 11 ก.พ. 2540

ISBN 974-621-592-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
- ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**EDUCATIONAL SUPERVISOR'S ROLES AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS
AND TEACHERS OF PRIVATE VOCATIONAL INDUSTRIAL
SCHOOLS IN BANGKOK.**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
1996
ISBN 974-621-592-2**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภท
วิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
Educational Supervisor's Roles as
Perceived by Administrators and Teachers
of Private Vocational Industrial Schools
in Bangkok

นักศึกษา

นางรัตนา ภูมิรัมย์

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ไพรัตน์ ฝึกน้อย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.สวัสดิ์ อุดมโกชน์

ระดับการศึกษา

ครุศาสตรบัณฑิตสาขามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

ภาควิชา

ครุศาสตรอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.

2539

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน จำแนกประชากรตามขนาดโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบ
มาตราส่วนประเมินค่าสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ 4 ด้าน คือ
ด้านการบริหารหลักสูตรด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการ
สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร
51 คน ครู 668 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เปรียบเทียบความคิดเห็นโดยใช้
ค่าเอฟ (F-test) และทดสอบด้วยวิธีของ scheffe

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษามีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ และด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษามีความคิดเห็นที่พึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในระดับมากทุกด้าน การนิเทศก์ที่พึงประสงค์ในระดับสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ ระดับรองลงไปคือด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการนิเทศภายในโรงเรียนตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กที่มีต่อการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์แล้วพบว่า มีความแตกต่างกันโดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นรายด้านแล้วพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาทั้งสามขนาด แสดงความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้มีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรในระดับแรก

บทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้แสดงความคิดเห็นที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง แสดงความพึงประสงค์ให้นิเทศการศึกษาด้านการบริหารหลักสูตร เป็นลำดับแรกแต่ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็ก แสดงความพึงประสงค์ให้นิเทศการศึกษาด้านการสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ เป็นลำดับแรก

Thesis Title Educational Supervisor's Roles as Perceived
by Administrators and Teachers of Private
Vocational Industrial Schools in Bangkok.

Student Mrs.Ratana Phuphirom

Thesis Advisor Mrs.Pairat Phaknoi

Thesis Co Advisor Dr.Sawat Udompoch

Level of Study Master of Industrial Education in
Vocational Administration

Department Industrial Education, King Mongkut's
Institute of Technology Ladkrabang

Year 1996

ABSTRACT

The purposes of this study were to study the supervisors' roles and compare the perception of administrators and teachers of trade and Industrial subject in private vocational schools, in Bangkok Metropolitan on actual and expected performance of supervisors of the Office of the Private Education Commission. The population of this study was the administrators and teachers of trade and Industrial private vocational schools in Bangkok. Samples were drawn from 51 administrators and 668 teachers. Questionnaires comprising of 4 supervisors' roles were utilized; curriculum management, personnel development, in-school supervision, and supporting and contributing academic features. Data were analyzed by using arithmetic mean ($\bar{X}$) percentages and F-test

The findings of the study were the administrators and the teachers of administrators and teachers of private vocational schools that education supervision of the Office of the Private Education Commission has been performed in low rate categorized from lower to higher mean. They are curriculum management, personnel development, supporting and contributing academic features and in-school supervision. Much rate of supervisors' action should be performed as perceived by administrators and teachers of private vocational schools. Supporting and contributing academic features should be performed at high rate following with curriculum management, personnel development and in-school supervision orderly.

Real performance of supervisors as perceived by administrators and teachers from private vocational schools, concerning industrial mechanic subject, had been compared according to the large, medium and small size schools. The comparison has been drawn to the significant difference that the mean of administrators' and teachers' perception from medium size schools was the lowest in every area. The mean of each perception drawn from administrators and teachers in private vocational schools of the three size suggested that curriculum management be the first priority role done by supervisors of the Office of the Private Education Commission.

Much rate of expected role of supervisors should be done as perceived by administrators and teachers of private vocational schools, concerning industrial mechanic subject, classified by large, medium and small size schools. However, the first priority of curriculum management supervision should be conducted as perceived by administrators and teachers from schools of large and medium size while administrators and teachers from schools of small size expected that supporting and contributing in academic area should be performed at the first priority.

IV

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้นั้น ด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์ไพรัตน์ พักน้อย และ ดร.สวัสดี อุดมโภชน ที่ให้คำแนะนำและปรึกษาช่วยเหลือตรวจแก้ไขให้กำลังใจ ติดตามความก้าวหน้าในระหว่างดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบแบบสอบถามในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือเป็นอย่างดี โดยทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ขึ้น และขอขอบคุณผู้บริหาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่ให้การสนับสนุนและเกื้อกูลสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

รัตนา ภูมิรัมย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญแผนภูมิ.....	XIII
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
เชิงอรรถ.....	11
2 บรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.....	17
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	27
ความเป็นมาของการนิเทศการศึกษา.....	28
ความเป็นมาของการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย.....	30
การนิเทศการศึกษา.....	31
แนวความคิดและความหมายของบทบาทหน้าที่.....	34

VI

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ .(ต่อ)

บทที่	หน้า
บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์.....	37
ความรู้พื้นฐานและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับศึกษานิเทศก์.....	40
คุณลักษณะบางประการของผู้นิเทศ.....	41
ลักษณะงานนิเทศการศึกษา.....	45
การบริหารหลักสูตร.....	51
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	52
หลักสูตรอาชีวศึกษา.....	55
ความสำคัญของหลักสูตร.....	56
เอกสารประกอบหลักสูตร.....	57
บทบาทการนิเทศด้านการจัดอุปกรณ์การสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก..	60
การพัฒนาคณาจารย์.....	61
การนิเทศภายในโรงเรียน.....	71
หน้าที่ของศึกษานิเทศก์กับการนิเทศภายในโรงเรียน.....	71
ประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	74
ลักษณะของการนิเทศภายในโรงเรียน.....	74
การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ.....	80
ความต้องการการนิเทศการศึกษา.....	88
การวัดผลและประเมินผล.....	93
ขนาดของโรงเรียนเอกชน.....	94
เชิงอรรถ.....	98
3 วิธีการดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล.....	113
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	113

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย..... 117
	การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ..... 119
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 120
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 122
	เชิงอรรถ..... 126
4	ผลการวิจัย..... 127
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง..... 127
	ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ที่ปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน..... 129
5	สรุปผล อภิปรายผล การวิจัยและข้อเสนอแนะ..... 158
	สรุปผลการวิจัย..... 160
	อภิปรายผล..... 164
	ข้อเสนอแนะ..... 178
	เชิงอรรถ..... 181
	บรรณานุกรม..... 186
	ภาคผนวก..... 198
	ประวัติผู้เขียน..... 215

VIII

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากร จำแนกตามขนาดโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง..	114
2 แสดงจำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถามแยกตามขนาดโรงเรียน.....	121
3 สรุปรภาพรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร และครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร.....	127
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการ ปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ด้านการบริหารหลักสูตร.	130
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการ ปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ด้านการพัฒนาบุคลากร..	133
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการ ปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ด้านการนิเทศภายใน โรงเรียน.....	136

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	เนื้อหา	หน้า
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ด้านการสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ.....	139
8	สรุปค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์รวม 4 ด้าน..	142
9	การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม รายด้านจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน.....	144
10	การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในด้านการพัฒนาบุคลากร..	147
11	การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน. ในด้านการสนับสนุนและให้ ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ.....	149
13	สรุปการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริง ตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม จำแนกตามขนาดโรงเรียนรวมทุกด้าน.....	150
14	การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม รายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	151
15	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปฏิบัติในด้านการบริหารงานหลักสูตร....	154
16	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปฏิบัติในด้านการพัฒนาบุคลากร.....	155

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปฏิบัติในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน..	156
18	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปฏิบัติในด้านการสนับสนุนและให้ความ ช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ.....	157

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
1 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปี 2515 ถึง 2517.....	19
2 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปี 2518 ถึง 2524.....	20
3 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปี 2533 จนถึงปัจจุบัน.....	21

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยต้องพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งบุคคลที่จะดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษาต้องมีความรู้ประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ ดังนั้น ผู้นิเทศการศึกษา หรือศึกษานิเทศก์จึงมีบทบาทหน้าที่ในงานนี้อย่างสำคัญยิ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาของภาคเอกชนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา โดยแบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ออกเป็นหน่วยงานระดับกองและหน่วยงานที่เทียบเท่ากอง ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานหลัก 4 กอง (Line) หน่วยงานเสริม (Staff) 5 กอง คือ กองโรงเรียนสามัญศึกษา กองโรงเรียนอาชีวศึกษา กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ สำนักงานเลขานุการกรม กองกองทุนและสวัสดิการ กองทะเบียน กองนโยบายและแผน และหน่วยศึกษานิเทศก์

จากการแบ่งหน่วยงานดังกล่าว หน่วยศึกษานิเทศก์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษาให้กับโรงเรียนเอกชน โดยมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. นิเทศการสอนและการบริการงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชน
3. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย¹

หน่วยศึกษานิเทศก์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แบ่งส่วนราชการ ภายในเป็นกลุ่มงานนิเทศต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มงานนิเทศระดับก่อนประถมศึกษา
2. กลุ่มงานนิเทศระดับประถมศึกษา
3. กลุ่มงานนิเทศวิชาสามัญ
4. กลุ่มงานนิเทศวิชาชีพและการศึกษานอกระบบ
5. กลุ่มงานนิเทศงานสนับสนุนการสอนและการศึกษาพิเศษ
6. กลุ่มงานนิเทศการบริหารโรงเรียน
7. กลุ่มงานนิเทศการศึกษาเอกชน ประจำเขตการศึกษา

ภารกิจหลักของศึกษานิเทศก์ในการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนมุ่งเน้น ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ แนะนำด้านวิชาการแก่โรงเรียน และจากการดำเนินตามโครงการ ตรวจสอบ ติดตาม แนะนำการบริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2536-พ.ศ. 2537 พบว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีความต้องการการนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมากที่สุดรวมทั้งต้องการให้ศึกษานิเทศก์ดำเนินการด้านการบริหารหลักสูตร โดยการจัดหาหลักสูตร อบรม เรื่องการใช้หลักสูตร การเขียนแผนการสอนและจัดทำคู่มือครูพร้อมสื่อต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรที่เข้ากันผู้บริหารและครูขอให้มีการฝึกอบรมและให้ความรู้เพิ่มเติมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน หรือแม้แต่การไปทัศนศึกษาดูงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ การนิเทศภายในโรงเรียนก็มีความสำคัญในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ร่วมสร้างความเข้าใจให้กับครูและจัดตั้งคณะกรรมการในการจัดการเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะบุคคลในโรงเรียนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุด และอีกประการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนึ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารและครูต้องการคือ การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ ซึ่งโรงเรียนต้องการให้ศึกษานิเทศก์แนะนำและให้คำปรึกษาในเรื่องการวัดและประเมินผล การจัดและให้บริการห้องสมุด การจัดอาคารสถานที่ ห้องประกอบต่าง ๆ และข่าวสารด้านวิชาการ หรือแม้แต่การสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จากความต้องการของผู้บริหารและครูที่ต้องการให้ช่วยเหลือพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยีอย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมระบบการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา พ.ศ. 2525 พบว่า บุคลากรในโรงเรียนเอกชนยังไม่มีความเข้าใจในการดำเนินการนิเทศการศึกษาทั้งการนิเทศทั่วไป และการนิเทศภายในโดยคิดว่าเป็นการจับผิดมากกว่าการให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา การร่วมกันแก้ปัญหา แม้แต่การสาธิตการแนะนำสื่อการเรียนการสอน ครูไม่สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม และผู้บริหารนำสื่อที่ได้รับหรือเป็นต้นแบบเก็บไว้อย่างมิดชิด ครูจึงไม่สามารถนำไปใช้สอนได้ จากปัญหาอุปสรรคที่กล่าวถึงข้างต้นหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้พยายามดำเนินการให้การนิเทศเป็นการแก้ไขปัญหของครูและโรงเรียน เป็นการช่วยเหลือแนะนำเพื่อเกื้อกูลกันมากกว่าสร้างความรู้สึกลงใจในการตรวจสอบหาความผิดตั้งกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ดังนี้:-

1. การจัดอบรม แนะนำ ส่งเสริมในด้านการใช้หลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนการสอน ทำคู่มือครูและสื่อต่าง ๆ
2. จัดอบรมบุคลากร แนะนำแหล่งทรัพยากรในการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น
3. ให้การดำเนินการ วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการนิเทศภายในโรงเรียน
4. หารูปแบบการนิเทศโรงเรียนประเภทต่าง ๆ
5. การนิเทศติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียน

การดำเนินการให้การนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ดำเนินการไปค่อนข้างช้าเพราะมีอัตรากำลังจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการการนิเทศของโรงเรียน ขณะที่จำนวนโรงเรียนเอกชนมีมากขึ้นโดยมีอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ในส่วนกลาง จำนวน 60 คน และประจำเขตการศึกษาต่าง ๆ 51 คน ซึ่งต้อง

ปฏิบัติหน้าที่ทั้งงานวิชาการและงานธุรการในขณะเดียวกัน โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ ในกลุ่มงานนิเทศวิชาชีพและการศึกษานอกระบบมีเพียง 8 คน ในส่วนกลางและไม่มีศึกษานิเทศก์กลุ่มงานนี้ในส่วนภูมิภาค ในฐานะผู้วิจัยปฏิบัติงานในหน่วยศึกษานิเทศก์จึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะแสวงหาข้อมูลเพื่อทำให้การนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการประเภทอาชีวศึกษาได้ เนื่องจากผู้วิจัยตระหนักดีว่าโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมเป็นโรงเรียนที่ผลิตแรงงานตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมโดยมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคสังคม ข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งเป็นสังคมไร้พรมแดน สังคมที่มีการแข่งขันสูงและต้องอาศัยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่ฉับไว ดังนั้นหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ต้องมีบทบาทหน้าที่ที่สนองตอบต่อความต้องการและให้การสนับสนุน การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมให้ได้มากที่สุด โดยศึกษานิเทศก์ต้องศึกษาทดลอง วิเคราะห์ วิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ด้านวิชาการตลอดจนการบริหารการศึกษา การนิเทศการสอน และการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมรวบรวมและเผยแพร่งานวิชาการสื่อการสอนและการจัดทำสื่อการสอนต่าง ๆ ช่วยเหลือในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน แผนการสอน หรือแนวการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการปัจจุบัน จึงจะสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมให้สูงขึ้นได้

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริง และบทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ ตลอดจนความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จากผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ได้ปฏิบัติงานจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ได้ปฏิบัติงานจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่มีขนาดแตกต่างกัน ในกรุงเทพมหานคร
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่มีขนาดแตกต่างกัน ในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การบริหารหลักสูตร
- 1.2 การพัฒนาบุคลากร
- 1.3 การนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.4 การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ทำการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเฉพาะที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 โรงเรียน จำนวนผู้บริหาร 51 คน ครูจำนวน 1,239 คน ตามสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการ

ศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2536

2.2 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ทำการวิจัย ได้แก่

2.2.1 ประชากรที่เป็นผู้บริหารทั้งหมด จำนวน 51 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างของครู จำนวน 668 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สังเกตของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ดังนี้

3.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการนิเทศการ

ศึกษาตามองค์ประกอบต่อไปนี้

3.2.1. การบริหารหลักสูตร

3.2.2. การพัฒนาบุคลากร

3.2.3. การนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.4. การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

2. ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวความคิดอันเนื่องมาจากการกำหนดบทบาท หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และจากการศึกษางานวิจัยของสังต์ อุทรานันท์ ได้เสนอข้อค้นพบไว้ในรายงานผลและสาระสำคัญของงานการวิจัยทางการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะการวิจัยเรื่อง "การศึกษางานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528 พบว่า บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์นั้น ประมวลไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวกับการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรเนื้อหาสาระของหลักสูตร เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ ประมวลการสอน โครงการสอน คู่มือครู ช่วยเหลือเรื่องแบบเรียนและการจัดทำสื่อต่าง ๆ วิธีการใช้และปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทั่ว ๆ ไป เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการดำเนินการดีขึ้น จัดอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อเผยแพร่รูปแบบสื่อ วิธีการสอน และการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาเจตคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดีมีความรับผิดชอบต่องานอันจะทำได้ทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ศึกษานิเทศก์มีบทบาทหน้าที่ให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ช่วยในการฝึกอบรม และการจัดทำสื่อต่าง ๆ ช่วยประสานงาน และการประเมินผลแก่โรงเรียนพร้อมทั้งศึกษาข้อมูลรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการสอน
4. ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ ศึกษานิเทศก์ต้องให้การส่งเสริม แนะนำ ศึกษา ทดลอง วิเคราะห์ และวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และรวบรวมเผยแพร่งานวิชาการและงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริหารเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทำการปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียน
การสอน โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ ให้ความรู้ใน
เรื่องการประเมินผลงานด้านวิชาการ และส่งเสริมประสานงานด้านวัฒนธรรม
จริยธรรม พละนามัย และอาชีพให้กับโรงเรียน²

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจตรงกันตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงขอจำกัดความถึงศัพท์ที่ใช้
ในการวิจัยดังนี้

"ผู้บริหาร" หมายถึง ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ ที่ได้รับอนุญาตให้บรรจุ
ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

"ครู" หมายถึง ครูที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งถูกต้องตามพระราชบัญญัติ โรงเรียน
เอกชน พ.ศ. 2525 และสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

"โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม"
หมายถึง โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ที่เปิดสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ตาม
มาตรา 15 (1) ที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และได้รับอนุญาตให้จัดตั้งจากสำนัก
งานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนแล้ว

"การบริหารหลักสูตร" หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตร การเขียนแผนการเรียน
การจัดแผนการสอน การจัดทำและนำสื่อต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการสอนและจัดการเรียนการ
สอน และการจัดการประเมินผลการเรียน

"การพัฒนาบุคลากร" หมายถึง การให้การอบรมในแง่วิชาการต่างๆ การสัมมนา
การศึกษาดูงาน การสาธิต รวมทั้งการนิเทศความรู้ในวิชาชีพครูด้านต่าง ๆ

"การนิเทศภายในโรงเรียน" หมายถึง ศิษยานิเทศก์ได้ดำเนินการเสนอแนะแนว
ทางรูปแบบ หลักการ วิธีการ ความรู้เกี่ยวกับสาระทักษะ และเทคนิคของการนิเทศ พร้อมทั้ง
ให้ความร่วมมือในการเป็นวิทยากร เพื่อให้โรงเรียนทำการนิเทศภายในโรงเรียนโดยยึดหลัก
การนิเทศอย่างถูกต้อง

"การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำงานวิชาการ" หมายถึง การสนับสนุน การเป็นวิทยากรด้านวิชาการ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนการสนับสนุน เอกสารวิชาการ และงานธุรการวิชาการที่เกี่ยวข้อง

"บทบาทที่ปฏิบัติจริง" หมายถึง พฤติกรรมหรือหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปฏิบัติในปัจจุบันเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา โดยให้คำแนะนำ ปรึกษา อบรม สัมมนา หรือส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือ ร่วมมือเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพ และให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนการสอนของนักเรียน

"บทบาทที่พึงประสงค์ หรือความคาดหวัง" หมายถึง ระดับความคิดเห็นส่วนตัวของ ผู้บริหารและครูที่มีความปรารถนา หรือต้องการต่อการแสดงบทบาทหน้าที่การนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยไม่คำนึงถึงบทบาทที่เป็นจริง ของศึกษานิเทศก์

"หน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา" หมายถึง กิจที่ควรทำ กิจที่ต้องทำ ในงาน วิจัยกำหนดให้ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่ให้การนิเทศศึกษากับโรงเรียน โดยดำเนินการวิเคราะห์ นโยบายงาน แผนงานเพื่อกำหนดแนวทางและวิธีปฏิบัติ การศึกษาวิเคราะห์รวบรวมข้อมูล เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การพัฒนารูปแบบ สื่อ ศึกษาหลักสูตร จัดประชุมสัมมนา อบรมสนับสนุนให้ความร่วมมือกับครูและผู้บริหารโรงเรียน ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา

"ศึกษานิเทศก์" หมายถึง ข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศและการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนการพัฒนารูปแบบสื่อ ศึกษาวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนให้ความร่วมมือกับผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน พร้อมทั้งมีหน้าที่วิเคราะห์ นโยบาย งาน แผนงานและหลักสูตร เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา

"ขนาดของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา" หมายถึง โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียน ขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก พิจารณาจากความกระจายของนักเรียนแต่ละโรงเรียน โดย ได้ข้อมูลจากสถิติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2536³ โดยมี รายละเอียดดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา
ช่างอุตสาหกรรม ที่มีนักเรียนมากกว่า 2501 คนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา
ช่างอุตสาหกรรม ที่มีนักเรียนระหว่าง 1001 - 2,500 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชา
ช่างอุตสาหกรรม ที่มีนักเรียนน้อยกว่า 1,000 คน

เชิงอรรถ

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประจำเขตการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536), หน้า 54.

²สังต์ อุทรานันท์, "การศึกษางานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทยรายงานผลการวิจัย เล่มที่ 1," (วิทยานิพนธ์, ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528) หน้า 7.

³สถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2536 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (เอกสารอัดสำเนา)

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการเสนอวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สภาพของการจัดการศึกษาเอกชน
- ตอนที่ 2 ความเป็นมาของการนิเทศการศึกษาและบทบาทหน้าที่
- ตอนที่ 3 การนิเทศการศึกษาในด้านต่าง ๆ
 - ด้านการบริหารหลักสูตร
 - ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน
 - ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ

ตอนที่ 1 สภาพของการจัดการศึกษาเอกชน

การจัดการศึกษาของไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตลอด แผนการศึกษาแห่งชาติได้เน้นถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังที่ได้ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ว่า "รัฐพึงเปิดโอกาสให้เอกชนร่วมรับภาระจัดการศึกษาของเอกชนทุกระดับ ทุกประเภท โดยจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยมีข้อแม้ว่า การศึกษาที่เอกชนจัดนั้น จะต้องไม่แสวงหากำไรเกินควร"¹

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังจะเห็นได้ว่ารัฐได้ตระหนักถึงการจัดการศึกษาว่า

เป็นภาระที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้นกำลังคนอันมีคุณภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศและการพัฒนาสังคมจากนโยบายการศึกษาของคณะรัฐมนตรีได้มุ่งพัฒนาการศึกษาเร่งรัดผลิตบุคลากรในสาขาวิชาขึ้นต่าง ๆ และผลักดันให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่²

ในปัจจุบันนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรับผิดชอบในการส่งเสริมและดูแลโรงเรียนเอกชน ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งได้แก่ สถานศึกษา ตั้งแต่ก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15 แห่ง พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ไว้ 3 ประเภท คือ

1. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษา ประกอบด้วยโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา ประกอบด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

2. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือ หลักสูตรที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่เกี่ยวข้องในส่วนนี้ ประกอบไปด้วย โรงเรียนที่จัดการศึกษาในลักษณะการศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนเฉพาะการ โรงเรียนสอนศาสนา โรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนสอนศิลปศึกษา และโรงเรียนฝึกอาชีพต่าง ๆ

3. โรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา หรือจิตใจที่จัดเป็นรูปแบบ การศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่ผู้ยากไร้ หรือผู้เสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์³

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีบทบาทในการกำกับดูแล และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาภาคเอกชนอย่างกว้างขวางเทียบเท่ากับกรมต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาภาครัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ดำเนินการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาส่วนหนึ่งเป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้รับอนุมัติให้ใช้หลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน แยกเป็น 2 ระดับ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งเป็นการพัฒนากำลังคนระดับกลางให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีหลักเกณฑ์ ตามหลักวิชาการสมัยใหม่ กอปรกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านการผลิต และการพัฒนาที่มีอยู่ในปัจจุบันได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นแรงงานด้านช่างอุตสาหกรรมจึงมีความสำคัญ และต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ทั้งในปัจจุบัน และอนาคตเช่นกัน ความต้องการกำลังคนในระดับผู้ปฏิบัติการ และเทคนิคการอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญไม่แพ้กับการศึกษาระดับและประเภทใด ๆ เพราะเป็นการศึกษาที่มุ่งผลิตคนเพื่อทักษะ และความสามารถที่จะ

ประกอบการงานอาชีพได้ ซึ่งเป็นการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยตรง

เมธี บิลันธานนท์ กล่าวว่า

ความสำคัญของอาชีวศึกษาในความหมายที่มุ่งให้คนมีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพได้ ดังนั้น อาชีวศึกษา (VOCATIONAL EDUCATION) คือ การศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรด้านฝีมือระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าปริญญาสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง⁴

ประกอบกับตลาดแรงงานมีแนวโน้มต้องการกำลังคนในภาคอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาและกำลังจะเปลี่ยนไปในอนาคต ดังนี้

1. ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลงจากวิถีการผลิตหลักด้านเกษตรกรรม เป็นอุตสาหกรรมและบริการ การขยายตัวทางภาคอุตสาหกรรมและบริการเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมและบริการเพิ่มขึ้น
2. ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำลังเข้ามามีบทบาทในชีวิตคนไทยมากขึ้น ทั้งในชีวิตประจำวัน การสื่อสาร การคมนาคม การขนส่ง และการพักผ่อนหย่อนใจ จะมีองค์ประกอบเกี่ยวข้องกับวิทยาการสมัยใหม่มากขึ้น อันจะเป็นผลกระทบต่อการผลิตและการบริการทางด้านนี้ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
3. แบบแผนการดำรงชีวิตของคนไทยจะเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยมากขึ้น เปลี่ยนจากระบบพึ่งพาอาศัยกัน มาสู่ระบบบริการสมัยใหม่มากขึ้น เช่น อาชีพคนกลาง ธุรกิจต่าง ๆ จะเพิ่มขึ้น
4. ประเทศไทยเปิดรับวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนติดต่อสัมพันธ์กับชาวต่างชาติมากขึ้น จึงเกิดธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น เช่น กิจการโรงแรม การท่องเที่ยว การบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ

5. ประชากรไทยแต่ละกลุ่ม อายุจะลดลงทำให้กำลังงานในวัยหนุ่มสาวอาจขาดแคลนไม่ทันกับความต้องการที่กำลังเป็นอยู่ จะเป็นการผลักดันให้มีการนำเข้าเครื่องมือสมัยใหม่เพิ่มมากขึ้น

แนวโน้ม 5 ประการที่กล่าวมานี้ ย่อมมีผลกระทบต่อการผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาโดยตรง ซึ่งรัฐได้ตระหนักถึงบทบาทของโรงเรียนเอกชนในการเข้ามามีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการให้การสนับสนุนในการให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการช่วยจัดการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการศึกษาโดยแยกเป็นลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นงานทางการศึกษา กล่าวคือ เป็นการวัดการศึกษาแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนเป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิต เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
2. เป็นงานร่วมมือกันระหว่างรัฐและเอกชน เนื่องจากภาครัฐบาลนั้นมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ จึงต้องชักชวนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. เป็นงานส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะส่งเสริมในด้านวิชาการและส่วนปฏิบัติการ อันได้แก่ เรื่องรูปแบบหรืองานวิจัย และการฝึกอบรมซึ่งโรงเรียนเองไม่มีกำลังมากพอที่จะกระทำได้
4. เป็นสำนักนโยบายและแผน เนื่องจากการศึกษาภาคเอกชนมีความหลากหลายทั้งในระดับการศึกษา และรูปแบบการศึกษา ฉะนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาของรัฐและเอกชนประสานสัมพันธ์ไปสู่เป้าหมายอันเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงทำหน้าที่เป็นสำนักนโยบายและแผนสำหรับการศึกษภาคเอกชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ทำหน้าที่ด้านการคุ้มครองการทำงานและการให้การสงเคราะห์แก่ครู โดยจะรับผิดชอบในการให้ครูได้รับการคุ้มครองในการทำงาน และให้ได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนด โดยใช้เงินจากกองทุนสงเคราะห์ครู ซึ่งจัดตั้งขึ้นจากพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน 2525

6. ทำหน้าที่ด้านการอุดหนุนโรงเรียนเอกชน 5 ประการ คือ จัดส่งครูไปช่วยสอนในโรงเรียน ให้อุปกรณ์การศึกษา ให้เงินอุดหนุน ให้เช่าทรัพย์สินของกระทรวงศึกษาธิการ และอุดหนุนด้วยประการอื่น

7. มีลักษณะงานทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงแห่งชาติ อันได้แก่ การจัดการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนสอนภาษาจีน และโรงเรียนสอนศาสนาต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ระหว่างชาติ และศาสนา ซึ่งจะช่วยเสริมความมั่นคงของชาติได้

8. เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลให้โรงเรียนเอกชน ดำเนินการไปตามกฎหมายที่กำหนด

กล่าวโดยสรุปสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีหน้าที่รับผิดชอบกว้างขวาง คือ รับผิดชอบการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึง ระดับอุดมศึกษา โดยจัดการศึกษาที่จัดเป็นการศึกษาในโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน และรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ มีลักษณะงานเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา เป็นสำนักนโยบายและแผนด้านการศึกษาเอกชน

การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในระยะแรก (พ.ศ. 2515-2517) นั้น แบ่งส่วนราชการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 273 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2515 โดยแบ่งส่วนราชการระดับกองเป็น 5 กอง (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1) การแบ่งส่วนราชการดังกล่าวนี้ไม่สามารถสนองตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาเอกชนได้ และยังมีปัญหาต่าง ๆ อีกหลายประการ อาทิ ปัญหาทางด้านเอกภาพในการบังคับบัญชา ความซับซ้อนของการจัดหน่วยงาน และขาดหน่วยงานที่สำคัญและจำเป็น ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงได้ทำการปรับปรุงแบ่งส่วนราชการเป็นการภายใน เพื่อเป็นโครงการในขั้นทดลองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-2521 โดยแบ่งออกเป็น 5 กอง 2 ฝ่าย (ฝ่ายมีฐานะเทียบเท่ากอง) และหน่วยศึกษานิเทศก์ (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2)

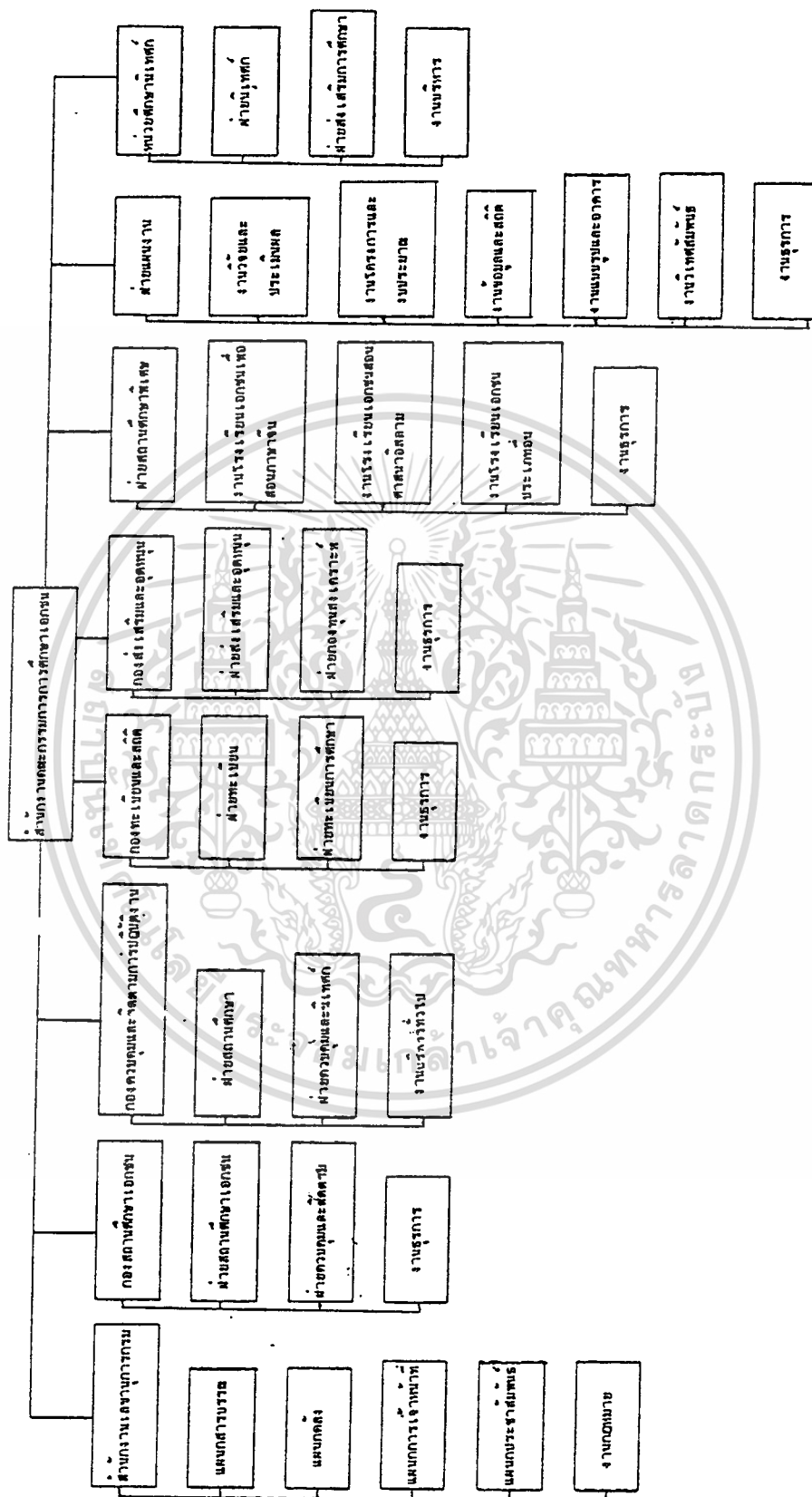
ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งประกาศใช้แทนฉบับเดิม จำนวนโรงเรียนเอกชนก็มีเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านสาขาวิชา และประเภทของสถานศึกษา รวมทั้งระบบและวิธีการบริหารงานเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนก็ได้เปลี่ยนแปลงไปหลายประการ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงมีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการอีกครั้งหนึ่งให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การขอปรับปรุงส่วนราชการใหม่ในครั้งนี้ เป็นการขอจัดส่วนราชการที่ได้จัดตั้งเป็นการภายในมาเป็นเวลานานแล้วให้เป็นส่วนราชการที่ถูกต้องตามกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการอีกครั้ง เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งเป็นการศึกษานอกระบบ และการสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการ ในการเร่งรัดเรื่องการตรวจสอบ จึงได้จัดตั้งหน่วยงานเทียบเท่ากองอีกสองหน่วยงาน คือ กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และสำนักงานการตรวจราชการ จึงรวมหน่วยงานเทียบเท่ากองเป็น 10 กอง (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 3) การแบ่งงานครั้งล่าสุดเป็นการจัดระบบภายในให้สอดคล้องกัน รวมทั้งได้ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการออก ตามลักษณะเฉพาะของงานที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำเป็นจะต้องดำเนินการ

แผนภูมิที่ 1
แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ปี 2515 ถึง 2517

แผนภูมิที่ 2
แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ปี 2518 ถึง 2524

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งงานครั้งล่าสุดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ดำเนินการแบ่งงาน ดังนี้

1. หน่วยงานหลัก (Line) ได้แก่ กองที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรงเรียนโดยตรงคือ

1.1 กองโรงเรียนสามัญศึกษา ซึ่งควบคุมดูแลโรงเรียนสามัญศึกษาต่าง ๆ ทั้งโรงเรียนก่อนประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2 กองโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งควบคุมดูแลโรงเรียนอาชีวศึกษาต่าง ๆ

1.3 กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ ซึ่งควบคุมดูแลโรงเรียนต่าง ๆ ตามนโยบายพิเศษ เช่น โรงเรียนเอกชนเพื่อสอนภาษาจีน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนสอนศาสนา เป็นต้น

1.4 กองโรงเรียนนอกระบบ ซึ่งควบคุมดูแลโรงเรียนนอกระบบโดยจัดหลักสูตรตามที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ เช่น โรงเรียนเสริมสวย โรงเรียนตัดเย็บเสื้อผ้า โรงเรียนสอนคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. หน่วยงานเสริม (Staff) ได้แก่ หน่วยงานหรือกองที่เสริมการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ

2.1 สำนักงานเลขานุการกรม มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการบริการและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับงานราชการของกองและฝ่ายต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

2.2 กองกองทุนและสวัสดิการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน

2.3 กองทะเบียน มีหน้าที่ในการพัฒนา และจัดทำทะเบียนต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู นักเรียน และกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนเอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 กองนโยบายและแผน มีหน้าที่ในการวิเคราะห์วิจัย ปัญหา การศึกษาเพื่อกำหนดและพัฒนาโครงการการศึกษาเอกชนในระดับต่าง ๆ

2.5 ศึกษานิเทศก์ มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำทาง ด้านการเรียนการสอน และการบริหารแก่โรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

2.6 สำนักงานการตรวจราชการกรม ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ คณะกรรมการในการกำหนดแผนและติดตามผลการตรวจราชการระดับกรม⁶

จากลักษณะงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หน่วยนิเทศก์เป็น หน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้การสนับสนุน คำแนะนำ และเป็น ที่ปรึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การจัดหนังสือและการให้บริการ โดยหน่วย ศึกษานิเทศก์ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. นิเทศการสอนและการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน
2. ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชน
3. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย⁷

หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ซึ่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ต้องมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. นิเทศการสอนและการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ปรึกษาทาง วิชาการในโรงเรียนที่อยู่ในความควบคุม
2. ตรวจตราโรงเรียนในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ระเบียบ คำสั่ง หรือกฎหมายระบุไว้
3. ศึกษา ทดลอง วิเคราะห์และวิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน ด้านวิชาการ ตลอดจนการบริหารการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ส่งเสริม รวบรวมและเผยแพร่งานวิชาการและงานบริหารเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

5. จัดทำ พิจารณา และช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบการเรียน แผนการสอน หรือแนวการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

6. จัดทำคู่มือ เอกสารวิชาการ และช่วยเหลือในการจัดทำวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

7. ปรับปรุง ส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษา โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ

8. จัดประชุม อบรม สัมมนา ครู หรืออาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานทางวิชาการ

9. ประเมินผลงานด้านวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานด้านวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

10. ประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

11. ตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานโรงเรียนเอกชนทุกประเภท

12. ส่งเสริมประสานงานด้านวัฒนธรรม จริยธรรม พลานามัย และการอาชีพ

13. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน^๑

โครงสร้างหน่วยศึกษานิเทศก์ แบ่งส่วนงานรับผิดชอบภายใน ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป
2. กลุ่มงานนิเทศระดับก่อนประถมศึกษา
3. กลุ่มงานนิเทศระดับประถมศึกษา
4. กลุ่มงานนิเทศวิชาสามัญ
5. กลุ่มงานนิเทศวิชาชีพ และการศึกษานอกระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. กลุ่มงานนิเทศงานสนับสนุนการสอนและการศึกษาพิเศษ
7. กลุ่มงานนิเทศการบริหาร โรงเรียน
8. กลุ่มงานนิเทศการศึกษาเอกชน ประจำเขตการศึกษา^๑

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดที่จะศึกษานวาทพหุหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกลุ่มงานนิเทศวิชาชีพและการศึกษานอกระบบที่ได้ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาให้กับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่มงานนิเทศวิชาชีพและการศึกษานอกระบบให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบ คือ

1. วิเคราะห์นโยบาย งาน แผนงาน แผนการปฏิบัติงานและโครงการต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีปฏิบัติ
2. ศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ/วิชาอาชีวในโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ
3. ประดิษฐ์ วิจัย และพัฒนารูปแบบและสื่อ การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ
4. จัดหรือร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเผยแพร่รูปแบบและสื่อ การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ/วิชาอาชีวในโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาอาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ
5. ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน และประสานงาน เพื่อการดำเนินงานนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ/วิชาอาชีวในโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ
6. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ/

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิชาอาชีพในโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษา
นอกระบบ

7. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย¹⁰

คุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ
สำหรับตำแหน่งตามที่ ก.ค.กำหนด และมีคุณสมบัติอื่นประกอบดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน กฎหมาย
ว่าด้วยประถมศึกษา กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู กฎหมายว่าด้วยครู
กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับอื่นที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และระบบการ
ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. มีความรู้และทักษะในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับ
การศึกษา หรืองานที่จะต้องรับผิดชอบ
3. มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ นโยบาย และแผนงานนิเทศ
การศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. มีความเข้าใจในเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาระดับ
ปัจจุบัน และนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐ
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันในด้านการเมืองการ
ปกครองเศรษฐกิจ และสังคมไทย เฉพาะอย่างยิ่งของประเทศไทย
6. มีความรู้ความเข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อ
งานนิเทศการศึกษา
7. มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน และทำงานร่วมกับผู้
เกี่ยวข้องได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. มีความสามารถในการทำแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา
แนะแนว และเสนอแนะวิธีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ
9. มีความประพฤติดี เป็นแบบอย่างแก่ครูได้
10. มีประวัติการปฏิบัติงานดีเด่น
11. มีคุณลักษณะดี เหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการและ
การบริหารการศึกษาได้
12. เป็นผู้ที่ครูเลื่อมใส ศรัทธาในความรู้ความสามารถ โดยยึดถือผลงาน
เป็นเกณฑ์
13. มีประสบการณ์ในการสอนวิชาที่จะนิเทศมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือมี
คุณวุฒิในงานที่จะนิเทศ หรืองานบริหารการศึกษา¹¹

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศมาจากคำภาษาอังกฤษว่า "Supervision" จากความหมายตามรูปศัพท์
คือการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและการปรับปรุงตามรูปศัพท์จากพจนานุกรม หมายถึง
การชี้แจงการแสดง การจำแนก¹²

ปรียาพร วงศ์อนุตโรตม์ ได้ให้ความหมายของการนิเทศไว้ว่า

การนิเทศ หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความ
ช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อ
ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตาม
เป้าหมายของการศึกษา¹³

Buston and Bruckner ได้ให้ความหมายของการนิเทศว่า "การนิเทศคือ
การให้บริการเกี่ยวกับความชำนาญทางเทคนิคด้านวิชาการในการเรียนการสอน และการ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรับปรุงสภาพการเรียนรู้และความเจริญเติบโตของผู้เรียน"¹⁴

Speare ได้ให้คำจำกัดความว่า "เป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุง การเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนี้ เป็นกระบวนการ กระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู และมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครู เพื่อให้ครูช่วยตนเองได้"¹⁵

จากความหมายของนักการศึกษาที่กล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า การนิเทศ หมายถึง การให้บริการ การช่วยเหลือ การให้คำแนะนำและการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยจัดการ บริหาร เป็นกระบวนการส่งเสริมให้ครูมีความชำนาญ และกระตุ้นให้เกิดความเจริญก้าวหน้า เพื่อเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

ตอนที่ 2 ความเป็นมาของการนิเทศการศึกษาและบทบาทหน้าที่

สุทธาทิพย์ เจริญสุข ได้สรุปเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในประเทศอังกฤษไว้ว่า

การนิเทศการศึกษาเริ่มต้นขึ้นในประเทศอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ตรวจสอบว่า ผลงานการจัดการศึกษาของท้องถิ่นที่รัฐบาลลงทุนช่วยเหลือไปแล้ว ได้ผลเพียงใด การนิเทศการศึกษาในระยะเริ่มต้นจึงมีความหมายในลักษณะของการตรวจตรา ตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูเพื่อจับผิดและลงโทษเป็นสำคัญต่อมา การนิเทศได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นการอบรมเพื่อร่วมกันศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลและสติปัญญา เป็นการช่วยเหลือครูด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อจะปรับปรุงตัวครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอน ตลอดจนหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ความหมายของการนิเทศจึงเปลี่ยนไป¹⁶

Alfonso และคณะ ได้สรุปประวัติการนิเทศการศึกษาของสหรัฐอเมริกาไว้ว่า

ได้แบ่งเป็น 5 ระยะ คือ

1. สมัยเมืองขึ้น (1600 – 1800) เป็นการนิเทศที่เป็นการตรวจตราและควบคุมโรงเรียนโดยท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วยผู้ที่ศรัทธาต่อศาสนาและมีศีลธรรม ทำหน้าที่คัดเลือกครู วางมาตรฐานของโรงเรียน ตรวจดูความประพฤติของครู สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การนิเทศจึงเป็นในลักษณะควบคุม
2. สมัยการจัดตั้งเมืองในระยะ (1800 – 1865) เป็นการนิเทศที่ยังเป็นการตรวจตราและควบคุมโดยรัฐ เนื่องจากประชาชนจากท้องถิ่นที่จัดตั้งเป็นคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนเห็นว่าการศึกษเป็นวิชาชีพหนึ่ง ซึ่งต้องประกอบด้วย ผู้ได้รับการฝึกฝนมาเฉพาะและมีความชำนาญ จึงได้มีตำแหน่งศึกษาธิการ (Superintendent) ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศในโรงเรียนโดยได้พยายามที่จะจัดให้มีการฝึกผู้ที่จะเป็นครู
3. สมัยการขยายการศึกษา (1865 – 1918) เป็นการนิเทศที่มุ่งไปยังบุคลากรในโรงเรียน เช่น ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือศึกษานิเทศก์ที่ได้รับการฝึกฝนโดยตรง ในสมัยสหรัฐอเมริกาได้ขยายการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีแนวความคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ซึ่งนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา การปกครองประเทศด้วย ระบอบประชาธิปไตยได้มีการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูเอง เช่น การประชุมปรึกษา การปรับปรุงหลักสูตร การเยี่ยมห้องเรียน
4. การศึกษาในศตวรรษที่ 20 (1920 – 1950) เป็นการนิเทศการศึกษาด้วยวิธีการวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น โดยเน้นการนิเทศแบบประชาธิปไตย การตัดสินใจโดยกลุ่ม ซึ่งเป็นสมัยที่สหรัฐอเมริกาได้ก้าวสู่ประเทศอุตสาหกรรม เป็นประเทศมหาอำนาจ ผู้นิเทศก์ได้รับการฝึกฝนมาเป็นวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาของโรงเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน การวิจัยด้านการศึกษา ผู้นิเทศก์เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการฝึกอบรมเพื่อครูใจ การเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน

5. สมัยการศึกษาปัจจุบัน (1950 - ปัจจุบัน) เป็นการขยายโอกาสของการศึกษา มุ่งเน้นสิทธิมนุษยชน การนำทฤษฎีบริหารองค์การ และระบบการจัดการมาใช้ในการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งการศึกษาเป็นทางการศึกษาตลอดชีพ โรงเรียนเป็นระบบสังคม ผู้นิเทศก็จะต้องประกอบด้วยบุคคลหลากหลาย ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้นิเทศ ผู้พัฒนาหลักสูตร ครูในโรงเรียน เป็นต้น โดยมุ่งการพัฒนาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การตรวจสอบผลได้ทางการศึกษา การเป็นผู้นำทางการศึกษา โดยมุ่งการพัฒนาการสอน¹⁷

ความเป็นมาของการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย

สุชาติ ศรีนวลรัตน์ ได้กล่าวสรุปไว้ว่า

การจัดการศึกษายุคแรก ๆ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น การนิเทศการศึกษาและการบริหารการศึกษา ยังไม่ได้แยกออกจากกันอย่างเด่นชัด ทั้งบุคลากร วิธีการและระเบียบเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จึงปฏิบัติงานทั้งสองด้านควบคู่พร้อม ๆ กัน และการนิเทศการศึกษามีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อตรวจตราการจัด การศึกษาเท่านั้น

การนิเทศการศึกษาเริ่มงานจริงครั้งแรกเพื่อที่ต้องการปรับปรุงคุณภาพของการมัธยมศึกษา โดยกรมวิสามัญศึกษาได้จัดให้มีการอบรมศึกษานิเทศก์เมื่อปี พ.ศ. 2495 ชั้นที่โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย มีการแต่งตั้งศึกษานิเทศก์เป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2492 และประกาศตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ประจำกรมวิสามัญศึกษาในปี พ.ศ. 2497 การนิเทศการศึกษาในระยะนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าอบรม และแนะนำการทำอุปกรณ์การสอน สาธิตการสอน ทำคู่มือ และช่วยเหลือส่วนภูมิภาคมากขึ้น ต่อมาได้ขยายหน่วยศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดเมื่อปี พ.ศ. 2520 และตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ประจำภาคขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2503

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากนั้นการนิเทศการศึกษาเริ่มได้รับความสำคัญมากขึ้น โดยกรมต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ให้ความสนใจ และจัดให้มีการนิเทศการศึกษา เช่น ในปี พ.ศ.2515 กรมการฝึกหัดครูได้ขยายหน่วยงานระดับกองเพิ่มขึ้น และได้จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ของกรมการฝึกหัดครูขึ้นด้วย ในปีเดียวกันนั้นเองคณะปฏิวัติได้มีประกาศฉบับที่ 272 โดยปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการในกรมอาชีวศึกษา โดยให้มีหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นส่วนราชการ มีฐานะเทียบเท่ากองในกรมอาชีวศึกษา และตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 80 ได้ปรับปรุงส่วนราชการในกรมพลศึกษาให้มีกองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ และกรมพลศึกษาได้จัดให้มีงานพลศึกษานิเทศก์เป็นหน่วยงานในกองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพต่อมา ปี พ.ศ. 2524 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งนับเป็นการเคลื่อนไหวด้านการนิเทศการศึกษาคั้งล่าสุด¹⁸

และหน่วยศึกษานิเทศก์ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้จัดตั้งในปี 2529

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ซึ่งต้องพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพของการศึกษา โดยการนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังคำกล่าวของนักการศึกษาที่ได้สรุปไว้ดังนี้

เมธี ปิณฑานนท์ กล่าวว่า

การนิเทศ หมายถึง การร่วมมือกันทำงานโดยใช้เหตุผลและปัญหา การติดต่อสื่อสารกันการใช้มนุษยสัมพันธ์ การเปลี่ยนแปลงเพื่อความก้าวหน้า การพิจารณาถึงความต้องการของสถาบันและปัจเจกบุคคล เพื่อพัฒนาการบริหาร หลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิด ประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อแก้ไข (Corrective)
2. เพื่อการป้องกัน (Preventive)
3. เพื่อการก่อหรือการสร้าง (Constructive)
4. เพื่อการสร้างสรรค์ (Creative)¹⁹

ภิญโญ สาร ได้กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า "การนำการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ นิเทศการศึกษาในการแนะนำครูหรือและผู้อื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีปรับปรุง การสอนหรือการให้การศึกษา"²⁰

กิติมา ปรีดีติลภ ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของ Briggs and Justman ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย
2. การนิเทศการศึกษาต้องเป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์
3. การนิเทศการศึกษาควรจะต้องอาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคน มากกว่าที่จะแบ่งผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล
4. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่า จะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
5. การนิเทศการศึกษาจะต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล
6. จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษา คือ ทำทางช่วยให้เด็กเกิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา

7. การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ให้กับครู และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างทุกคน

8. การนิเทศการศึกษาควรเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่

9. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้า และความพยายามของครูให้สูงขึ้น

10. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมและปรับปรุงสมรรถวิสัยทัศน์คติ และข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง

11. การนิเทศการศึกษาพยายามหลีกเลี่ยงการกระทำอย่างเป็นพิธีการให้มาก ควรทำง่าย ๆ

12. การนิเทศการศึกษาควรใช้เครื่องมือและกลวิธีง่าย

13. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล

14. การนิเทศการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง²¹

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวว่า

การนิเทศเป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่งของการจัดการศึกษาและบริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการศึกษาสายสามัญ หรือสายอาชีพ ต่างก็ต้องมีการนิเทศเป็นหลักของการจัดกิจกรรมการบริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้การนิเทศจึงเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งจะส่งเสริมให้การสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานของการศึกษา โดยเฉพาะผู้นิเทศก็ต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะต่าง ๆ ใน การนิเทศจึงต้องการการสนับสนุน ต้องการขวัญและกำลังใจ²²

Goldhammer และคณะ ได้สรุปจากคำจำกัดความการนิเทศไว้ว่า

เป็นลักษณะงานที่มอบหมายให้ครู หรือผู้นิเทศก์ ที่จะกระตุ้นให้ครู หรือครู
แนะแนวในโรงเรียนให้มีการพัฒนาในการที่จะนำวิธีการสอนและสื่อการเรียน
การสอนมาใช้โดยเน้นถึงทักษะในการติดต่อสื่อสารในการนิเทศ ปัจจุบันการนิเทศ
ได้พยายามที่จะช่วยเหลือครู แก้ปัญหา ช่วยเหลือครูในด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคลและสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน²³

สรุป การนิเทศการศึกษาสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ โดยต้อง
ดำเนินเป็นกระบวนการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครู ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
ดังนั้น จึงเป็นความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษาที่จะให้การแนะนำกับครู หรือ
ผู้ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้จักวิธีการปรับปรุงการสอน ซึ่งเดิมการนิเทศการศึกษาเป็น
การตรวจตรา จึงทำให้เกิดความกลัวระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ในปัจจุบัน
การนิเทศการศึกษา ผู้ให้การนิเทศจะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริม
และเกื้อกูล ให้ขวัญและกำลังใจในการจัดดำเนินการเรียนการสอน ทำให้งานวิชาการบังเกิด
ผลดี ไม่เกี่ยวกับการบังคับบัญชาแต่อย่างใด

แนวความคิดและความหมายของบทบาทหน้าที่

แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทนั้น ได้มีนักวิชาการและผู้รู้ ได้ให้ความหมายไว้มากมาย
เช่น

ณรงค์ เล็งประชา ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า "บทบาท คือ พฤติกรรมที่
ปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาทเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ"²⁴
ส่วน สุรางค์ จันทรเอก ได้อธิบายไว้ว่า "บทบาทคือ การปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหรือ
สถานภาพของบุคคล ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไป และบทบาทจะเปลี่ยนอยู่
เสมอตามตำแหน่งหรือสถานภาพที่เปลี่ยนไป"²⁵ ซึ่งตรงกับความคิดของ สงวน สุทธิเลิศอรุณ
ที่ได้อธิบายว่า

บทบาท หมายถึง การประกอบพฤติกรรมตามตำแหน่ง ซึ่งเป็นไปตาม ความหวังของสังคม ตามลักษณะการรับรู้ และตามที่แสดงจริง บทบาทเป็นผลรวม ของสิทธิหน้าที่ เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูก็ต้องประกอบพฤติกรรมในการสอน และอบรมเพื่อแสดงพฤติกรรมดังกล่าวแล้วจะเป็นไปตามที่สังคมคาดหวังหรือไม่ ก็ได้²⁶

งามพิศ ลัดยัสสงวน กล่าวว่า

บทบาท คือ พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้อง ปฏิบัติอย่างไร Role Expectation เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มบุคคล หรือ สังคมเพื่อทำให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคม ได้รวมทั้งสามารถ คาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้²⁷

ส่วนพิศวง ธรรมพันธุ์ กล่าวว่า "บทบาทเป็นการปฏิบัติหน้าที่ หรือการแสดง ออกตามความคาดหวังหรือคาดหวัง เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยถือเอา ฐานะหรือหน้าที่ทางสังคมของเขาเป็นมูลฐาน"²⁸ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Hoyle ที่ให้ ความหมายของบทบาทว่า

บทบาทเป็นแบบแผนที่คล้ายกันของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเดียวกัน แสดงถึง แบบแผนที่สัมพันธ์กัน และประเด้นที่สำคัญขึ้นอยู่กับความคาดหวังของคนอื่นในสังคม ด้วยตราบใดที่ยังคงเป็นคนในสังคมมนุษย์บทบาทของบุคคลจะได้รับการคาดหวัง จากสมาชิกคนอื่นในสังคม และบุคคลก็คาดหวังบทบาทของคนอื่นเช่นเดียวกัน²⁹

Owen กล่าวว่า "บทบาทเป็นความคาดหวังของบุคคลที่แตกต่างกันออกไปเพราะ บุคคลมีความคิด และความต้องการแตกต่างกัน การแสดงพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคลย่อม ผูกพันอยู่กับความคาดหวังของบุคคลอื่น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะด้านสถาบันอย่างหนึ่ง"³⁰

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งสอดคล้องกับ Reven และ Rubin ที่กล่าวว่า "บทบาท หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมที่เป็นคุณสมบัติและเป็นที่ยึดถือจากบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในกลุ่มหรือองค์กร"³¹

Sarbin อ้างโดย นฤพรณ วลิสุพรรณ ได้จำแนกลักษณะของบทบาทออกเป็น 2 ประการคือ

1. ความคาดหวัง (Expectation) เป็นความคาดหวังของบุคคลที่จะครองตำแหน่งนั้นว่าควรแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ อย่างไร
2. การแสดงบทบาท (Enactment) เป็นการแสดงบทบาทของบุคคลให้สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนดให้³²

Berlo ได้จำแนกการแสดงบทบาทของบุคคลไว้ 3 ด้านคือ

1. บทบาทตามอุดมคติหรือบทบาทที่กำหนดไว้ (role prescriptions) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น ครูต้องมีความรู้ มีจริยธรรม เป็นคนดีสมกับคำว่า ปุณนิยุบุคคล เป็นต้น
2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (role descriptions) เป็นบทบาทที่บุคคลได้ปฏิบัติจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้น เช่น ครูลาภจะต้องส่งใบลาล่วงหน้าเมื่อได้รับอนุญาตจึงหยุดได้ เป็นต้น
3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (role expectations) เป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังจากบุคคลอื่นว่าตนสมควรจะปฏิบัติอย่างไรในบทบาทนั้น เช่น คาดหวังว่าครูเป็นผู้นำทางประชาธิปไตย สามารถปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียน³³

จากแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้รู้ต่าง ๆ ดังที่ได้เสนอมมาแล้วพอจะสรุปได้ว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

โดยพฤติกรรมนั้นจะเป็นที่รู้ และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนั้น และบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น การที่บุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งใด ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในตำแหน่งนั้น ๆ ย่อมทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของตนดีขึ้น และทำให้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามที่ตนเองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานนั้นคาดหวังไว้เป็นผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ต่องานในหน้าที่ของตนเองและสังคมต่อไป

บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

มีผู้ให้ความหมายและแนวคิดของคำว่า บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ไว้หลากหลาย ดังนี้ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ได้กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ว่า บทบาทและหน้าที่นั้นเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน นักการศึกษาบางท่านได้ใช้คำ 2 คำนี้พร้อม ๆ กัน โดยไม่ได้แยกความหมายของคำว่า บทบาทและหน้าที่ ดังนี้

บทบาท หมายถึง การกำหนดหน้าที่ที่กำหนดไว้

หน้าที่ หมายถึง กิจที่ควรทำ กิจที่ต้องทำ

จากความหมายนี้เมื่อรวมคำว่า บทบาทและหน้าที่เข้าด้วยกันนั้น หมายถึง การทำงานที่ควรทำตามที่กำหนดไว้และได้กล่าวถึง บทบาทของศึกษานิเทศก์ในอนาคตควรจะเป็นดังนี้

1. บทบาทในการส่งเสริมการนิเทศภายใน
2. บทบาทในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาศักยภาพของครู
3. บทบาทในการจัดประชุมอบรม
4. บทบาทในการติดตามและประเมินผล
5. บทบาทในการใช้กลุ่มโรงเรียน ชมรมครู และสมาคมวิชาชีพ
6. บทบาทในการสร้างครูต้นแบบ³⁴

Drech และคณะ ได้ให้ความหมายว่า "บทบาทเป็นแบบแผนของความต้องการ เป้าหมาย ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และการกระทำที่สมาชิกของชุมชนคาดหวัง ว่าควรเป็น

ไปตามลักษณะชนิดของตำแหน่งที่มีอยู่"³⁵ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ โสภา ชูพิชัยกุล และ อรทัย ชื่นมนุญย์ ได้กล่าวถึงบทบาทว่า

ทุกตำแหน่งหรือชั้นจะถูกสมาชิกในชุมชนคาดหวังไว้ในระดับหนึ่งว่า พฤติกรรมของคนที่อยู่ในตำแหน่งนั้นควรจะต้องทำอะไร มีพฤติกรรมอย่างไร คือบทบาทของคนที่อยู่ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ควรมีอะไรและอย่างไรนั่นเอง บางทีบทบาทยังครอบคลุมไปถึงแง่ที่ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่หรือพันธะของตำแหน่งนั้น 20 ³⁶

เกียรติ ศรีพงษ์ ก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า "บทบาทเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ และมักเรียกกันว่าบทบาทหน้าที่หรือใช้ปะปนกันไปก็มี"³⁷ และ ทิตยา สุวรรณะชญ์ กล่าวว่า "ตำแหน่งเป็นผลรวมของสิทธิและหน้าที่ของคนที่จะดำรงตำแหน่งนั้น ในเรื่องของบทบาท ถ้าเปรียบด้านหนึ่งของเหรียญคือ ตำแหน่งแล้ว อีกด้านหนึ่งของเหรียญก็คือ บทบาท เมื่อตำแหน่งเป็นผลรวมของสิทธิหน้าที่ บทบาทก็คือพฤติกรรมตามสิทธิและหน้าที่ดังกล่าว"³⁸ จึงอาจสรุปได้ว่า บทบาทหมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตำแหน่งนั่นเอง

Harris ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ได้แก่

การพัฒนาหลักสูตร การจัดทำโครงการสอนเพื่อนำหลักสูตรไปใช้จัดแบ่งกลุ่มนักเรียน และการวางแผนการสอนให้แก่ครู ได้กำหนดการสอนให้ตรงตามความรู้ ความสามารถ อำนาจความสะดวกให้แก่ครูในเรื่องการเรียนการสอน การจัดวัสดุการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพอบรมครูประจำการ เพื่อส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้บริการพิเศษอื่น ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนการสอน³⁹

ซึ่งสอดคล้องกับ Wiles ที่ได้กล่าวถึง หน้าที่ของศึกษานิเทศก์เช่นเดียวกัน คือ

ให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีและจิตวิทยา ปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร พัฒนาวิชาชีพของผู้ร่วมงาน เลือก จัดทำ และแจกจ่ายอุปกรณ์การสอน ให้แก่ครู ประเมินผลการเรียนการสอน พัฒนาและประเมินผลจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ประสานงานโครงการการศึกษา วิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย พัฒนา สัมภาษณ์ เผยแพร่และนำโครงการใหม่ ๆ มาใช้⁴⁰

ส่วน รองรัตน์ อิศรภักดี เห็นว่า หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ควรเป็นดังนี้

เป็นผู้ช่วยส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในงานให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เป็นผู้เชื่อมโยงชักนำให้ทุกฝ่ายติดต่อรับฟัง และทราบความมุ่งหมายซึ่งกันและกัน เป็นคนกลางหรือตัวแทนเพื่อนำผู้มีปัญหาให้พบวิทยากรที่สามารถจะช่วยเหลือปัญหา เป็นผู้เสริมให้ผู้ร่วมงานทุกคนเข้าถึงแหล่งวิทยาการเพื่อให้ได้รับความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้มีโอกาสนำหรือทดลองวิธีการใหม่ ๆ มาปฏิบัติ เป็นผู้ช่วยให้มีการประเมินผลงาน เป็นผู้รับฟังปัญหาต่าง ๆ ของครูเพื่อหาทางแก้ไข เป็นผู้แนะนำวิธีการทำงานหรือนำแหล่งวัสดุให้แก่ครู เป็นผู้ชี้แจงหรือเข้าใจเรื่องที่ขัดแย้งกันในกลุ่มผู้ร่วมงาน เพื่อนำไปปรึกษา ฝ่ายบริหาร เป็นผู้มีความรู้ในกระบวนการทำงานเป็นหมู่คณะและเป็นผู้ช่วยให้ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับรู้ในฐานะของแต่ละคนอันมีต่อหมู่คณะ⁴¹

โสภณ รอดทอง เห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรมีหน้าที่ คือ

นิเทศการสอนและบริหารงานวิชาการหรือเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้สถานศึกษาที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ ตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษาในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายระบุไว้ ศึกษาทดลองและวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน งานวิชาการและวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษา โดยใช้นวัตกรรมศึกษาดังต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดประชุมสัมมนา อบรมครูอาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานวิชาการ ประเมินผลงานทางด้านวิชาการ และเสนอแนะให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรรมและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย⁴²

อุตร เวียงสมุทร เสนอความเห็นเห็นว่า ศักขานิทศกัมีหน้าทึที่สำคัฎ คือ

ทาทางเพิ่มพูนประสับการณั้ให้แกัครูและนักเรียน ทาทางสงัเสริมให้ครูและนักเรียนมีความปรารณาทึจะปรึบปรุงตนเอง การหาหนทางให้บุคคลรับผิฉชอบใน การวางโปรแกรมการสอนและปฏิบัติตามโปรแกรมั้น ๆ การพยายามหาหนทางทึ จะเพิ่มพูนประสัทธิภาพการท้งานของครูและนักเรียน และการประเมินผลกิจกรรม และสภาวะต่าง ๆ ทึทึผ่านไปแล้วและกำลังดำเนินอยู่⁴³

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าทึของศักขานิทศกั นั้นคือ บทบาททึกำหนดไว้ให้มีหน้าทึที่ ต้องกระทำหรือกิจทึต้องทำ โดยศักขานิทศกัมีหน้าทึต้องเป็นทึปรึกษาให้คำแนะน้า ให้การนิเทศ ช่วยเหลือครูประชมุอบรม สัมมนา สาธิต และพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของ หลักสัฎ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เรื่อง การนิเทศภายในโรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทึเอื้อต่อการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาบุคลากรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศและของโลกด้วย

ความรู้พื้นฐานและทักษะต่าง ๆ ทึจำเป็นสำหรับศักขานิทศกั

ความรู้พื้นฐานและทักษะทึจำเป็นทึศักขานิทศกัต้องฝึกฝนและปลูกฝังให้มากเพื่อ ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่

1. ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก (Group process) รู้จักเสริมสร้างกำลังใจ ให้แต่ละคนในกลุ่มร้งงาน ปฏิบัติหน้าทึอย่างเต็มความสามารถ สามัคคีปรองดองกัน ประสาน งานของแต่ละคนในกลุ่มให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และจะต้องหาวิธีให้แต่ละคนในกลุ่มมีความ

รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งมีผลทำให้แต่ละบุคคลในกลุ่มเกิดความรู้สึก ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแรงร่วมใจในการทำงานให้เกิดผลดี

2. ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relation) สามารถติดต่อกับบุคคลอื่นให้ เป็นที่ยอมรับนับถือไว้วางใจ และสามารถทำให้แต่ละคนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันด้วย

3. ทักษะในการนำ สามารถนำกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ในคณะของตนให้มีลักษณะการทำงานเป็นกลุ่มที่ได้ผล พาคณะให้หลีกเลี่ยงอุปสรรคในการทำงานได้สำเร็จสามารถสร้างบุคคล ในคณะให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

4. ทักษะในการติดต่อสื่อสาร สามารถทำตนให้ผู้ร่วมงานเข้าใจ ขณะเดียวกัน ก็ต้องพยายามเข้าใจผู้ร่วมงานด้วย รู้จักเลือกแบบ และวิธีการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับ สถานที่ เวลาและเหตุการณ์ เพื่อให้การสื่อความหมายบรรลุผลสมบูรณ์ ศักยานิเทศก์จะต้อง พัฒนาตนเองให้เป็นนักพูดที่ดี นักฟังที่ดี นักเขียนที่ดี และนักอ่านที่ดี

5. ทักษะในการประเมินผล (Evaluation) ต้องรู้จักการประเมินผลโดย การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ให้มาก รู้ลักษณะของโครงการประเมินผล และหลักเกณฑ์การ ประเมินผลด้วย

คุณลักษณะบางประการของผู้นิเทศ

งานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มุ่งเน้น การพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ทำให้การจัดการเรียนการสอนพัฒนาขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้น ผู้ที่ทำกรนิเทศต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นที่ ศรัทธาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มีผลงานการศึกษาวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าว คุณลักษณะของผู้นิเทศ ซึ่งอาจสรุปเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์แต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านส่วนตัว

- 1.1 ต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 1.2 เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูได้
- 1.3 มีความอดทนต่อการนิเทศ และยินดีให้ความช่วยเหลือเมื่อครูมีปัญหา

ด้านการจัดการเรียนการสอน

- 1.4 เป็นผู้ที่มีความกระฉับกระเฉงว่องไว มีไหวพริบในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

เฉพาะหน้า

- 1.5 เป็นคนเปิดเผย ยิ้มแย้มแจ่มใสและให้คำแนะนำต่าง ๆ ด้วยความ

จริงใจ

- 1.6 ไม่เย่อหยิ่งถือตัว ให้ความเป็นกันเองกับครู

- 1.7 เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

2. ด้านความรู้ความสามารถ

- 2.1 ควรมีความรู้อย่างน้อยระดับปริญญาตรีขึ้นไป

- 2.2 มีความสามารถและใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความรู้

- 2.3 มีเทคนิคและวาทศิลป์ในการพูดจูงใจให้ครูเกิดความเชื่อถือ และ

ไว้วางใจ

- 2.4 สามารถจัดการสอนให้ครูดูเป็นแบบอย่างเพื่อนำไปปรับปรุงการสอน

ของตนได้

- 2.5 สามารถประเมินผลวิจัยและนำผลไปพัฒนาปรับปรุงกระบวนการนิเทศได้

3. ด้านพฤติกรรมการแสดงออก

- 3.1 เป็นผู้ที่มีความยุติธรรมในการตัดสินปัญหาต่าง ๆ

- 3.2 เป็นผู้ที่มีคุณธรรมประจำใจ

- 3.3 มีความประพฤติดี

- 3.4 รู้จักประมาณตน

- 3.5 มองโลกในแง่ดี

- 3.6 ความเป็นประชาธิปไตย

- 3.7 มีลักษณะการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี

- 3.8 เห็นใจและให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความจริงใจ

- 3.9 ยกย่องและชมเชยผู้ทำความดี

4. ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4.1 เป็นผู้ตรงต่อเวลา และรักษาเวลา
- 4.2 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ไม่ละเลยทำให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติ
- 4.3 เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่
- 4.4 เป็นผู้ที่มีความจริงใจและตั้งใจทำงานเพื่อให้ผลของงานมีประสิทธิภาพ

สูง

จากการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ได้ดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า สถานศึกษาดังกล่าวมีปัญหาในเรื่อง

1. ด้านหลักสูตร มีการปรับเปลี่ยนบ่อย และต้องจัดการเรียนการสอนตามที่กรมอาชีวศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กำหนด
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร บุคลากรบางสาขาวิชาขาดแคลน ขาดการพัฒนา
3. ด้านการนิเทศภายใน ครูขาดความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายใน คิดว่าเป็นการจับผิด
4. การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ แนะนำในด้านวิชาการ ควรมีการประสานงาน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงควรให้การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง และกระตุ้นให้ผู้บริหารและครู เข้าใจและร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ดีที่สุดเพื่อผลผลิตของการศึกษา คือ ผู้เรียนนั่นเอง ดังนั้น ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อช่วยเหลือแนะนำให้บุคลากรเหล่านั้นทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศไว้ ดังนี้

Hicks ได้ให้เหตุผลไว้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความเจริญของสังคมปัจจุบันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
2. การเปลี่ยนแปลงสังคมปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว
3. การศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม
4. โครงการการศึกษาจะมีลักษณะเป็นผลจากอำนาจทางสังคม เศรษฐกิจ

และการเมือง

5. ขอบเขตการศึกษาเกิดขึ้นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
6. ขอบเขตการศึกษาเป็นผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในปัจจุบัน
7. ขอบเขตการศึกษาก่อให้เกิดการทำทลาย
8. ปัญหาการศึกษามีหลายอย่างเป็นสิ่งที่ท้าทายของนักวิชาการในรูปแบบหลายสังคมต่างกัน

9. พลังสำคัญในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง คือ ภาวะผู้นำทางการนิเทศ⁴⁴

นอกจากนี้ สุพิชญา อีระกุล และคณะ กล่าวถึง

ความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาเป็น 2 นัย คือ นัยแรกเป็นความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาโดยตรง อันเป็นผลเนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ด้วยความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นที่ครูจะต้องศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่มีอยู่เสมอในการเรียนการสอน ตลอดจนความจำเป็นที่จะต้องรักษามาตรฐานการศึกษาของประเทศให้คงอยู่ในระดับสูงอยู่เสมอ ส่วนอีกนัยหนึ่งเป็นความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับระบบโรงเรียนโดยตรง อันเป็นผลเนื่องมาจากความไม่พร้อมทางด้านบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนกระบวนการให้การศึกษา ซึ่งครูยังต้องการทราบเทคนิคใหม่ ๆ ทางกรเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงให้การเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น⁴⁵

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติมา ปรีดีติลลิก เห็นว่า

การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อกระบวนการเรียนการสอนมาก ด้วยเหตุผลดังนี้

1. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก จำเป็นจะต้องมีการนิเทศเพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน
2. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญของงานของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็จะต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง
3. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน
4. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

จากเหตุผลดังกล่าว การนิเทศการศึกษา จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารที่นิเทศจะต้องดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถปรับปรุงการสอน หรือช่วยเหลือตัวเองในการสอนทำให้ครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเต็มที่⁴⁸

ลักษณะงานนิเทศการศึกษา

งานนิเทศที่ปฏิบัติกันอยู่มีมากมายหลายชนิด จำแนกได้ดังนี้

กิตติมา ปรีดีติลลิก ได้แบ่งงานนิเทศการศึกษาเป็น 10 ประการคือ

1. งานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (Developing Curriculum)

ซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โดยกำหนดตัวผู้สอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการสอน วัน เวลา สถานที่และวางแผนวิธีสอน ตลอดจนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานและบรรจพหน่วยวิชาต่าง ๆ ลงในการสอน

2. การจัดระบบการสอน (Organizing for Instruction) เป็นการ จัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การแบ่งกลุ่ม นักเรียนการจัดตารางสอน

3. การคัดเลือกบุคลากร (Staffing) โดยเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน มีการสรรหา การสอบคัดเลือก และการเก็บรักษาทะเบียนที่เกี่ยวกับตัวบุคคล

4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (Providing Facilities) เป็นการ ออกแบบ และจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอน รวมถึงการจัดวางแผน อาคารเรียนที่ถูกต้อง มีการแนะนำให้ผู้สอนสามารถหยิบสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้น มาใช้ได้ง่าย

5. จัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน (Providing Materials) ตรวจและ คัดเลือกอุปกรณ์การสอน ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อ การสอน

6. จัดอบรมครูประจำการ (Arranging for In Service Education) เป็นการ จัดกิจกรรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูประจำการ อันจะส่งผลให้ครูมีความ ก้าวหน้าและประสิทธิภาพทางด้านวิชาการยิ่งขึ้น

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่ (Orientation New Staff Members) เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เป็นการลดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน อันจะทำให้งานประสบผลสำเร็จมากขึ้น

8. จัดบริการพิเศษที่เกี่ยวกับการสอน (Relating Special Service) รวมทั้งบริการต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียน การสอนให้มากที่สุด

9. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน (Developing Special Service) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การแจ้งข่าวความเคลื่อนไหว ทางการศึกษาให้ชุมชนทราบแสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชน ตลอดจนการ

เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

10. งานประเมินผล (Evaluating) จัดให้มีการประเมินผลทางการเรียนการสอนเพื่อหาจุดอ่อนเพื่อจะได้รับการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งหมายถึงการวางแผนการสร้างเครื่องมือ การจัดดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล และการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย⁴⁷

จำเนียร กุณาศล ได้แบ่งงานลักษณะงานนิเทศออกเป็น 5 ประการ คือ

1. งานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ซึ่งรวมงานการพัฒนาหลักสูตร การจัดอบรมการเรียนการสอน และการจัดบริการพิเศษที่เกี่ยวกับการสอน
2. งานด้านการจัดสรร และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งรวมงานการคัดเลือกบุคลากร การปฐมนิเทศครูใหม่และการฝึกอบรมครูประจำการ
3. งานด้านการบริการวัสดุอุปกรณ์การสอน
4. งานด้านพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน
5. งานด้านการประเมินผลการเรียนการสอน⁴⁸

กิตติมา ปรีดีติลล ได้ให้ความเห็นว่า ลักษณะงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียน อาจจัดเป็นหมวดหมู่ดังนี้

1. งานนิเทศเกี่ยวกับตัวครู
2. งานนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตร
3. งานนิเทศเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน
4. งานนิเทศเกี่ยวกับการปรับปรุงงานวิชาชีพของครู
5. งานนิเทศเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน
6. งานนิเทศเกี่ยวกับการค้นคว้าทดลอง⁴⁹

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พินิจ ประถมกำเนิด ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของครูต่อบทบาทการนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวไว้ว่า

ในการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรมนั้น แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมดูแลโรงเรียนเอกชน จะมีหน่วยศึกษานิเทศก์ที่ให้บริการนิเทศการศึกษาแก่โรงเรียนก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องพยายามจัดการนิเทศการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรมได้มีการเริ่มดำเนินการนิเทศการศึกษาด้วยตนเองแล้ว แต่ก็มีเป็นเพียงบางโรงเรียนเท่านั้นและยังไม่มีระบบหรือรูปแบบที่แน่นอน ชัดเจน ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการนิเทศต่อไป⁵⁰

Hammook ได้สำรวจว่า ศึกษาิเทศก์ได้ทำหน้าที่อะไรมากน้อยเพียงใด ผลการสำรวจสรุปจัดอันดับได้ดังนี้คือ

ร่วมประชุมกับสมาคมอาชีพ อภิปรายถึงปรัชญาหรืออุดมการณ์ของการศึกษากับครู จัดประชุมกลุ่มอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้น เขียนขึ้นเรียน พบปะปรึกษาปัญหากับครูเป็นรายบุคคล ร่วมกันประชุมกับสมาคมอาชีพ อภิปรายถึงปรัชญาหรืออภิปรายปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับครู ร่วมเป็นกรรมการของสมาคมอาชีพ ช่วยครูจัดและปรับปรุงหน่วยการสอน ร่วมกับครูจัดปรับปรุงหลักสูตร เสนอผลการทดสอบให้ครูทราบเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ช่วยประเมินผลการใช้ห้องสมุด เป็นที่ปรึกษาในการประชุมครูในท้องถิ่น ร่วมวิเคราะห์ปรับปรุงหลักสูตร สัมภาษณ์ครูและคนงานใหม่ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้ครูใช้ จัดทดสอบมาตรฐาน ทำงานร่วมกับ

ครูสาธิตการสอน เขียนบทความลงวารสารทางวิชาการ ตรวจสอบ เขียนหรือ
ร่วมเขียนตำราเรียน⁵¹

Carlton ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงตามทัศนะของครูประถมศึกษา
จำนวน 1,004 คน และครูใหญ่ จำนวน 52 คน ผลปรากฏว่า

บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงนั้น ได้แก่ การช่วยเหลือพัฒนาโครงการสอน
ช่วยงานประจำเกี่ยวกับการบริหารร่วมกำหนดนโยบายของโรงเรียน ร่วมมือใน
การประชุมครู และช่วยคัดเลือกแบบเรียน ส่วนบทบาทของศึกษานิเทศก์ในด้าน
อุดมคตินั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผน การเยี่ยมโรงเรียนเพื่อสังเกต
การสอน การช่วยครูจัดเนื้อหาวิชา การคัดเลือกอุปกรณ์การสอน และการทำ
โครงการสอน⁵²

Carman ได้วิเคราะห์บทบาทของศึกษานิเทศก์ทั่วไป ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995-1969
จากรายงานปรากฏว่า

ความรับผิดชอบของนักศึกษานิเทศก์ทั่วไป ได้แก่

1. ร่วมมือในการประชุมอบรมครู และการจัดประชุมกลุ่มย่อย
2. ปรับปรุงและส่งเสริมด้านมนุษยสัมพันธ์ในโรงเรียน
3. ช่วยเหลือโดยให้บริการด้านคำปรึกษา ทาหรือ และให้บริการด้านการสอน⁵³

Sullivan ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์องค์ประกอบของงานของผู้นิเทศ
การศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้นิเทศ
และใช้การสังเกตพร้อมกับจดบันทึกพฤติกรรมงานนิเทศของผู้นิเทศการศึกษา 6 คน เพื่อ
รวบรวมข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

ผู้นิเทศการศึกษาไม่ได้ปฏิบัติงานนิเทศด้านการเรียนการสอนอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่ข่าวสารแก่ครูช่วยเหลือในการตัดสินใจของครู ไม่ใช่เป็นผู้ตรวจตราคอยจับผิดครูและยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานของผู้นิเทศด้านอื่น ๆ ด้วย และควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครู หลังจากที่ได้รับงานนิเทศที่มีผลกระทบต่อ การเรียนการสอน⁵⁴

Menonagal ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้คำจำกัดความคำว่า ประสิทธิภาพในการสอนของครูและศึกษานิเทศก์ และความพึงพอใจของครูในการนิเทศ" เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในการให้คำจำกัดความคำว่า "ประสิทธิภาพในการสอน" ของครูและศึกษานิเทศก์และศึกษาความพึงพอใจของครูในการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเป็นแบบสำรวจค่านิยมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน (ODETS) จากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง การใช้ประสบการณ์เดิมของผู้สำรวจในฐานะนักการศึกษาและการสอบถามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ในมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก แบบสอบถามมี 60 ข้อ ถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสอน ประชากร คือ ครูในสถานศึกษาประจำอำเภอ 2 แห่ง และศึกษานิเทศก์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคำตอบของครู และศึกษานิเทศก์ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา คือ เครื่องมือประเมินผลการนิเทศการศึกษา (SPA) ของ เคลบเวอร์ ผลการวิจัยปรากฏว่าการให้คำจำกัดความคำว่า

ประสิทธิภาพในการสอนของครูและศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ครูและศึกษานิเทศก์แต่ละคนให้คำจำกัดความเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสอนต่างกัน ครูส่วนใหญ่แสดงความต้องการในการพัฒนากระบวนการนิเทศน้อยมาก และ ไม่มีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการนิเทศ⁵⁵

สรุปได้ว่า ลักษณะงานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับหลักสูตรหรืองานวิชาการ ซึ่งครูและผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ รวมถึงการจัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคลากรให้ตรงตามความสามารถและจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ให้เหมาะสม พร้อมทั้งการจัดบริการด้านอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร อันจะส่งผลให้ครูมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์จึงมีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการในเรื่องนี้ ที่จะช่วยกันพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 การนิเทศการศึกษาในด้านต่าง ๆ

การบริหารหลักสูตร

หลักสูตร หมายถึง แผนหรือโครงการที่กำหนดเป็นแนวทางจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น หลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา และหน้าที่ของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่จะเสนอแนะให้กับสถานศึกษา ต้องนำมาพัฒนาปรับปรุง แนะนำ ส่งเสริม และจัดสื่อการสอนต่าง ๆ ประกอบการใช้หลักสูตร โดยแยกได้ดังนี้

1. การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
2. สร้างหลักสูตร เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น
3. แนะนำการเขียนแผนการสอน
4. แนะนำการจัดทำโครงการสอน
5. แนะนำปรัชญาของหลักสูตร
6. แนะนำการจัดทำประมวล/คู่มือการสอน
7. แนะนำแหล่งวิชาการ
8. แนะนำแหล่งการผลิตสื่อการสอน
9. อบรมเรื่องการใช้สื่อการสอน
10. แนะนำโครงสร้างบุคลากรในการบริหารหลักสูตรในโรงเรียน
11. นิเทศติดตามการบริหารหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารครู และศึกษานิเทศก์ต้องช่วยกันพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งยังมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า

Good ได้ให้ความหมายไว้ว่า

หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาให้จัดขึ้นหรือประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญหรือเป็นเค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอนที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้ขั้นหรือได้รับประกาศนียบัตรเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป⁵⁶

ทาบา ได้ให้ทัศนะว่า หลักสูตรที่สมบูรณ์ต้องมีส่วนประกอบอย่างน้อยที่สุด 3 ส่วน

คือ

1. จะให้ผู้เรียนเรียนอะไร หรือผู้สอนจะสอนอะไร
2. เรียนหรือสอนอย่างไร
3. สิ่งที่ต้องการให้เรียนหรือสิ่งที่จะสอนนั้นจะจัดลำดับอย่างไร⁵⁷

จากทัศนะดังกล่าว พอสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือโครงการที่กำหนดเป็นแนวทางจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำและประเมินผลการเรียนการสอนนั้น

องค์ประกอบของหลักสูตร

มีผู้กล่าวไว้อย่างน่าฟังว่า "หลักสูตรเปรียบเสมือนเครื่องมือของจิตกรที่จะวาดภาพตามความคิดของเขา" แต่หลักสูตรจะดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบเป็นสำคัญ มีผู้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร กล่าวว่่า หลักสูตรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล⁵⁸

บุญมี เนรยอด สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางที่ชี้แนะว่าเรากำลัง ทำอะไร และจะดำเนินการในลักษณะใด เพื่อผลประโยชน์อะไรและจะติดตามผล โดยวิธีไหน
2. เนื้อหาของหลักสูตร คือ องค์แห่งความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนการที่จะได้เนื้อหา และประสบการณ์ที่พึงประสงค์ ต้องอาศัยกระบวนการ 2 อย่าง คือ การเลือกเนื้อหา และการจัดลำดับเนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการที่แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งรวมถึงกิจกรรมหลัก 4 ประการ คือ การศึกษาหลักสูตร การวางแผนการสอน การสอนการประเมินผลการสอน
4. การประเมินผลหลักสูตร เพื่อหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีอะไรเป็นสาเหตุของความล้มเหลว และความล้มเหลว ซึ่งมีขอบเขตวิเคราะห์ถึงตัวหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนและโครงการประเมินผลหลักสูตร⁵⁹

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวถึง ความสำคัญของงานด้านหลักสูตร มีดังนี้

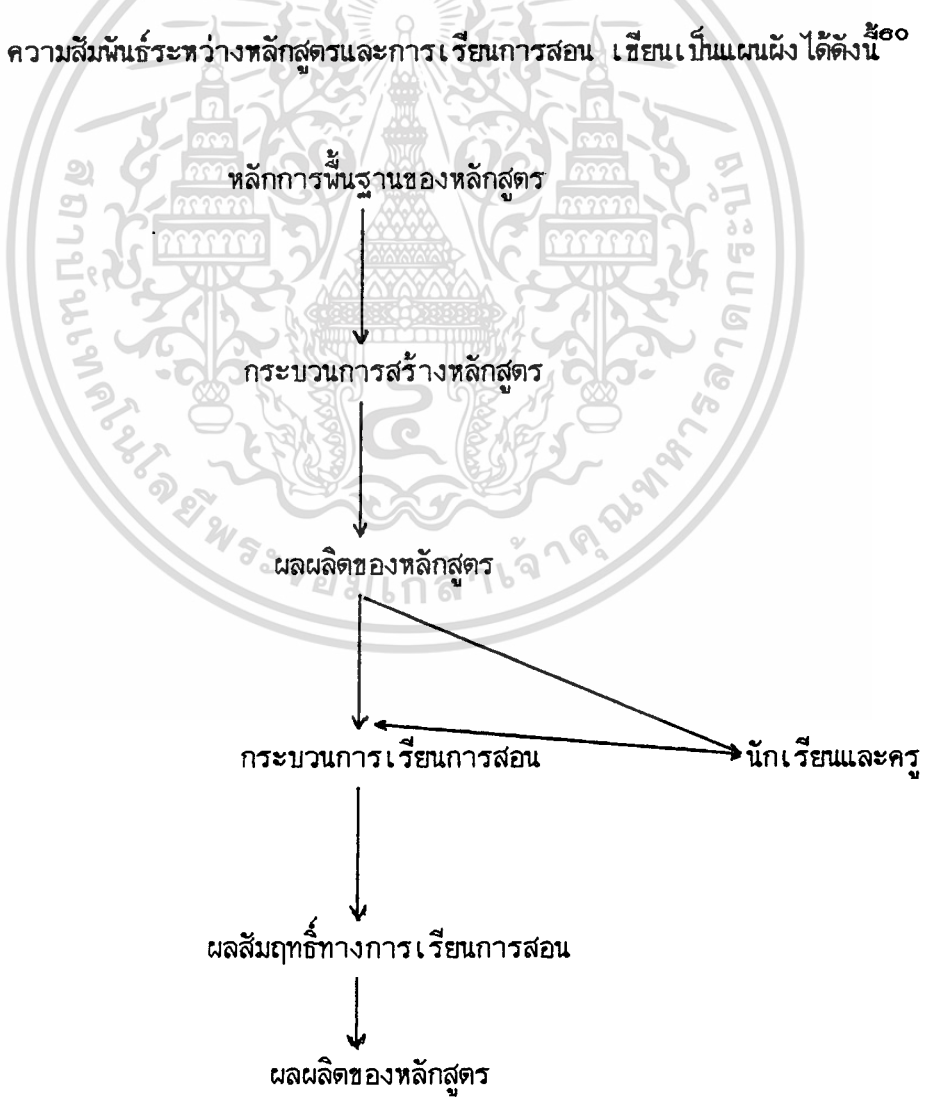
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. งานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอนทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

2. งานด้านหลักสูตรทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย

3. หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนของการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรบอกได้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นสื่อการสอน ใช้วิธีการฝึกอย่างไร จะจัดเตรียมอะไรบ้างที่จะช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญเป็นแผนยุทธศาสตร์ของการศึกษาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามต้องการ

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและการเรียนการสอน เขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้^{๕๐}

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Guss รายงานผลการวิจัยของสมาคม เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและนิเทศ แห่งรัฐอินเดียนา (Indiana Association for Supervisor and Curriculum Development (IASCD) ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและโสตทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพและช่วยเหลือครู ปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบแบบเรียน ทดสอบและประเมินผลศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครู และพบว่า

ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียน ให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคลและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน แนะนำเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่า ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้น้อยที่สุด คือ ประเมินผลงานครู ทำงานธุรการเขียนรายการและเก็บรักษานักเรียนต่าง ๆ⁶¹

หลักสูตรอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษา กำหนดหลักสูตรที่เปิดสอนไว้ 2 ประเภท คือ

1. หลักสูตรปกติ 4 หลักสูตร
 - หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 - หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 - หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
 - หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)
2. หลักสูตรพิเศษ 4 หลักสูตร
 - หลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.)
 - หลักสูตรระยะสั้น
 - หลักสูตรเสริมวิชาชีพมัธยม
 - หลักสูตรฝึกอบรมเกษตรกรรมระยะสั้นและเคลื่อนที่

วิจิตร บุญธโรกุล จำแนกหลักสูตรอาชีพเทคนิคศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับช่างฝีมือ (Skilled Mechanics) เป็นการศึกษาต่อจาก
ชั้นมัธยม 3 เป็นต้นมา ใช้เวลาเรียน 3 ปี เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

การศึกษาระดับ ปวช. นี้เป็นการศึกษาผนวกเข้ากับการฝึกหัด เพื่อให้
เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้ศึกษา 3 ด้าน คือ ความรู้ (Cognitive Domain)
ทักษะ (Cpsychomotor Domain) และเจตคติ (Attitude Domain)

ความรู้ (Cognitive Domain) หมายถึง ความรู้ทางอาชีพในอันที่
ยังประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

ทักษะ (Cpsychomotor Domain) หมายถึง ความสามารถในการ
ปฏิบัติงานอาชีพอย่างมีความรู้และความคลาด

เจตคติ (Attitude Domain) หมายถึง เจตคติที่ดีและถูกต้องต่อ
อาชีพที่ตนปฏิบัติอยู่ ถ้ามีเจตคติที่ดีต่ออาชีพแล้วจะเป็นผลให้การทำงานมี
ประสิทธิภาพและรักงานยิ่งขึ้น

2. ระดับเทคนิค (Technical Mechanics) การศึกษาในระดับนี้
ต่อจากระดับ ปวช. ขึ้นมาอีก 2 ปี เมื่อจบการศึกษาระดับนี้แล้วจะได้ประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)^{๑๒}

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตร ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นสิ่งชี้บอกให้เห็นแนวทางการจัดการ
ศึกษาการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย
ที่กำหนดไว้ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็น โครงการและเป็นแนวทาง

ในการจัดการเรียนการสอน ครูซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด จึงควรศึกษาและ
หาความเข้าใจหลักสูตรอย่างแจ่มชัด โดยหลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของครูเป็นส่วนใหญ่ และก่อนที่จะมีการจัดการเรียนการสอน ครูจึงต้องทำความเข้าใจในหลักสูตรเสียก่อน ครูส่วนใหญ่มักจะมองข้ามหลักสูตรโดยมุ่งแต่สอนเนื้อหา โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นอย่างไร หลักสูตรจึงไม่เกิดประโยชน์ต่อความมุ่งหมาย ครูจึงควรศึกษาหลักสูตรของชั้นหรือวิชาที่สอนอย่างละเอียด เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ มีความรู้ทักษะ และเจตคติ สอดคล้องความมุ่งหมายอันแท้จริงของการศึกษา

เอกสารประกอบหลักสูตร

เอกสารประกอบหลักสูตร ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของทางโรงเรียนจะต้องจัดเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตรไว้บริการครู ส่วนครูผู้สอนก็ควรจัดทำแผนการสอนซึ่งจัดเป็นเอกสารประกอบหลักสูตรไว้บริการครู ส่วนครูผู้สอนก็ควรจัดทำแผนการสอนซึ่งจัดเป็นเอกสารประกอบหลักสูตรที่สำคัญก่อนการสอนทุกครั้ง จะทำให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

อเนก รัตปิโยภรณ์ (2528) กล่าวว่า เอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับครูแบ่งออกได้ดังนี้

1. เอกสารแนะนำหลักสูตร เป็นหนังสือหรือเอกสารที่ช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เช่น คู่มือครู คู่มือการสอน คู่มือการศึกษา คู่มืออบรม โครงการสอน แผนการสอน เอกสารเสริมความรู้ครู เป็นต้น
2. ประมวลการสอน เป็นหนังสือที่ช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้เป็นไปตามลำดับขั้น และตามเป้าหมาย
3. เอกสารเกี่ยวกับการวัด เป็นหนังสือหรือเอกสารที่ช่วยครูในการวัดผลการเรียนการสอนของครู เช่น คู่มือวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบอย่างน้อย 4 ส่วน คือ

1. จุดมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

จาก 4 ส่วนที่กล่าวถึง ศึกษาวิเคราะห์ ผู้บริหารและครู ควรร่วมกันพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1. วางแผนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและดียิ่งขึ้น
2. ประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของ โครงการพัฒนาหลักสูตร
3. อำนาจการและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและปรัชญาของการศึกษาและหลักสูตร
4. อำนาจการและดำเนินการในการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร
5. ใช้ข้อมูลจากการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน
6. ประสานงานกับบุคคลอื่นในการจัดการเรียนการสอนพิเศษ
7. ทำงานร่วมกันในการนิเทศการใช้หลักสูตรและงานนิเทศให้สัมพันธ์กัน
8. เตรียมผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
9. อำนาจความสะดวกในเรื่องเวลา และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร^{๕3}

เอนก หิรัญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคกลางพบว่า

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางส่วนใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการน้อยทุกด้าน ได้แก่ การวัดผลและประเมินผลการศึกษา การนิเทศการศึกษา การวางแผนปรับปรุงงานวิชาการ การใช้ทรัพยากรและแหล่งวิชาการในท้องถิ่น หลักสูตร และเอกสารการใช้หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอนและห้องสมุด กระบวนการบริหารงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิชาการของโรงเรียน การแนะแนว การกำหนดให้ครูปฏิบัติงานวิชาการ ตารางสอนและวิธีสอนกิจกรรมนักเรียน ซึ่งมีการปฏิบัติน้อย

2. ปัญหาสำคัญในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางคือ ผู้บริหารโรงเรียนยังให้ความสำคัญต่องานวิชาการน้อยไป ผู้บริหารงานวิชาการยังขาดความรู้ ความสามารถในการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา และการนิเทศการศึกษาปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียน และบุคลากรตลอดจนรายได้และสวัสดิการของครูไม่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ ทำให้การปฏิบัติงานของครูขาดประสิทธิภาพ^{๑๔}

จากความสำคัญของหลักสูตรที่มีผู้กล่าวถึงข้างต้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีบุคลากรที่ดี และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่มาตรฐานที่ดี ดังนั้น ศึกษานิเทศก์จึงมีภาระหน้าที่ที่สำคัญในการที่จะช่วยกันพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครูให้มีความสามารถและทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั่นเอง

วัลลภ จันทรตระกูล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาเครื่องกล ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษารัฐบาล พบว่า

ปัญหาในการจัดทำอุปกรณ์การสอน ขาดหนังสือตำราที่ต้องการใช้ การขาดแคลนอุปกรณ์ที่ดี เครื่องมือ เครื่องจักรไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและมีความล้าสมัย ประสิทธิภาพในการใช้งานต่ำ การจัดหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตรยังมีความล้าหลัง ไม่ทันกับวิชาการและความต้องการของท้องถิ่น ไม่สัมพันธ์กับตำรา อุปกรณ์ ตลอดจนขาดความสอดคล้องกับจำนวน และคุณภาพของเครื่องมือ เครื่องจักรที่มีอยู่ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นปัญหามากคือ มีพื้นฐานความรู้ต่ำและหนังสือในห้องสมุดมีน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า ครู-อาจารย์ที่สอนวิชาช่างอุตสาหกรรมส่วนมากต้องการให้มีการอบรม และนิเทศการศึกษาตลอดจน

ความรู้เกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผล การสร้างการใช้อุปกรณ์การสอนและ การควบคุม พฤติกรรมของนักเรียน^{๕๕}

ปฐม ทศพล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการ ดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัยในภาคเหนือ พบว่า

อาจารย์ส่วนรวมมีปัญหาด้านการปรับปรุง การเรียนการสอนมากที่สุด ในจำนวนงานวิชาการ ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษา โดยส่วนรวมมีปัญหาด้านการ วัดผลและประเมินผลมากที่สุด จากการศึกษาทศนะของความต้องการด้านการ ปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่างานด้านอื่น^{๕๖}

บทบาทการนิเทศด้านการจัดอุปกรณ์การสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก

ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกทักษะและปฏิบัติจริง ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความรู้และ ทักษะที่จะสามารถประกอบอาชีพได้ตามจุดมุ่งหมายและนโยบายของการอาชีวศึกษา สำหรับ โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ในความควบคุม ดูแล ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้บริหารต้องดำเนินการจัดให้มีอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำหนด ดังนี้

1. ที่ดินที่ใช้จัดตั้ง โรงเรียน
 2. อาคารเรียน
 3. อาคารประกอบ เป็นอาคารที่ใช้ห้องภายในอาคารเป็นห้องประกอบ
- ต่าง ๆ หรือใช้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติวิชาชีพ ประกอบด้วย อาคารสำนักงาน อาคารโรงอาหาร อาคารห้องประชุม อาคารโรงฝึกงาน อาคารห้องน้ำห้องส้วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอาคารประกอบอื่น ๆ ตามความจำเป็นของโรงเรียน

4. ห้องเรียน ต้องมีขนาดและความจุตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ห้องเรียนต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 63 ตารางเมตร โดยขนาดด้านกว้างและขนาดด้านความยาวต่างกันไม่เกิน 2 เมตร มีความจุไม่เกิน 45 คน และ 40 คน ตามลำดับ สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ห้องเรียนต้องมีขนาดด้านกว้าง 6 เมตร ด้านยาว 8 เมตร และมีความจุไม่เกิน 30 คน

5. ห้องประกอบ ได้แก่ ห้องธุรการ ห้องพัสดุ ห้องพยาบาลซึ่งต้องแยกชายและหญิงให้เป็นสัดส่วน ห้องกิจกรรมพิเศษ และห้องประกอบอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของโรงเรียน ห้องเหล่านี้ไม่จำกัดขนาด แต่ต้องจัดให้เหมาะสมและเพียงพอ ห้องสมุดควรมีขนาดเป็น 2 เท่าของห้องเรียน ห้องวิทยาศาสตร์ควรมีขนาดเท่ากับห้องเรียน ห้องเรียนภาคปฏิบัติควรมีขนาดอย่างน้อยเท่ากับห้องเรียน ผู้บริหารต้องจัดห้องต่าง ๆ เหล่านี้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

6. สถานที่ฝึกปฏิบัติงานและเครื่องมืออุปกรณ์อยู่ในหลักเกณฑ์ได้แก่ พื้นที่ของสถานฝึกงานของ โรงเรียนช่างทุกสาขาวิชา มีอัตราส่วนต้องไม่น้อยกว่า 7.5 ตารางเมตร ต่อนักเรียนเข้าฝึกงาน 1 คน ยกเว้นช่างยนต์และช่างก่อสร้างต้องไม่น้อยกว่า 10 ตารางเมตร ต่อนักเรียนเข้าฝึกงาน 1 คนและเครื่องมืออุปกรณ์ของแต่ละสาขาวิชาช่างที่เปิดสอนต้องมีตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด

นอกจากการจัดอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบแล้ว ผู้บริหารยังต้องคำนึงถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในวงการศึกษาและวงการธุรกิจด้วย^{๕๗}

การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ โดยการให้การอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในแง่วิชาการ การสัมมนาการศึกษาดูงาน การสาธิต รวมถึงการนิเทศความรู้ในวิชาชีพครู ด้านต่าง ๆ ตลอดจนช่วยให้ครูเข้าใจปัญหาและความต้องการของนักเรียน ช่วยให้ครูมีลักษณะ เป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเองได้ ช่วยครู ให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา นั้น ๆ สามารถนำความรู้จากแหล่งวิชาการต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเอง และนักเรียนให้ เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ เนื่องจากในสภาพปัจจุบันนี้ โลกมีการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวกันโดยทั่วไป คือ ความเปลี่ยนแปลงที่มากับกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งกำลังปรากฏชัดขึ้นหลายเรื่องอย่างเช่น กระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีคอมพิวเตอร์ เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานและหรือแม้แต่การติดต่อ สื่อสารอันไร้พรมแดน ซึ่งอยู่มุมไหนของโลกก็จะได้รับข่าวสาร และความก้าวหน้าของกัน และกัน ดังนั้น การศึกษาจะต้องพัฒนาให้ทันกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เศรษฐกิจที่กำลังขยาย สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และสิ่งแวดล้อมที่กำลังจะแย่ง การศึกษาจะต้องเตรียมบุคลากรให้ มีความรู้ ความสามารถ คือ

1. ระบบการศึกษา ต้องพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรให้เกี่ยวข้องกับเรื่องทั่วทั้งโลก ให้ ผู้เรียนตระหนักและเข้าใจในความไม่มีพรมแดนของโลกในอนาคต คุณลักษณะของผู้คนในอนาคต และจะต้องมีทักษะอะไรในระบบของสังคมและเศรษฐกิจของโลก
2. ระบบการศึกษา ต้องสร้างความมั่นใจสำหรับการพัฒนาผู้สอน
3. ระบบการศึกษาจะต้องมีโปรแกรมแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษา และระหว่างชาติต่าง ๆ เช่น ชมรมนักเรียนต่าง ๆ

ในการพัฒนาบุคลากรของการศึกษาภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่ง นายสัมพันธ์ ทองสมัคร ได้กล่าวไว้เมื่อครั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จัดประชุมเพื่อกำหนดทิศทางและสาระของแผนพัฒนา ระยะ 15 ปีไว้ว่า

การศึกษาภาคเอกชนจะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ คนของชาติในอนาคต
ให้เป็นคนทันโลก ทันเหตุการณ์ในยุคนี้ ต้องมีความรู้ทันกับเทคโนโลยี นั่นคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะต้องทำให้เยาวชนและประชาชนทุกคนเป็นผู้มีความใฝ่รู้ คือ

1. ใฝ่รู้อยู่เสมอ ทั้งทาง โลกและทางธรรม
2. รักการอ่าน
3. มีจิตใจเป็นธรรมมีคุณภาพ
4. มีโลกทัศน์อันกว้าง มองไปข้างหน้าอย่างมีเหตุผลมีใจไม่คับแคบ
5. มีข้อมูลอันทันสมัย และข้อมูลนั้นเป็นวิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้และชัดเจน
6. มีความสามารถในการประกอบอาชีพที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และ

ประสิทธิภาพผลสูงมีความคิดริเริ่ม พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า

7. มีจิตสาธารณะมุ่งสร้างสรรค์ในส่วนรวม ลดส่วนตัว ยอมรับความเป็นสากล

8. มีปณิธาน มีจิตเป็นประชาธิปไตย มีความรักในวิถีทางประชาธิปไตย^{๕๘}

คนเป็นปัจจัยในการบริหารงานที่สำคัญที่สุดและยุ่งยากที่สุด เพราะคนเป็นสิ่งที่ชีวิตจิตใจมีความรู้สึกนึกคิด มีอารมณ์ มีความต้องการ มีความชอบ ไม่ชอบ มีรัก โลภ โกรธ หลง แตกต่างกันไปตามแต่ลักษณะและสถานะของบุคคล ไม่สามารถกำหนดกฎเกณฑ์ให้ตายตัวได้ และการบริหารงานบุคคล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของนักบริหาร ไม่ว่าจะเป็นการบริหารหน่วยงานประเภทใด ถ้าการบริหารบุคคลบกพร่องหน่วยงานจะเจริญก้าวหน้ายากเพราะงานทุกชนิดดำเนินไปด้วยดีหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากร ดังคำกล่าวของนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Negro ได้ให้ความหมายของการบริหารบุคคลว่า "หมายถึงศิลปะในการเลือกสรรคนเข้าทำงาน และการใช้คนที่มีอยู่แล้วในลักษณะที่จะให้ได้ผลงานและบริการจากการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านั้นมากที่สุด ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ"^{๕๙}

Beach กล่าวว่า

การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย และโครงการเกี่ยวกับตัวบุคคล การคัดเลือกบุคคล การฝึกอบรม การกำหนด สิ่งตอบแทน การควบคุมอัตราค่าจ้าง การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสร้าง ภาวะผู้นำ และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงานในองค์การ⁷⁰

วิญญู สาธร ได้ให้ความหมายการบริหารงานบุคคลว่า "หมายถึงการใช้คนให้ ทำงานให้ได้ผลดีที่สุดในเวลานั้นที่สุด สิ้นเปลืองเงินทองและวัสดุอันน้อยที่สุด ในขณะเดียวกัน คนที่ทำงานนั้นมีความสุข มีความพอใจที่จะให้ผู้บริหารใช้ พยายามที่จะทำตามผู้บริหาร"⁷¹

วิจิตร วรุตบางกูร กล่าวถึง

ขอบข่ายของการบริหารบุคคลในโรงเรียน 4 ประการ คือ

1. การจัดหาบุคคล (Hiring) เป็นกระบวนการตั้งแต่การแสวงหา การคัดเลือก และการบรรจุแต่งตั้งเข้าทำงาน
2. การจัดการบุคลากร (Personnel Management) เป็นการจัดการเพื่อให้บุคลากรทำงานด้วยความพอใจ ได้แก่ การจัดวางตัวบุคคลเข้าทำงานในหน้าที่ ต่าง ๆ การจัดสวัสดิการและความมั่นคง การจัดบริการ ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงาน รวมทั้งการประเมินผลงานด้วย
3. การพัฒนาบุคลากร (Personnel Development) ได้แก่ การส่งเสริม ให้บุคลากรมีความก้าวหน้า ทั้งด้านเศรษฐกิจ การงาน ความรู้ และทักษะในการ ทำงาน
4. การให้พ้นจากงาน (Withdrawal) ได้แก่ การจัดสวัสดิการและรักษา สุขภาพจิตของบุคลากรที่พ้นจากหน้าที่ด้วยเหตุต่าง ๆ⁷²

กิติมา ปรีดีติลลิก ให้ความหมายของการบริหารบุคคลว่า

หมายถึงการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการวางนโยบายเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กร ตั้งแต่การสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถให้มีจำนวนเพียงพอเข้ามาดำเนินงานให้เกิดประโยชน์เต็มที่ตลอดจนทั้งการบำรุงรักษา ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ⁷³

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กล่าวว่า

ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นหัวหน้าหน่วยงาน และเป็นผู้ดำเนินการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ครอบคลุมและบริหารงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยควรมีบทบาทในการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. จัดโครงสร้างการบริหารงานบุคคลให้เป็นระบบ
2. ประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบการปฏิบัติงานในโรงเรียน
3. กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนให้ชัดเจน
4. มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของบุคลากร
5. ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศบุคลากรให้ปฏิบัติงานเต็มความสามารถ และเป็นไปตามจุดประสงค์ของโรงเรียน
6. ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานบุคลากร
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาทุกรูปแบบ
8. ดูแลการประเมินผลเป็นระยะตามลักษณะของงาน
9. ดูแลดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการของบุคลากร
10. ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเข้าและออกจากโรงเรียนของบุคลากรในโรงเรียน⁷⁴

เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อเยาวชน คือ ครู เพราะครูเป็นผู้สั่งสอน ชี้แนะในเรื่องความรู้ทางวิชาการ ทักษะ จริยธรรม คุณภาพ และทักษะต่าง ๆ อันนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคตและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น บทบาทของครูต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นบทบาทอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ศึกษานวัตกรรมก็จะเป็นกลุ่มบุคคลที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และโลกทัศน์อันกว้างไกล โดยครูต้องมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ ดังที่

สุจริต เพียรชอบ ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนาประเทศ ไว้ว่า

1. พัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีระดับสติปัญญาสูงขึ้น มีความรอบรู้ในสรรพวิทยาการต่าง ๆ ในการดำเนินการสอน นั้น
2. จัดสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้นักเรียนรู้จักคิด มีเหตุผล จะพูดจะทำหรือจะคิดอะไรมักจะใช้วิจารณญาณประกอบด้วยเสมอ
3. พยายามปลูกฝังลักษณะนิสัยสำคัญ ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เช่น ความตรงต่อเวลา การเป็นคนที่ทำสิ่งใดอย่างจริงจัง ไม่เหลวไหล มีความขยันหมั่นเพียรมานะอดทน การทำงานหนัก มีความรักงาน ตัวครูเองควรเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมความประพฤติเหล่านี้
4. การปลูกฝังค่านิยมและมโนทัศน์ที่ถูกต้อง ให้นักเรียนในขณะที่ดำเนินการสอนนั้นเช่น ไม่นิยมวัตถุนิยมมากกว่าคุณธรรมความดี หรือการไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
5. การปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยให้นักเรียน
6. การให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น
7. การปลูกฝังทางด้านอาชีพ การปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะและมีทัศนคติที่ดีต่อการอาชีพ นั้น
8. บทบาทในการปลูกฝังวัฒนธรรม บทบาทของครูที่สำคัญอีกบทบาทหนึ่งก็คือ การถ่ายทอดวัฒนธรรม

9. บทบาทในการพัฒนาสังคมเมื่อครูเข้าไปอยู่ในชุมชนใด ๆ ก็ตามต้องพยายามที่จะหาทางที่จะพัฒนาชุมชนนั้น ๆ ให้ดีขึ้นด้วย
10. บทบาทในการแก้ไขปัญหาในชุมชน
11. การให้ความรู้เกี่ยวกับการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ตลอดจนการสงวนทรัพยากรธรรมชาติ
12. บทบาทของครูในการดำรงความมั่นคงของประเทศในการพัฒนาประเทศจะมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ⁷⁵

บทบาทของครู ซึ่งมีความสำคัญต่อนักเรียน ชุมชนและสุดท้ายคือ ประเทศชาติ แต่ครูก็เป็นพลุชนธรรมดาที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมความรู้ที่มีอยู่เดิมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความทันสมัยต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองรวมถึงสิ่งแวดล้อม ศึกษาวิเคราะห์จึงมีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรเหล่านี้ให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เพื่อพัฒนาเยาวชน ของชาติ ดังคำกล่าวของนักการศึกษาคือ

วิทยุ สาร ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่ครูในโรงเรียนโดยเฉพาะว่า

ครู แม้จะมีความสามารถดีแต่เพียงใดก็ตาม ถ้าเวลาผ่านไปนาน ๆ บรรดาความรู้ ความชำนาญย่อมอ่อนลงเป็นธรรมดา หรือบางที่การทำงานจำเจอยู่เสมอ ๆ งานที่ทำก็จะกลายเป็นความเบื่อหน่ายได้เหมือนกัน การได้เปลี่ยนงานเป็นครั้งคราว การได้ออกไปพบปะสังสรรค์กับครู หรือบุคลากรของโรงเรียนอื่นเสียบ้างอาจช่วยให้มีความสดชื่น มีพลังและกำลังใจเกิดขึ้นใหม่ กลับมาทำงานได้ดีขึ้นก็ได้ ดังนั้น การให้ครูหรือบุคลากรที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เข้าร่วมสัมมนา หรือเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งฝ่ายการศึกษาจัดขึ้นเป็นครั้งคราวเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนควรสนับสนุนทุกวิถีทาง นอกจากนั้นโรงเรียนอาจเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาบรรยาย เรื่องวิธีสอน หรือหลักการทำงานให้ครูในโรงเรียนได้ฟังเป็นครั้งคราวก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การได้ไปทัศนศึกษาร่วมกันทั้งโรงเรียนก็มีส่วนให้ครูมีโอกาสรู้จักกัน สันทนาการ
ในหมู่เพื่อนร่วมงาน ทำให้บรรยากาศของการทำงานเป็นไปฉันท์มิตร งานที่ทำหลังจาก
จากการได้ไปทัศนศึกษาร่วมกันน่าจะได้อะไรขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้เป็นสิ่ง
จำเป็นที่โรงเรียนควรพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาครูให้เข้มแข็งทันสมัย และทำงาน
อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา⁷⁶

สมพงษ์ เกษมสิน ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่าเป็นความจริง
ที่ว่า การบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าปฏิบัติงานนั้น ได้มีการกำหนดคุณสมบัติ และกฎเกณฑ์ไว้แล้ว
เป็นอย่างดี แต่ประสบการณ์ได้แสดงให้เห็นประจักษ์ว่า

กฎเกณฑ์ต่าง ๆ นั้นหาได้เป็นหลักประกันที่ดีที่สุดที่จะได้คนที่เหมาะสมแก่หน้าที่
เสมอไปไม่ เพราะปัจจุบันนี้วิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญรุดหน้าไปมาก ได้มีการค้นพบ
หลักการและกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ซึ่งนำมาใช้แทนของเก่าอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงอาจ
ทำให้คนที่เคยเหมาะสมอยู่ในสมัยหนึ่งกลายเป็นหย่อนความเหมาะสมไปในอีกสมัย
หนึ่ง ได้โดยง่าย ในวงการบริหารของเราก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหานี้ได้ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง ในขณะนี้รัฐบาลได้พยายามที่จะขยายงานช่วยเหลือรับใช้ประชาชนในทุก
แห่งหน เพื่อให้ทันกับความเจริญเติบโตของบ้านเมือง และในเวลาเดียวกันก็นำมา
ซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่มีใครคาดฝันมาก่อน อันเป็นความจำเป็นที่รัฐ
จะต้องจัดบริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อแก้ไขและปรับปรุงสวัสดิภาพของประชาชน
ให้อยู่ในภาวะอยู่ดีกินดีโดยทั่วไป และในการดำเนินกิจการต่าง ๆ จำนวนมาก
สมัยที่ใคร ๆ ก็ทำงานได้นั้นพ้นไปแล้ว งานองค์การมีลักษณะเฉพาะ
(Specialization) มากยิ่งขึ้นทุกทีจำเป็นที่จะต้องใช้ผู้ที่มีความสามารถและ
ได้รับการฝึกฝนมาในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ จึงจะสามารถปฏิบัติงานของชาติ
ให้บรรลุผลดีได้⁷⁷

พนัส หันนาคินทร์ ได้กล่าวถึงหลักการเหตุผล และความจำเป็นในการที่จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรโดยสรุป ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานย่อมจะเพิ่มขึ้นจากการที่ระบบโรงเรียนให้โอกาสแก่เขาที่จะพัฒนาวิจัยความสามารถที่มีอยู่ในตัวของเขาแต่ละคน
2. การพัฒนาการของคณาเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย การพัฒนาบุคลากรเป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำตั้งแต่แรกเข้าทำงานจนถึง เวลาที่จะต้องออกจากงานไปตามวาระ
3. ระบบโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเพื่อเตรียมคน ไปรับหน้าที่ใหม่และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิม ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งรูปเป็นคณะ และทั้งเป็นรายบุคคล และบทบาทนี้จะต้องเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ
4. จุดประสงค์ประการแรกในการพัฒนาบุคลากรนั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบโรงเรียนให้สูงขึ้น และในกรณีเช่นนี้ก็จำเป็นที่จะต้องทำการปรับปรุงให้ผู้ปฏิบัติงานได้สามารถทำงานให้สอดคล้องกันและด้วยคุณภาพที่ได้ระดับทัดเทียมกัน
5. ระบบโรงเรียนควรจะถือว่าการพัฒนาตัวบุคคลนั้นเป็นการลงทุนรูปหนึ่งที่จะได้ผลในระยะยาว นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้วยังเป็นการที่จะดึงดูดคนให้ปรารถนาที่จะทำงานอยู่กับระบบโรงเรียนนั้น ๆ มากขึ้น อันเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นแน่นหนาให้แก่ระบบโรงเรียนนั้น โดยตรง⁷⁸

พินิจ ประทุมกำเหนิด ได้กล่าวถึง การสร้างขวัญและกำลังใจก็เป็นการพัฒนาบุคลากรเช่นกัน กล่าวคือ

พัฒนาให้ครูมีความก้าวหน้ามีขวัญและกำลังใจ และมีความรู้สึกมั่นคงในอาชีพ ซึ่งได้แก่การช่วยเหลือให้ครูรู้สึกมั่นใจ เชื่อมมั่น ในความสามารถของตนเอง ช่วยในการพิจารณาอบหมายงานให้ครูได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งจะเป็นการ

ส่งเสริมให้ครูใช้ความสามารถของตนเองปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา
นอกจากนี้ยังช่วยป้องกันมิให้ครูต้องทำงานเกินขอบเขต ถูกตำหนิติเตียน หรือถูก
ลงโทษอย่างไม่เป็นธรรมอีกด้วย⁷⁹

Castetter กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการ
การบริหารบุคคลที่ดี เพราะการพัฒนาบุคลากรจะช่วยแก้ไขสิ่งต่อไปนี้

1. แก้ไขข้อบกพร่องของครูอาจารย์ที่ได้รับการฝึกฝนมาไม่ดี ช่วยเหลือ
ผู้ไม่มีประสบการณ์ เพื่อพัฒนาทางการศึกษาควบคู่ไปกับด้านสังคม เพื่อกระตุ้นความ
เจริญด้านวิชาชีพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาในการบริหารการศึกษา
2. นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้วสิ่งที่ทำให้มีการพัฒนาบุคลากร คือ การที่มี
สิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาบุคลากร เช่น การผลิตของ
สถาบันครู การสอบภาคฤดูร้อนการประชุมปฏิบัติการ การศึกษาทางไปรษณีย์ และ
การประชุมต่าง ๆ
3. การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
และวิทยาการได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว⁸⁰

จากความคิดเห็นของนักวิชาการทั้งหลายที่กล่าวมาข้างต้นนั้น อาจสรุปได้ว่า การ
พัฒนาบุคลากรนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกรรมวิธีที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ
และทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ช่วยให้บริการ
ทั้งเป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมายขององค์การ ดังนั้น ศิษยานุศิษย์จึงถือเป็นหน้าที่ที่จะต้อง
พัฒนาครู ซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ
ทักษะทันต่อความก้าวหน้าของกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่และความเปลี่ยนแปลงของโลกยุค
โลกาภิวัตน์

การนิเทศภายในโรงเรียน

ตามที่ทราบกันดีแล้วว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์นั้นต้องอาศัยกระบวนการสำคัญ 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศ กระบวนการทั้งสามนี้ล้วนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และมีส่วนสนับสนุนเกื้อกูลกันและกัน และการนิเทศการศึกษาช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการบริหารดำเนินไปได้โดยสะดวกราบรื่น ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ ซึ่งประโยชน์ของการนิเทศการศึกษาจึงมุ่งไปยังกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะครูยังคงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน ครูจึงมีความจำเป็น ต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทฤษฎีหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน โดยสอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียนและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา

หน้าที่ของศึกษานิเทศก์กับการนิเทศภายในโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ต้องเป็นบุคคลที่ดำเนินการให้คำแนะนำและเสนอรูปแบบการนิเทศที่ดีให้กับโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะครูยังคงมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน ครูจึงมีความจำเป็น ต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทฤษฎี หรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียนและมีประสิทธิภาพ รวมถึงครูควรจะมีเจตคติที่ดีต่อการเลือกใช้วิธีสอนและกิจกรรมที่เหมาะสมและมีการพัฒนาอยู่เสมอ การสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจทักษะและเจตคติที่ดีต่อกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ควรมีบทบาทในการส่งเสริมการนิเทศภายใน โดยการตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนการทำความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียน และการจัดตั้งกลุ่มเพื่อการนิเทศภายใน นอกจากนี้ยังมีความเห็นของนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังต อุทรานันท์ ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศจะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง ดังนี้

1. วางแผนการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องทราบปัญหาและดำเนินการร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา เลือกแนวทางแก้ปัญหาและจัดสรรบุคลากรร่วมดำเนินการ
2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ โดยเชิญวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกหรือบุคลากรภายในโรงเรียน
3. การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ
4. การสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ผู้นิเทศต้องเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ อาจทำได้โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ สร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง และวางตัวอยู่ในฐานะผู้ร่วมงาน อย่าทำลายขวัญและกำลังใจของผู้รับการนิเทศ
5. การประเมินผลการนิเทศ ควรดำเนินการประเมินผลผลิตกระบวนการและปัจจัยป้อนเข้าและนำไปตัดสินใจในการปฏิบัติงานนิเทศต่อไป⁸¹

บัญชา เกิดมณี ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า "การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการบริหารเป็นอย่างมาก"⁸²

เผ่าพงษ์สันต์ แสงหิรัญ ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับงานนิเทศการสอนภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติไว้ว่า "ควรแก้ปัญหาความเข้าใจผิดของครูในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะครูคิดว่าการนิเทศการสอนภายในเป็นการจับผิดครูมิใช่การช่วยเหลือให้ครูมีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น"⁸³

บรรเทา กิตติศักดิ์ ได้แบ่งประเภทของการนิเทศการศึกษา ออกเป็น 2 ประเภท

คือ

1. การนิเทศจากภายใน เป็นการนิเทศจากบุคลากรในโรงเรียนทำหน้าที่ นิเทศการสอนกันเอง ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูหัวหน้าหมวดวิชา ทำหน้าที่ นิเทศครูในโรงเรียนนอกจากนั้นอาจเกิดจากศึกษานิเทศก์ได้ให้การนิเทศแล้วแทนที่จะหยุดแค่นั้น ครูและผู้บริหารได้นำผลการนิเทศไปใช้นิเทศครูอื่น ๆ ในโรงเรียนต่อไป

2. การนิเทศจากภายนอก เป็นการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นบุคคล ภายนอกทำหน้าที่นิเทศการสอนในโรงเรียนโดยตรง วิธีนี้เป็นวิธีที่ศึกษานิเทศก์ หวังจะให้ครูนำผลการนิเทศไปปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศจากภายนอก จะต้องมียุทธศาสตร์การนิเทศ เพื่อให้เกิดนิเทศภายในโรงเรียนต่อไป จนโรงเรียนสามารถดำเนินงานทางวิชาการได้เองมากที่สุดเท่าที่จะมากได้เพื่อ ว่าศึกษานิเทศก์จะได้ไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องมากนัก เพราะการนิเทศจากศึกษา นิเทศก์อาจทำได้ 2 ทางคือ

2.1 การนิเทศโดยตรง เป็นงานนิเทศที่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานโดยตรง ต่อครู หรือการปฏิบัติงานร่วมกับครู ได้แก่ การให้คำแนะนำ การประชุมชี้แจง การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน การประชุม อบรม เป็นต้น

2.2 การนิเทศทางอ้อม เป็นงานที่ศึกษานิเทศก์ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติงาน โดยตรงต่อครู แต่เป็นการนิเทศที่ครูได้รับข่าวสาร และเอกสารต่าง ๆ เช่น การออกวารสารหรือเอกสารคู่มือครู จัดนิทรรศการ ออกข่าว หรือบทความวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ศึกษานิเทศก์เพียงแต่ปฏิบัติงานในสำนักงานเพื่อผลิตสื่อเหล่านี้ ให้แก่ครู⁸⁴

ประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดผลดีในการดำเนินงานของโรงเรียนหลายประการดังคำกล่าวของ กิติมา ปรีดีติลลิก ที่ได้สรุปเกี่ยวกับเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นการช่วยเสริมกำลังของศึกษานิเทศ และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีจำนวนจำกัดไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือในการนิเทศได้อย่างทั่วถึง
2. การนิเทศโดยบุคลากรภายในโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียน ย่อมเป็นผู้รับปัญหาได้ดี และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าบุคคลภายนอก
3. ผู้นิเทศภายในโรงเรียนเป็นผู้ คั่นเคยกับผู้จะรับการนิเทศอยู่แล้ว การสร้างบรรยากาศ ช่วยกำลังใจ มนุษยสัมพันธ์ ฯลฯ ย่อมทำได้อย่างเป็นกันเอง และไม่ต้องเสียเวลามาก
4. ผู้นิเทศ สามารถจะติดตามการปฏิบัติงาน หรือผลการนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดกัน และสามารถทำทั้งงานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายได้ โดยไม่ขาดความต่อเนื่อง⁸⁵

ลักษณะของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนจะมีบุคคล 2 กลุ่ม ที่จะต้องประสานงานกันได้เป็นอย่างดี คือ

1. กลุ่มของผู้นิเทศจะแบ่งการนิเทศออกเป็น 2 แบบ คือ
 - 1.1 การนิเทศทางตรง ซึ่งผู้นิเทศดำเนินการนิเทศโดยตรงกับครู ซึ่งไม่ผ่านสื่ออื่นใดอื่น ๆ เช่น การสังเกตการสอน การสาธิตการสอน การให้คำปรึกษา การประชุมชี้แจง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การนิเทศทางอ้อม ซึ่งผู้รับการนิเทศอยู่กับผู้นิเทศโดยผ่านสื่อ นิเทศ เช่น การใช้วิทยุ การส่งเอกสารทางวิชาการ การใช้วีดิทัศน์ บันทึกเสียง เป็นต้น

2. กลุ่มของผู้รับการนิเทศ จะแบ่งการรับการนิเทศออกเป็น 2 แบบคือ

2.1 การนิเทศเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้รับการนิเทศอยู่กับผู้นิเทศทีละคน เช่น การสังเกตการสอนของครู การให้คำปรึกษาหารือ การให้เอกสารหรือสื่อทางวิชาการ

2.2 การนิเทศเป็นกลุ่มซึ่งผู้รับการนิเทศอยู่กับผู้นิเทศทีละกลุ่ม เช่น การประชุมครู การประชุมนิเทศ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

จากแนวคิดที่นำเสนอข้างต้น สำคัญของการนิเทศภายในมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการศึกษา และการเรียนการสอนเพราะนอกจากจะมีเป้าหมาย เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพแล้วยังเป็นการประสานความคิดและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เพื่อช่วยนำวิธีการเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้กับครู เพื่อให้ครูก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม และช่วยพัฒนาคุณภาพของบุคลากร และคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ดังที่ Harris, Ben M. ได้เสนอกิจกรรมการศึกษา ซึ่งจะ เป็นแนวทางให้ผู้นิเทศได้พิจารณาเลือกใช้ตามโอกาส และความเหมาะสมไว้ 23 ประการดังต่อไปนี้

1. การบรรยาย (lecturing) เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์และงานที่เน้นเกี่ยวกับครู เป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ง่ายที่สุดคือ ใช้การฟัง-พูด ซึ่งเหมาะกับการถ่ายทอดความรู้ และใช้ได้กับกลุ่มคนทุกขนาด

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (visualized lecturing) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยใช้สไลด์ตัวประกอบ ผู้บรรยายอาจใช้สไลด์ แสงสี กระดานชอล์ค แผนภูมิ ประกอบการบรรยายกิจกรรมนี้ จะช่วยรวมความสนใจของครูในการฟังให้ดีขึ้น เหมาะกับการถ่ายทอดความรู้

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (panel presenting) การจัดประชุม สมาชิกกลุ่มใหญ่อาจได้ผลมากขึ้น หากใช้ลักษณะการประชุมปรึกษาหารือ กิจกรรมนี้ประกอบด้วยผู้พูดหลายคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ในหัวข้อที่กำหนด ซึ่งอาจ

รวมไปถึงการให้ผู้พูดแต่ละคนเสนอเอกสารรายการอย่างมีรูปแบบต่อสมาชิกในกลุ่มการประชุมนั้นด้วย

4. การชมภาพยนตร์ หรือโทรทัศน์ (viewing film or television) การใช้โสตทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวิดีโอ มีความสำคัญต่อการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา งานประชาสัมพันธ์ และงานประเมินผล ผู้นิเทศสามารถเลือกฉายเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งที่ต้องการฉายซ้ำ หรือหยุดฉายเมื่อต้องการได้ ลักษณะนี้ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ประกอบกิจกรรมการนิเทศร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมติ และการอภิปรายภาพยนตร์ จะช่วยเปิดเผยสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อสร้างจุดสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

5. การฟังเทป วิทยุ หรือแผ่นเสียง (listening to tape, radios or recordings) เป็นกิจกรรมใช้การบันทึกเสียงเสนอความคิดเห็นต่อคนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจหรือทักษะ เช่น ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ทางอ้อมเพื่อให้ครูเข้าใจพฤติกรรมของคนในชั้นเรียน

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ (exhibition materials and equipment) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา และช่วยพัฒนาวัสดุต่าง ๆ เช่น การจัดแสดงชุดหนังสือใหม่เพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวัสดุใหม่ และช่วยพัฒนาคุณภาพหนังสือที่เลือกซื้อ

7. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (observing in classroom) เป็นกิจกรรมการสังเกตการสอนของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน เทคนิคในการสังเกตการสอน จะคล้ายคลึงกับเทคนิคการสังเกตการสอนและการเยี่ยมชมชั้นเรียน ในการสังเกตการสอนอาจใช้เครื่องมือบางอย่าง เพื่อให้คล่องตัวขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเหตุการณ์

8. การสาธิต (demonstration) เป็นการเสนอลำดับเหตุการณ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าให้คนกลุ่มหนึ่งได้ชม การสาธิตนั้นจะเน้นส่วนที่สำคัญที่สุด และเกิดประสิทธิผลที่สุด เมื่อผู้ชมใช้กระบวนการสังเกตอย่างมีระบบ และมีกิจกรรมอื่น ๆ ตามมา เช่น การอภิปราย การฉายวิดีโอเทป

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interviewing) ใช้เมื่อต้องการข้อมูลรายบุคคลรวบรวมความคิดเห็น ทศนคติ การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้ามีตารางการสัมภาษณ์และการจัดลำดับ รวมทั้งการบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (focused interviewing) เป็นกิจกรรมแบบกึ่งมีโครงสร้างอาจใช้ภายหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมนี้มีความสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมในชั้นเรียนของครูและช่วยลดความวิตกกังวลและความตึงเครียดของครูภายหลังการสังเกตการสอน

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (non-directive interviewing) เป็นการรองรับความคิดเห็นและความรู้สึกของครูโดยการอภิปราย การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นจุดสำคัญของกิจกรรมนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีครูเป็นศูนย์กลางในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหา และความสนใจของครู

12. การอภิปราย (discussion) เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของคนกลุ่มเล็ก ๆ การอภิปรายจะเป็นการช่วยกระตุ้นการแก้ไขความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ การอภิปรายเมื่อเกี่ยวกับปัญหาที่ยุ่งยาก ซับซ้อน มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น บทบาทสมมติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การสาธิต และการบรรยาย

13. การอ่าน (reading) เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กันทั่วไปได้มีการพัฒนาห้องสมุดวิชาชีพอย่างกว้างขวาง เพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ครูได้มีการพัฒนา กิจกรรมการอ่านเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา

14. การวิเคราะห์ข้อมูลการคิดคำนวณ (analyzing and caculating) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มความสำคัญขึ้น เมื่อเกิดความต้องการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ หรือการจัดทำบัญชีทางการศึกษา ทักษะของการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

15. ระดมสมอง (brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความคิดพื้นฐานก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการพูดแนะนำในเชิงสร้างสรรค์ เป็น

กิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนจะพูดแสดงความคิดเห็นออกมา โดยไม่มีการอภิปราย การวิจารณ์ หรือการวิเคราะห์

16. การบันทึกวิดีโอเทป และการถ่ายภาพ (video taping and photographing) กิจกรรมเป็นการใช้ภาพที่มองเห็นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาหรืองานประชาสัมพันธ์ การใช้วิดีโอเทปมีประโยชน์มากเมื่อต้องการวิเคราะห์เหตุการณ์ ซึ่งต้องการใช้ข้อมูลทางด้านภาพและเสียง

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (instrumenting and testing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ การทดสอบปฏิบัติการ วัดระดับและวิธีการต่าง ๆ ที่จะให้ได้ข้อมูลในสภาพการณ์ต่าง ๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz-session) เป็นกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอภิปรายกันในหัวข้อที่จำเพาะเจาะจง ให้โอกาสผู้ประชุมได้แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่ใช้ประชุมเต็มที่

19. การศึกษานอกสถานที่ (field trip) เป็นการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นการดำเนินงานบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของเขาเช่น การไปเยี่ยมชมโรงเรียนในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้เป็นการไปเยี่ยมชมเพื่อสังเกตการสอนของโรงเรียนอื่น

20. การเยี่ยมชม (intervisiting) เป็นการไปเยี่ยมชมชั้นเรียน และสังเกตการปฏิบัติงานของครู การไปเยี่ยมนี้อาจกระทำโดยบุคคลหนึ่ง หรือคนกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ กิจกรรมนี้แตกต่างจากการสาธิตที่ต้องการเตรียมการล่วงหน้าของครูบ้างเล็กน้อย และที่สำคัญที่สุด ผู้เยี่ยมชมจะได้เห็นภาพที่ใกล้เคียงของจริงที่สุด

21. บทบาทสมมติ (role-playing) บางครั้งเป็นการใช้บทบาทในสังคม มีประโยชน์ในการเรียนรู้ และวิเคราะห์ความรู้สึกในทางการศึกษา ในทางการศึกษาได้มีการพัฒนากิจกรรมนี้มาจากบทบาทในสังคมและกลายมาเป็นเทคนิคอย่าง

หนึ่งในการปฏิบัติจริง ปัญหาของครูจะได้รับการนำมาเขียนโครงการโดยใช้บทบาท
สมมติ

22. การเขียน (writing) แม้กิจกรรมนี้จะใช้กันแพร่หลายในส่วนที่
เกี่ยวกับวารสารการนิเทศ และการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษากิจกรรมนี้เป็น
ที่ต้องการในงานนิเทศแทบทุกชนิด เป็นศูนย์กลางของระบบการสื่อสารของ
โรงเรียน

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided practice) เป็นการจัดกิจกรรม
ของแต่ละบุคคลหรือคนกลุ่มเล็ก ๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นที่การ
กระทำมากกว่าการพูดในการปฏิบัติงานผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนี้แต่ก็ไม่เสมอไปอาจ
เป็นการดำเนินการของแต่ละคนด้วย การกำหนดกิจกรรมจากเนื้อหาหรือบทความ
ที่ศึกษา^{๘๖}

เอนก แยมบาน ได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ไว้ว่า

1. การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ ปรัชญา นโยบาย
ทางการศึกษาแจ่มชัดขึ้น
2. การนิเทศการศึกษาช่วยในการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับ
สภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
3. การนิเทศการศึกษาช่วยให้ครูตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม
4. การนิเทศการศึกษาช่วยในการพัฒนาบุคลากรประจำการให้มีความ
สามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ^{๘๗}

สังัด อุทรานันท์ ได้กล่าวไว้ว่า ในภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมี
ความสำคัญและจำเป็นยิ่งขึ้นด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ศักขานเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สนองความต้องการ การนเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง

2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึง เป็นการยากที่ศักขานเทศก์ ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก

3. ในสภาพปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถ เพียงพอและบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะใช้ ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และเป็นการยอมรับซึ่งกันและกันอีกด้วย

4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และวิธีการของการนเทศสมัย ใหม่ที่สุด ซึ่งการนเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้น โดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่จะต้องมีคนมาคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา⁸⁸

การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ

การนเทศการศึกษามีหลายวิธี ซึ่งศักขานเทศก์ควรมีนบทบาทในการสนับสนุนและให้ ความช่วยเหลือแนะนำโดยเฉพาะในด้านวิชาการ การเรียนการสอน เช่น

1. การประชุม
2. การให้ศึกษาเอกสาร
3. การบริการเอกสารทางวิชาการ
4. การให้คำปรึกษา
5. การสนทนาทางวิชาการ
6. การศึกษาดูงานนอกสถานที่
7. การสาธิตการสอน
8. การสังเกตการสอน

นอกจากนี้นักวิชาการและนักการศึกษาได้ค้นคว้าวิจัยไว้ ในเรื่องดังกล่าวคือ

เพียงใจ ศุขโรจน์ ได้ศึกษาความต้องการทางด้านการนิเทศการศึกษาของ
ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 เขต
กรุงเทพมหานคร พบว่า "ผู้บริหารและครูมีความต้องการทางการนิเทศด้านวิชาการ ในส่วน
ของหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน และ
การวัดและประเมินผล"⁸⁹

พรชัย พันธุ์ธาดาพร ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการนิเทศการศึกษาใน
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัย พบว่า

ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความต้องการการนิเทศในเรื่อง การพัฒนา
หลักสูตร การพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลการสอน ส่วนครูที่สอนวิชาชีพมี
ความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านอาคารสถานที่ เครื่องจักรและเครื่องมือสูง
กว่าครูที่สอนวิชาสามัญ⁹⁰

สิริลักษณ์ บุญวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการเกี่ยวกับการ
นิเทศการสอนของครู-อาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา
พบว่า "ครูที่สอนวิชาชีพต้องการที่จะได้รับการนิเทศในด้านหลักสูตร ด้านเทคนิคและวิธีสอน
ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ เครื่องจักรและเครื่องมือ และปัจจัยสนับสนุน
การสอน"⁹¹

วัลลภ จันทรตระกูล ได้ศึกษา "ปัญหาการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขา
เครื่องกล ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาล"
ได้พบปัญหาในด้านการจัดทำอุปกรณ์การสอน ขาดหนังสือตำราที่ต้องการใช้ การขาดแคลน
อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ขาดงบประมาณในการจัดทำ และมีความล้าสมัย ประสิทธิภาพ
ในการใช้งานต่ำ การจัดหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรยังมีความล้าหลัง ไม่ทันกับวิชาการ
สมัยใหม่และความต้องการของท้องถิ่น ไม่สัมพันธ์กับตำราอุปกรณ์ ตลอดจนขาดความสอดคล้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับจำนวนและคุณภาพของเครื่องมือเครื่องจักรที่มีอยู่ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่เป็นปัญหามากคือ พื้นฐานความรู้ต่ำ และหนังสือตำราในห้องสมุดมีน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า

ครู-อาจารย์ที่สอนวิชาช่างประมาณร้อยละ 90 ต้องการให้มีการอบรมและนิเทศการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้มาก คือ เนื้อหาทางทฤษฎีช่าง ทักษะการใช้เครื่องมือเครื่องจักร วิธีการสอนและเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การสร้างการใช้อุปกรณ์การสอน และการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียน⁹²

มาลี วิษณุกุล ได้ศึกษา "ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา" ได้พบปัญหาในการพัฒนาบุคลากรในด้านขาดแคลนงบประมาณ ขาดวิทยากรที่เชี่ยวชาญ ความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ความไม่เพียงพอในหนังสือคู่มือวิชาชีพ และความไม่พร้อมในด้านโรงงานฝึกงาน โดยเฉพาะครู-อาจารย์ มีความเห็นว่า "ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่ด้านพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับน้อยในทุกด้าน เช่น การประเมินทิศ การฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ"⁹³

วัชรินทร์ ไชยานาเคนทร์ ได้ศึกษา "สภาพภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก" ได้พบว่า

ปัญหาเกี่ยวกับการสำเร็จการศึกษาและการออกกลางคันในระดับ ปวช. มีผู้จบตามกำหนดร้อยละ 66.39 จบช้าเฉลี่ยร้อยละ 12.88 และออกกลางคันเฉลี่ยร้อยละ 20.62 ซึ่งเห็นถึงความสูญเสียของการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และมีปัญหาเรื่องจำนวนครู อุปกรณ์เครื่องมือฝึกงาน อาคารเรียน สถานที่ฝึกงานของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งควรจะปรับให้ใกล้เคียงกัน⁹⁴

ชัยวัฒน์ ฉายอรุณ ได้ศึกษา "ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นของศึกษานิเทศก์ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา" ได้พบว่า ครู-อาจารย์ และผู้บริหารมีความต้องการที่จะให้ศึกษานิเทศก์ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ช่วยเหลืองานด้านวิชาการภายในสถานศึกษา อยู่ในเกณฑ์มาก⁹⁵

ธิดา หอวัฒนกุล ได้ทำการวิจัย พบว่า

การนิเทศการศึกษา โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาชีพ และครูสอนวิชาสามัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นทั้งประเทศใน 5 ด้าน คือ ด้านการนิเทศการสอน ด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านจัดบริการ และส่งเสริมทางการศึกษา และด้านวางแผนวิจัยและประเมินผลได้สรุปดังนี้

1. การนิเทศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะโรงเรียนในส่วนภูมิภาค
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ขาดเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญงาน และมีประสบการณ์อย่างแท้จริง
3. คู่มือหลักสูตรและสื่อประกอบการเรียนอื่น ๆ ผลิตไม่พอเพียง และไม่ทันการณ์การใช้หลักสูตรและสื่อประกอบการเรียนอื่น ๆ
4. เนื้อหาวิชาหลักสูตรไม่เหมาะสม ไม่ทันต่อเหตุการณ์
5. โรงเรียนบรรจุครูไม่เหมาะสมกับวุฒิและวิชาที่สอน
6. โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การสอน
7. โรงเรียนขาดบุคลากรในสาขาที่จำเป็นในการบริหารทางการศึกษา เช่น ครูแนะแนว ครูบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์ รวมทั้งบุคลากรด้านวัดผลและวางแผนการศึกษา
8. มาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนต่าง ๆ ต่างกัน และครูไม่ได้นำผลมาจากการประเมินผลการเรียนไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้มีการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาทั่วประเทศ เพราะปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงระบบ การจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ครูที่มีความเฉื่อยชาและขาดความสนใจต่อการ เรียนการสอน ควรได้รับการกระตุ้นให้ตื่นตัวอยู่เสมอ^{๑๐}

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ทำการวิจัยเรื่องระบบนิเทศ การศึกษาในประเทศไทย โดยศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมอาชีวศึกษา สำนักงานการศึกษากรุงเทพ และเทศบาล วิทยาลัยครู วิทยาลัยพลศึกษา ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา 6 สังกัด พบว่า

1. จุดมุ่งหมายในการนิเทศการศึกษาของเกือบทุกหน่วยงานยังไม่สอดคล้อง กับหลักการนิเทศการศึกษา
2. การจัดองค์กรและการบริหารของหน่วยงานนิเทศการศึกษา ลักษณะเป็น หน่วยงานหลัก (Line) มีสายการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น ไม่สอดคล้องกับการ ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา
3. สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จัดให้มีองค์การบริหารงานนิเทศการศึกษาขึ้น มาโดยเฉพาะ เนื่องจากบุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา
4. แผนงานด้านการนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งสนองนโยบายของหน่วยงาน ระดับกรมมากกว่าสนองความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาผู้รับการนิเทศ
5. บุคลากรที่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ เกินกำลังที่มีอยู่ โดยเฉพาะงานเร่งด่วน
6. บุคลากรที่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษายังได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ไม่เพียงพอ และขาดขวัญและกำลังใจในด้านการเลื่อนระดับตำแหน่ง ยังมีผลต่อ การสรรหาและการบำรุงรักษาศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. หน่วยงานที่รับผิดชอบการนิเทศการศึกษา ส่วนใหญ่มีสภาพแวดล้อม
ไม่เหมาะสม

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบการนิเทศการศึกษางานสังกัดยังมีเงินงบประมาณ
ไม่เพียงพอ⁹⁷

สัจด์ อุทรานนท์ ได้ศึกษาและให้แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาดัง ๓ ไว้ว่า

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่าง
ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่
การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่านตัวกลาง คือ ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย เน้นบรรยากาศแห่งความ
เป็นประชาธิปไตย⁹⁸

สิริลักษณ์ บุญวงศ์ ได้ศึกษาถึงการประเมินความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการ
สอนของครู-อาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา พอสรุปได้ว่า

1. ด้านหลักสูตร โดยส่วนรวมครู-อาจารย์ ประจำทุกแผนกวิชาต่างมีความ
ต้องการที่จะได้รับการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านเทคนิค และวิธีสอน ครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชาช่างก่อสร้าง
ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น ช่างยนต์ และสามัญ
มีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครู-อาจารย์ประจำ
แผนกวิชาช่างกลโรงงาน มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

3. ด้านสื่อการเรียนการสอนครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชาช่างก่อสร้าง
ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น และสามัญ มีความต้องการที่จะได้รับ
การนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชาช่างไฟฟ้า

ช่างยนต์ และช่างกลโรงงาน มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

4. ด้านการวัดและประเมินผล ครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชาช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน และสามัญ มีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครู-อาจารย์ ประจำแผนก วิชาช่างเชื่อมและโลหะแผ่น มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

5. ด้านอาคารสถานที่ เครื่องจักร และเครื่องมือ ครู-อาจารย์ประจำ แผนกวิชาช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น ช่างยนต์ และ ช่างกลโรงงาน มีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน ครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชาสามัญมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

6. ด้านความพร้อมของนักเรียน ครู-อาจารย์ประจำแผนกวิชาช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างกลโรงงาน และสามัญ มีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศอยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนครู-อาจารย์ประจำแผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเชื่อม และโลหะแผ่น และช่างยนต์มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

7. ด้านปัจจัยสนับสนุนการสอน เมื่อพิจารณาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการเรียนการสอน ปรากฏว่า ครู-อาจารย์ ประจำทุกแผนกวิชามีความต้องการ ที่จะได้รับการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง^{๑๑}

พันส์ หันนาคินทร์ ได้เสนอกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศการสอนไว้ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงหรืออภิปรายในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน เช่น เรื่องจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ความ เปลี่ยนแปลงในความคิดทางการศึกษา

2. ทาทางให้ครูได้อ่านนิตยสารทางวิชาการ เช่น การจัดนิตยสารเหล่านี้ ไว้อ่านหรือจัดการให้ครูแต่ละคนเสนอผลงานที่ได้จากการอ่าน พร้อมทั้งวิจารณ์ บทความต่าง ๆ ต่อที่ประชุมในหมวดวิชา หรือในโรงเรียน

3. สนับสนุนให้มีการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ในเรื่องเกี่ยวกับ

การเรียนการสอน และการวัดผล ในระยะก่อนเปิดภาคเรียน เช่น การช่วยกันจัดทำโครงการสอนการวิเคราะห์หลักสูตรออกมาในรูปจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เป็นต้น

4. สนับสนุนให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การค้นคว้าหาความเป็นไปของงานที่ได้กระทำไปแล้ว ความจริงที่ได้พบว่า ย่อมจะนำไปสู่การรู้จักตัวเองดีขึ้น และย่อมจะเป็นรากฐานในการที่จะปรับตัวเองหรือการทำงาน หรือแม้แต่จุดมุ่งหมายบางอย่างให้ดีขึ้น¹⁰⁰

กฤษฎี น้ำเพชร ได้ทำวิจัยเรื่อง "วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา" มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ศึกษาโครงการและกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในโรงเรียน และศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การปฏิบัติในด้านกระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสรุปแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

2. การปฏิบัติในด้านโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์มีความเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าการปฏิบัติด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครู-อาจารย์เห็นว่าการปฏิบัติด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่ การปฏิบัติในด้านงานนิเทศการสอน ในด้านการส่งเสริมวิชาการแก่ครู ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ สิ่งื่ออำนวยความสะดวกและห้องสมุด การประเมินผลและการสร้างขวัญของครู สำหรับในด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ มีความเห็นแตกต่างกันคือ เกี่ยวกับการปฏิบัติโดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมี

ความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครู-อาจารย์เห็นว่า การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ผู้บริหาร และครู-อาจารย์มีความเห็นว่า ในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีปัญหา และอุปสรรคในด้านการขาดแคลนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางนิเทศการศึกษา ขาดตัวบุคคลที่รับผิดชอบในการจัดการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง ขาดงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์เพื่อเอื้ออำนวยกิจการปฏิบัติงาน ขาดการวางแผนในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษา¹⁰¹

ความต้องการการนิเทศการศึกษา

ธีรเทพ ทองสถิตย์ ได้วิจัยความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประถมศึกษา 7 จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ ควรมีอายุระหว่าง 30-50 ปี วุฒิทางการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และควรทำการนิเทศได้อย่างน้อย 3 วิชา

2. การปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการนิเทศและการตรวจเยี่ยมโรงเรียน ขึ้นเรียน สังเกตการณ์เรียน การประชุมครู การแนะนำด้าน การเรียนการสอน การแนะนำรายหมวดวิชา การพบปะสังสรรค์กับครู ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานน้อยเกินความคาดหวังและไม่สนองความต้องการของครู

3. สิ่งที่ครูต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติและช่วยเหลือแนะนำ ได้แก่ ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับครู ไม่ปฏิบัติเป็นผู้นั่งค้ำบัญชา ต้องการให้เข้าสังเกตการสอน สาธิตการสอน แนะนำวิธีสอนใหม่ ๆ แนะนำวิธีทำอุปกรณ์การสอน แนะนำเกี่ยวกับการประเมินผล ช่วยเหลือแก้ปัญหาทางด้านการเรียนการสอน ต้องการได้รับคำแนะนำในหมวดวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การบรรยายทางวิชาการ

ต้องการเนื้อหาสาระที่สำคัญ และมีกิจกรรมเพื่อประกอบความเพลิดเพลิน

4. ผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ คุ้มีความรู้ลึกกว่าช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้น้อย ช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนได้ปานกลาง

5. ผลการปฏิบัติงานด้านการแนะนำเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา การประเมินผลการศึกษา การวิเคราะห์ค้นคว้าทดลองส่วนมากไม่ตรงกับความต้องการของครู ทางด้านการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ ในด้านมนุษยสัมพันธ์ การให้กำลังใจ การประสานงาน การแบ่งงาน การรับฟังเหตุผล และการเป็นประชาธิปไตย ส่วนมากใกล้เคียงกับความต้องการของครู แต่การแสดงตนเป็นคนเด่น ก้าวภายในเรื่องของคนอื่น ยังปรากฏอยู่ ซึ่งครูไม่ต้องการสำหรับการปฏิบัติงานด้านการผลิตจัดทำประมวลการสอน คู่มือครู โครงการสอนหนังสืออ่านประกอบ ส่วนมากศึกษานิเทศก์พยายามจัดให้ครูและสนองความต้องการของครูได้พอสมควรแต่การผลิตเอกสารทางวิชาการ การจัดศูนย์วัสดุ การจัดบรรยายทางวิชาการยังมีเป็นส่วนน้อย และไม่ตรงกับความต้องการของครู

6. ทักษะโดยทั่วไปของครูที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ มิได้เป็นไปในทางที่ดี¹⁰²

วิชิต เข้มแข็ง ได้วิจัยเรื่อง ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษานิเทศก์จังหวัดจำนวน 208 คน ครูหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 185 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ตามความคิดเห็นของบุคคลทุกกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบทางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดยังมีข้อขัดแย้งในระหว่างกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. วุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กว่าความขัดแย้งที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกัน

3. กลุ่มผู้มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่า มีความคิดเห็นที่ถูกต้องตรงตามทฤษฎี หรือหลักการมากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิทางการศึกษาดำกว่า

4. กลุ่มศึกษานิเทศก์มีความเห็นที่ถูกต้องตามทฤษฎี หรือหลักการมากกว่า กลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชา

5. บุคคลทุกกลุ่มยังไม่แน่ใจว่า ศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดควรทำหน้าที่ ตรวจสอบตราควบคุมปฏิบัติงานทั่วไปภายใน โรงเรียนหรือไม่

6. ศึกษานิเทศก์มีความไม่เอียงที่จะเห็นว่าตนเป็นผู้นำครู และอยู่ในฐานะที่เหนือครูมากกว่าผู้ร่วมงาน

7. กลุ่มศึกษานิเทศก์และกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชายังมีความรู้สึกสับสนในเรื่องบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน¹⁰³

สุจินต์ ดันเจริญ ได้ศึกษาวิจัยทัศนะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะเขียงเทราที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยพบว่า

1. เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามขนาดโรงเรียนแล้วปรากฏว่า ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และครูในโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาททุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะให้อิสระแก่ครูในการทำงานมากกว่าบทบาทด้านอื่นและใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย สำหรับครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในเกณฑ์ปานกลาง โดยส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะค่อนข้างมากและใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย

2. เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามที่ตั้งของโรงเรียนแล้ว ผลการปรากฏว่า ครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองและนอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทเกือบทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะให้อิสระแก่ครูในการทำงานมากกว่าบทบาทอื่น และใช้อำนาจในการปฏิบัติงานที่ค่อนข้างเล็กน้อย

3. เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามวุฒิแล้ว ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

และครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในเกณฑ์ปานกลาง โดยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ให้อิสระแก่ครูในการทำงานค่อนข้างมาก และใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย

4. เมื่อจำแนกทักษะของครูตามประสบการณ์แล้ว ปรากฏว่าครูที่มีประสบการณ์มากเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทระดับปานกลาง โดยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ให้อิสระแก่ครูในการทำงานค่อนข้างมาก และใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่น้อย สำหรับครูที่มีประสบการณ์น้อยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทเกือบทุกด้านค่อนข้างน้อย แต่ให้อิสระแก่ครูในการทำงานระดับปานกลาง และช่วยกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะครูค่อนข้างน้อย¹⁰⁴

สุนทร โคโลม ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความจำเป็นอย่างแท้จริง
2. แสวงหาแนวทางแก้ปัญหา และวางแผนดำเนินงานอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ โดยนำเอาวิธีการวิเคราะห์วิจัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์
3. กระบวนการดำเนินงานต้องเป็นไปในลักษณะของการปรึกษาหารือ ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาทุกฝ่าย
4. บรรยากาศดำเนินงานร่วมกันเป็นไปในลักษณะการยอมรับ ความคิดเห็น ความสามารถ และบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน และมุ่งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน¹⁰⁵

เขียน จงฤทธิพร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการในการนิเทศการสอนวิชา วิทยาศาสตร์ ของครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5 โดยส่งแบบสอบถาม ไปยังครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 5 จำนวน 343 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูวิทยาศาสตร์ มีความต้องการให้มีการฝึกอบรมหรือนิเทศการสอน ในเรื่องการสร้างข้อสอบวัดทักษะในด้านต่าง ๆ การใช้และซ่อมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การจัดกิจกรรมและวิธีสอน จุดมุ่งหมายการเรียนรู้รายวิชา การประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย การเรียนรู้รายวิชาความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาในชุมชนและหลักสูตร

2. ครูวิทยาศาสตร์ ต้องการความช่วยเหลือ ในเรื่องการใช้หลักสูตรและเนื้อหาวิทยาศาสตร์ วิธีสอนและเทคนิคการสอน การวัดและประเมินผล

3. ครูวิทยาศาสตร์ มีปัญหาการใช้สื่อและวัสดุประกอบการสอนน้อย แต่มีความต้องการในการใช้สื่อและวัสดุประกอบการสอนมาก

4. ครูวิทยาศาสตร์ มีความต้องการวิธีการนิเทศการสอนในเรื่องการศึกษา นอกสถานที่ การประชุมปฏิบัติการ การจัดนิทรรศการ

5. ผู้นิเทศการสอนที่ครูวิทยาศาสตร์ต้องการ ควรเป็นวิทยากรจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ

6. คุณสมบัติของผู้นิเทศการสอน ที่ครูวิทยาศาสตร์ต้องการ คือ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ มีประสบการณ์ในการทำงานสูง มีมนุษยสัมพันธ์ดีและยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน¹⁰⁶

สุทธาทิพย์ เจริญสุข ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการการนิเทศการสอน ของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ด้านการนิเทศการสอนด้านหลักสูตร ในภาพรวมครูมีความต้องการมาก โดยเฉพาะการจัดหาคู่มือครูให้ผู้สอนทุกรายวิชาก่อนเปิดภาคเรียน ชี้แจงให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจัดหาเอกสารหลักสูตรเพื่อการศึกษาค้นคว้า

2. การนิเทศการสอนด้านเนื้อหาวิชา ในภาพรวมครูมีความต้องการมาก โดยเฉพาะการจัดหาหรือแนะนำหนังสืออ้างอิงที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้า ชี้แจงเนื้อหาวิชาที่จะสอนตามคำอธิบายรายวิชา และแนะนำแหล่งวิชาการที่จะใช้

ในการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติม

3. การนิเทศการสอนด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอน ในภาพรวมครูมีความต้องการมาก โดยเฉพาะการจัดหาหนังสือคู่มือเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสอนแก่ครูจัดให้มีการประชุมอบรม แนะนำเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง และจัดประชุมสัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำแผนการสอนร่วมกันก่อนเปิดภาคเรียน

4. การนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมครูมีความต้องการมาก โดยเฉพาะการแนะนำแหล่งวิทยาการและแหล่งผลิตสื่อการสอนอย่างง่าย ๆ ประหยัดและมีคุณภาพ และสำรวจความต้องการและประเภทการใช้สื่อการสอนของครู

5. การนิเทศการสอนด้านการวัดผลและประเมินผล ในภาพรวมครูมีความต้องการมาก โดยเฉพาะการชี้แจงหลักการและระเบียบการประเมินผลการเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบมาตรฐานของ โรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียน และจัดประชุมอบรมวิธีการออกข้อสอบแบบต่าง ๆ

6. ความต้องการทางด้านตัวบุคคล ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศการสอนในภาพรวมครูมีความต้องการมาก คือ ฝ่ายวิชาการของ โรงเรียน¹⁰⁷

การวัดผลและประเมินผล

การทำงานใด ๆ ก็ตามจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินผลเพื่อจะได้รู้ว่าการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องมีการวัดผล และประเมินผล เพื่อจากการวัดและประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป การวัดผลและประเมินผลมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

การวัดผลการศึกษา หมายถึง ขบวนการในการกำหนดตัวเลขหรือคะแนน หรือสัญลักษณ์อื่นใด เพื่อแทนปริมาณหรือคุณภาพของพฤติกรรมแต่ละด้านที่เจริญก้าวหน้าในตัวนักเรียน ทั้งนี้ย่อมต้องอาศัยเครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสม

การประเมินผลการศึกษา หมายถึง ขบวนการในการตัดสินใจลงสรุป คุณลักษณะ หรือพฤติกรรมที่เจริญก้าวหน้าในตัวนักเรียนว่า มีคุณค่า เพียงพอหรือไม่ หรือมีคุณภาพที่ระดับใด ทั้งนี้ย่อมต้องอาศัยเกณฑ์ อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นหลักในการเปรียบเทียบ¹⁰⁸

การวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน เพราะการวัดและประเมินผลจะช่วยให้เกิดประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงการสอนของครู ทำให้ครูทราบว่า ผลการสอนของตนเองเป็นอย่างไร จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
2. เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียน นักเรียนจะได้ทราบว่าตนเองเก่งอ่อนอย่างไร และครูก็จะทราบว่าเด็กคนไหนเก่ง อ่อนแค่ไหน จะได้แก้ไขปรับปรุงเป็นราย ๆ ไป
3. เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารในโรงเรียน ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน และบันทึกการสอนที่นำมาสู่ภาคปฏิบัติประสบกับปัญหาอย่างไร ตรงไหนที่ควรจะทำการแก้ไข หรือพัฒนาต่อไป
4. เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น เพื่อแสดงผลการเรียนจะเป็นหลักฐานให้ผู้ปกครองได้ทราบ

ขนาดของ โรงเรียน เอกชน

ในการจำแนกโรงเรียนเอกชนตามขนาดของโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจำแนกขนาดของนักเรียน ซึ่งสามารถจำแนกได้ 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อรายได้ของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเอกชนมีรายได้จากการเก็บค่า

ธรรมนิยมการเรียนเท่านั้น และการที่โรงเรียนมีรายได้แตกต่างกันก็ย่อมมีผลกระทบต่อการลงทุนในการจัดการศึกษา และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้วย จากการวิจัยประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเรื่องรายได้ รายจ่ายของโรงเรียนโดยสุกัญญา นิธิกร ได้กล่าวไว้ว่า

โรงเรียนเอกชนขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวนไม่น้อยที่มีฐานะการเงินทรุดลง ทั้งนี้เนื่องจากรายรับจากค่าธรรมเนียมการเรียนลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากการลดลงอย่างรวดเร็วของจำนวนนักเรียน โดยมีสาเหตุจากการขยายการจัดการศึกษาของรัฐ การประสบความสำเร็จของการวางแผนครอบครัว ทำให้อัตราการเกิดลดลง และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยตรง คือ การขาดคุณภาพทั้งทางด้านการจัดการเรียนการสอน และการบริหารของโรงเรียนเอกชนเอง และจากการที่รายรับค่าธรรมเนียมซึ่งเป็นรายได้หลักของโรงเรียนลดลง ก็ทำให้โรงเรียนต้องพยายามตัดรายจ่ายต่าง ๆ ซึ่งส่วนหนึ่งจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนของ โรงเรียนทำให้การปรับปรุงคุณภาพของ โรงเรียนทำได้ยาก และขณะเดียวกันคุณภาพของ โรงเรียนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนของนักเรียนและผู้ปกครอง

โรงเรียนที่มีคุณภาพการเรียนการสอนสูง โดยเฉพาะด้านวิชาการมักจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีชื่อเสียงเป็นที่นิยม และมีนักเรียนแย่งกันเข้าเรียนจำนวนมาก โรงเรียนเหล่านี้สามารถเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้สูง ทำให้โรงเรียนสามารถจัดหาทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย รวมทั้งสามารถจัดการบริหารที่เป็นระบบ มีแผนการปฏิบัติงาน มีการติดตามและตรวจสอบ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในด้านคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนที่มีคุณภาพจะมีโอกาสคัดเลือกนักเรียนที่มีทั้งทางด้านวิชาการและความประพฤติเข้าเรียน และเมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน และยังทำให้มีนักเรียนต้องการมากขึ้น หมุนเวียนตลอด ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนที่ขาดคุณภาพ นอกจากจะมีจำนวนน้อย

แล้ว นักเรียนที่เข้าส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่สอบเข้าโรงเรียนรัฐบาลไม่ได้ คุณภาพของนักเรียนไม่ดีพอ และส่วนใหญ่ทางเศรษฐกิจไม่ดี ดัดค้ำค่าเล่าเรียนก็ยิ่งทำให้โรงเรียนมีรายได้น้อยตามไปด้วย¹⁰⁹

จากรายได้ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาทำให้สภาพโดยทั่วไปทั้งทางด้านอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ในการเรียนการสอน รวมถึง สภาพทางสังคมภายในโรงเรียนก็มีความแตกต่างกัน ดังการวิจัยสภาพทั่วไปของโรงเรียนเอกชนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน โดยสรุปสภาพทั่วไปของโรงเรียนเอกชนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเภทสามัญศึกษา พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่มีพื้นที่โรงเรียน พื้นที่สนาม หรือพื้นที่เล่นกีฬามากที่สุด ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กมีพื้นที่ดังกล่าวน้อยที่สุด ในด้านเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์นั้น โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์โดยเฉลี่ยสูงกว่าขนาดอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์ที่ทันสมัยเช่น เครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องถ่ายภาพเอกสาร อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และวิดีโอเทป พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนใหญ่จะไม่มีอุปกรณ์เหล่านี้ ในด้านห้องสมุดนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่ก็มีความพร้อมในด้านขนาดของห้องสมุด จำนวนประเภทของหนังสือมากที่สุด รองลงมาคือ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ

ส่วนอาคารต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่มีอาคารเรียนที่มีสภาพดีประมาณร้อยละ 80-90 ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กมีอาคารเรียนสภาพดีเพียงร้อยละ 58 โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีพื้นที่ และสภาพดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก สำหรับโรงฝึกงานนั้นโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะไม่มีโรงฝึกงาน โรงเรียนขนาดใหญ่มีครูทุกประเภท คือ ครูบริหาร ครูสอนมัธยมศึกษา ครูที่สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สนับสนุนการสอนโดยเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นมาก รองลงมาคือ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก¹¹⁰

นอกจากนี้ปัญหาที่พบในโรงเรียนแต่ละขนาด ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้ดำเนินการประเมินมาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศจำนวน 1,242 โรงเรียน เมื่อปีการศึกษา 2521-2522 นั้น ก็สอดคล้องกับสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนเอกชนแต่ละขนาดในปัจจุบัน โดยสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนแต่ละขนาดดังนี้

1. การจัดการบริหารด้านเอกสาร การใช้หลักสูตร โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีเอกสารการใช้หลักสูตร ไม่มากนัก
2. โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางยังไม่ค่อยได้จัดให้มีการนิเทศงานวิชาการกันเป็นล่ำเป็นสัน เพียงแต่จัดประชุมชี้แจงครูประจำปีเพื่อให้เข้าใจงานวิชาการเป็นการภายในเท่านั้น
3. การขาดแคลนห้องวิชาการ เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนรวมทั้งเอกสารข้อมูลทางวิชาการให้บริการแก่ครู เป็นปัญหาอย่างหนึ่งของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง
4. งานบริการของโรงเรียน ได้แก่ บริการห้องสมุด บริการแนะแนว บริการด้านสุขภาพอนามัย โรงเรียนขนาดเล็กยังขาดแคลนอยู่มาก
5. การขาดแคลนอาคารสถานที่ โดยเฉพาะอาคารประกอบสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและปัญหาสภาพบ้านพักครู ในโรงเรียนขนาดใหญ่¹¹¹

จากผลการวิจัยของนักการศึกษา สรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กประสบปัญหามาก ในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพราะเนื่องมาจากขาดงบประมาณ อาคารสถานที่ที่เหมาะสม บุคลากรที่เชี่ยวชาญ และนวัตกรรมต่าง ๆ ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงต้องให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำในการพัฒนาทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการให้การอบรมบุคลากรของโรงเรียน แนะนำเรื่องการจัดอาคารให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน และแนะนำวิธีการสร้างสื่อการเรียนการสอน หรือแนะนำวิทยาการและแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้กับโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เชิงอรรถ

¹สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพ : โรงพิมพ์ยูไนเต็๊ด โปรดักชั่น 2520), หน้า 8.

²บรรพตย ศิลปอาชา, นายกรัฐมนตรี คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา วันพุธที่ 26 กค.2538, หน้า 36-37.

³สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทระดับ โรงเรียนเอกชน (เอกสารอัดสำเนา)

⁴เมธี ปิณฑานนท์, การบริหารอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2520)

⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, "รายงานการประชุม สัมมนาข้าราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนภูมิภาค พ.ศ.2532," หน้า 110-112. (เอกสารอัดสำเนา)

⁶สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. การปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2531 (เอกสารอัดสำเนา 2531), หน้า 14-16.

⁷สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประจำเขตการศึกษา (กรุงเทพ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536), หน้า 5.

⁸สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ประจำเขตการศึกษา (กรุงเทพ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536),
หน้า 39-40.

⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ประจำเขตการศึกษา (กรุงเทพ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536), หน้า 5.

¹⁰สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ประจำเขตการศึกษา (กรุงเทพ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536), หน้า 7.

¹¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ประจำเขตการศึกษา (กรุงเทพ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536),
หน้า 40-41.

¹²พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 (กรุงเทพ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
2519), หน้า 519.

¹³ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์, การนิเทศการสอน ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, หน้า 3.

¹⁴W.H.Buston and L.J.Bruckner, Supervision : A Social Process
3rd ed. (New York Appleton Century - Crofts 1955) p.11.

¹⁵Harold Speare, Improving the Supervision Instruction
(New York : Prentice - Hall. 1967), p.10.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

¹⁶สุทธาทิพย์ เจริญสุข, "ความต้องการการนิเทศการนิเทศการสอนของครู โรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา ประเภทพาณิชยกรรม ในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 2536), หน้า 15.

¹⁷Robert J.Alfonso, Geral R. Risth and Rechard F.Neville, *Instruction Supervision : A Behavior System* (Boston : Allyn and Bacon. Inc. 1981), p.18-35.

¹⁸สุชาติ ศรีนวลดี, "บทบาทและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ของบุคลากร ศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนจังหวัด," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527), หน้า 11-12.

¹⁹เมธี ปิณฑานนท์, *การบริหารอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษา* (กรุงเทพ : โรงพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2550), หน้า 76. (เอกสารอัดสำเนา)

²⁰บุญญ์ สาร, *หลักการบริหารการศึกษา* (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2519)

²¹กิติมา ปรีดีดีลัก, *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น* (กรุงเทพ : อักษร วัฒนา, 2532), หน้า 273.

²²ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การนิเทศการสอน ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ*, หน้า 1.

²³Robert Goldhammer, Robert H.Anderson and Robert J.Krajewski, *Clinical Supervision* 2nd.ed. (New York : Holt Rinchart and Winstore 1980), p.13.

²⁴ณรงค์ เลี้ยงประชา, มนุษย์กับสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 1 ; กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2530), หน้า 89.

²⁵สุรางค์ จันทร์เอม, จิตวิทยาสังคม (กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต 2529), หน้า 25.

²⁶สงวน สุธาธิเลิศอรุณ, ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 1 ; กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, 2529), หน้า 56.

²⁷งามพิศ ลัดยัสสงวน, หลักมนุษยวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 1 ; กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532), หน้า 101.

²⁸พิศวงค์ ธรรมพันทา สังคมวิทยาเบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2523), หน้า 62.

²⁹Eric Hoyle, *The Kule for the Teacher* (London : Routledge and Kegan Paul. 1969). p.36.

³⁰Robert G.Owen, *Organization Behavior in school* (Englewood Cliffes, N.J. : Prentice - Hall, Inc., 1970), p.54.

³¹Bertram Raven and Jeffre Rubin, Social Psychology : People in Group (New York : John Wiley & Sons, 1976), p.514.

³²นฤพรณ วลลิสฺพวรรณ, "ความคิดเห็นของผู้บริหารอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 15.

³³Berlo, D.K. The Process of Communication (New York Holt Rinehart & Winston, Inc. 1966), p.153.

³⁴วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, "บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศแนะแนวในอนาคต," วารสารการศึกษาเอกชน (สิงหาคม 2536), หน้า 29.

³⁵Drech, David, Richard S. Crutchfield and Eherston L. Ballackey. Individual in Society (New York : McGraw-Hill Book, 1962), p.564.

³⁶ไสยา ชูพิชัยกุล และอรทัย ชื่นมนุญย์, จิตวิทยาสังคม (กรุงเทพ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 236.

³⁷เกียรติ ศรีพงษ์, "บทบาทหน้าที่และมาตรฐานของมหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517), หน้า 95.
(อัตสำเนา)

³⁸ทิตยา สุวรรณะชฎ, สังคมวิทยา ในวิทยาศาสตร์สังคม (กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2517), หน้า 162-169.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

³⁹Harris, Ben M. *Supervisory Behavior in Education*. (Englewood Cliffs, New Jersey : Printice-Hall, 1975), p.374.

⁴⁰Wiles, Kimball. *Supervision for Better Schools* 3rd. ed., (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1967), p.343.

⁴¹รองรัตน์ อัสวักดิ์, "ศึกษานิเทศก์," *จันทร์เกษม* 39 (มีนาคม-เมษายน 2504), หน้า 21-22.

⁴²โสภณ รอดทอง, "ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายสามัญศึกษา ประจำจังหวัด," (*วิทยานพนธ์ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*, 2521), หน้า 133. (ออดสำเนา)

⁴³อุตร เวียงสมุทร, "ผู้เ็นเทศการศึกษา," *ประชาศึกษา* 11 (มิถุนายน 2507), หน้า 643-649.

⁴⁴Hicks, Hame John. *Education Supervision in Principle and Practice*. New York : Ronald Press, 1960. p.381-385.

⁴⁵สุพิชญา ธีรกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร, *การนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4* (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524), หน้า 10.

⁴⁶กิตติมา ปรีดีติลล, *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น* (กรุงเทพฯ : อักษร นวัตกรรม, 2529), หน้า 390.

⁴⁷กิตติมา ปรีดีติลล, *สิ่งที่ได้อ้างมาแล้ว*, หน้า 412.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁴⁸จำเนียร กุณาสล, ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. (กรุงเทพ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 32.

⁴⁹กิตติมา ปรีดีดิลก, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529), หน้า 414.

⁵⁰พินิจ ปฐมกำเหนิด "ความคาดหวังของครูต่อบทบาทการนิเทศการสอนของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2535), หน้า 24.

⁵¹Hammook, R.C. *Supervising Instruction in Secondary Schools*. New York : McGraw-Hill, Book Company, 1961.

⁵²Carlton, C.G. "Role of Instructional Cupervisors as Perceived by Teacher and Principles in Selected Florids Elementary School," *Dissertation Abstracts International*. A Humanistic and Social Sciences. Aicrofilm Vol 31. No. 9, 1971.

⁵³Carman, B.D. "Role and Responsibilities in General Supervision of Instruction," *Dissertation Abstracts International*. A Humanistic and Social Sciences. Microfilm Vol 31. No. 9, 1971.

⁵⁴Sullivan C.G. "The Work of the Instruction Supervisot : A functional Analysis," *Dissertation International* 41 (January) 1981.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁵⁵McMonagel K.D. "An Analysis of the Relationship between the Congruence of Teachers' and their Supervisors' Operational Definitions of Teaching Effectiveness and Teacher's Satisfaction," Vol 43. No. 9 (March) 1983.

⁵⁶Good, Carter V. Dictionary of Education. 2nd ed., New York: McGraw-Hill Book Company, 1959.

⁵⁷Taba, Hilda Curriculum Development : Theory and Practice New York : Harcourt Brace and World 1962.

⁵⁸สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ชวนพิมพ์, 2523),

⁵⁹บุญมี เนเรยอด, หลักการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหาร การศึกษา, ภัคดีวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.ป.ป.), (อัดสำเนา)

⁶⁰ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การนิเทศการสอนโรงพิมพ์ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, มพพ. กรุงเทพมหานคร หน้า 55.

⁶¹Guss, C. "How is Supervision Perceived," Supervision Emerging Profession. Edited by Robert R. Leeper. Washington D.C., ASCA, 1973.

⁶²วิจิตร บุญยธโรกุล, เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา กทม (วิทยานิพนธ์คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2529), หน้า 70.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁶³ เอนก รัตปิยมารณ์, "สื่อการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษาปัจจุบัน," สารพัฒนาหลักสูตร 41 (สิงหาคม 2528), หน้า 60-62.

⁶⁴ เอนก หิรัญ, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า จ.

⁶⁵ วัลลภา จันทร์ตระกูล, "การศึกษาปัญหาการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาเครื่องกลในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในโรงเรียน อาชีวศึกษาของรัฐบาล," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2523), หน้า 70.

⁶⁶ ปฐม ทศพล, "ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคในภาคเหนือ," (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ พิษณุโลก, 2524).

⁶⁷ คู่มือการดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เล่มที่ 1 เมืองศรีการนิมพ์, 2531, หน้า 69-79.

⁶⁸ กรรณิการ์ ภิญญาคง, "ทิศทางการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์," วารสารการศึกษาเอกชน ฉบับเดือนพฤษภาคม 2538, โรงพิมพ์อักษรไทย, หน้า 20-21.

⁶⁹ Negro, Felix A. *Public Personnel Administration* (New York : Henry Holt Co., 1958), p. 36.

⁷⁰ Beach, S.Dale. *Personnel the management of People at work* (New York : Macmillan Co., 1965), p. 54.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁷¹ ภิญโญ สาร, การบริหารงานบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 15.

⁷² วิจิตร วุตบางกูร, การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520), หน้า 45.

⁷³ กิติมา ปรีดีดล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. (กรุงเทพฯ : อักษรนิติ, 2532), หน้า 82.

⁷⁴ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน, คู่มือบริหารโรงเรียนเอกชน : การบริหารงานบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ม.ป.ป.), หน้า 9.

⁷⁵ สุจิตต์ เพียงชอบ, วารสารการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน บทบาทของครูในการพัฒนาประเทศ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2537, หน้า 35-39.

⁷⁶ ภิญโญ สาร, หลักการบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2517), หน้า 271.

⁷⁷ สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526), หน้า 182-183.

⁷⁸ พันส์ หันนาคินทร์, การบริหารงานบุคคลในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิเศษ, 2526), หน้า 133-134.

⁷⁹ พินิจ ปรุ้มกำเหนิด, สิ่งที่ได้อ้างมาแล้ว, หน้า 26.

⁸⁰ Castetter, William B. The Personal Function in Educational Administration (New York : Macmillan Publishing Co., Inc 1976), p. 272-273.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁸¹สังัด อุทรานันท์, การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม), (กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2530), หน้า 125-131.

⁸²บัญชา เกิดมณี, "ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2534), หน้า 94.

⁸³เผ่าพงษ์สันต์ แสงหิรัญ, "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับงานนิเทศการสอนภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2534), หน้า 123.

⁸⁴บรรเทา กิตติศักดิ์, "การนิเทศการสอนในระดับมัธยมศึกษา," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายการพิมพ์สำนักเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2524), หน้า 277-278.

⁸⁵กิติมา ปรีดีติติก, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), 2529.

⁸⁶Harris, Ben M. *Supervisory Behavior in Education* 3rd ed., (New York : Prentice Hall, Inc., 1985),

⁸⁷เอนก แยมปาน, "การศึกษางานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 18.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁸⁸สังัด อุทรานันท์, "การศึกษางานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย รายงานผลการวิจัย เล่มที่ 1," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์, ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528) หน้า 7.

⁸⁹เพียงใจ ศุขโรจน์, "ความต้องการทางด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า จ.

⁹⁰พรชัย พันธุ์ธาดาพร, "ความต้องการการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2533), บทคัดย่อ.

⁹¹สิริลักษณ์ บุญวงศ์, "การประเมินความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครู อาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า จ.

⁹²วัลลภา จันทรตระกูล, "ปัญหาการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาเครื่องกล ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, 2523), หน้า 70-74.

⁹³มาลี วิษณุภญ, "ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา," 2525, หน้า จ-ฉ.

⁹⁴วัชรินทร์ ไชยานาเคนทร์, "สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, 2525), หน้า ง-ฉ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁹⁵ชัยวัฒน์ ฉายอรุณ, "ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นของศึกษานิเทศก์ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา," 2529, หน้า 75.

⁹⁶ธิดา หอวัฒนกุล, "การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 205.

⁹⁷สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายการการประเมินผลระบบนิเทศการศึกษาในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2536), บทสรุป.

⁹⁸สังัด อุทรานนท์, การนิเทศศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) (กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม), 2530, หน้า 11.

⁹⁹สิริลักษณ์ บุญวงศ์, "การประเมินความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครู-อาจารย์ ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 119.

¹⁰⁰พนัส หันนาติน, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช จำกัด 2523), หน้า 210-211.

¹⁰¹กฤษณ์ น้ำเพชร, "วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 79.

¹⁰²ธีรเทพ ทองสฤติย์ "ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์," 2516, หน้า จ-ฉ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

¹⁰³ วิชิต เข้มแข็ง, ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษา
ศึกษาประจำจังหวัด

¹⁰⁴ สุจินต์ ตันเจริญ, ทศนะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีต่อ
บทบาทของศึกษานิเทศก์, 2524, หน้า 57-58.

¹⁰⁵ สุนทร ไคลมี, "การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานประถมจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกาญจนบุรี," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 25.

¹⁰⁶ เชียน จงฤทธิพร, "ความต้องการในการนิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของครู
วิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาคศึกษามัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2525.

¹⁰⁷ สุทธาทิพย์ เจริญสุข, ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง, 2536), หน้า 135-140.

¹⁰⁸ บรรดล สุชนิต, การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ภาควิชาทดสอบและจิตวิทยาการศึกษา, (วิทยาลัยครูนครปฐม, 2529), หน้า 4-5.

¹⁰⁹ สุภัฏญา นิธกร, รายได้รายจ่ายของโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล,
2532)

¹¹⁰ กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักนายกรัฐมนตรื, รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ฟ้าเน่ พลัปปิสิซิง 2532), หน้า 75-76.

¹¹¹ ปัญญา ไชยเสน, "ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 12," (ปริญญานินพนธ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล

การนำเสนอวิธีการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเรื่อง บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร โดยกล่าวรายละเอียดตามลำดับ คือ วิธีการเก็บข้อมูล ประชากรศึกษา การสร้างเครื่องมือวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับอนุญาตให้บรรจุตามสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในปีการศึกษา 2536 จำนวน 17 โรงเรียน จำนวนผู้บริหาร 51 คน และครู 1,239 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งสิ้น จำนวน 719 คน ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการตามแผนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ใช้จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 51 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จากโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจัดกลุ่มโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในปีการศึกษา 2536 ของแต่ละโรงเรียนสามารถจำแนกได้ 3 กลุ่มดังนี้
 - 2.2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ ใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan¹ ซึ่งมีจำนวนครูทั้งหมด 673 คน ได้จำนวนตัวอย่างประชากร 256 คน โดยวิธีเทียบสัดส่วนจำนวนครูที่มีจริงแต่ละโรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนประชากรทั้งหมด 372 คน
กำหนดการสุ่มตัวอย่าง 50 % จากจำนวนครูทั้งหมดของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน และจำนวนครูที่ต่ำกว่า 41 คน ใช้ประชากรทั้งหมด เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นทางสถิติได้จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 219 คน จำนวน 6 โรงเรียน

2.2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนประชากรทั้งหมด 193 คน
ใช้จำนวนประชากรทั้งหมด เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นทางสถิติจำนวน 6 โรงเรียน

รายละเอียดจำนวนประชากรและตัวอย่างดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1
จำนวนประชากร จำแนกตามขนาดโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร		จำนวนนักเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	โรงเรียนขนาดใหญ่					
1.	เทคโนโลยีกรุงเทพ	3	3	4795	127	48
2.	เทคโนโลยีหมู่บ้านครู	3	3	3609	128	49
3.	เทคโนโลยีสยาม (ช่างกลสยาม)	3	3	3495	129	49
4.	เซนต์จอร์จเทคโนโลยี	3	3	2940	157	60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ท.	ชื่อโรงเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร		จำนวนนักเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
5.	พระรามหกเทคโนโลยี	3	3	2851	133	50
รวม		15	15	17,690	674	256
<u>โรงเรียนขนาดกลาง</u>						
6.	เทคนิควิทยา	3	3	2070	78	39
7.	กองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ชส.ทบ.	3	3	1958	100	50
8.	เทคโนโลยีบางกะปิ	3	3	1669	59	30
9.	ช่างฝีมือปฏววิทยา	3	3	1486	70	35
10.	เทคโนโลยีช่างอุตสาหกรรม					
	กรุงเทพ	3	3	1479	24	24
11.	เทคนิคบูรณพันธ์	3	3	1420	41	41
รวม		18	18	10,082	372	219
<u>โรงเรียนขนาดเล็ก</u>						
12.	ดอนบอสโก	3	3	702	46	46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร		จำนวนนักเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
13.	เทคนิคสัจจวัฒน์	3	3	662	30	30
14.	เทคโนโลยีสุรนารี	3	3	648	55	55
15.	เทคโนโลยีปทุมมา	3	3	455	26	26
16.	กนกเทคโนโลยี	3	3	395	24	24
17.	เทคโนโลยีพระยา	3	3	279	12	12
รวม		18	18	3,141	193	193
รวมทั้งสิ้น		51	51	-	1239	668

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ดำเนินการเลือกตัวอย่างประชากรโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วย ·
การจับฉลากรายชื่อครูในแต่ละโรงเรียน ตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว และจัดทำรายชื่อ
ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนพร้อมกำหนดรหัสเพื่อสะดวกต่อการรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และพัฒนาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาประกอบกันเป็นแบบสอบถามการวิจัย 1 ชุด โดยมีเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานที่ปฏิบัติงานมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่ใช้วัดระดับการปฏิบัติจริง และระดับการปฏิบัติที่พึงประสงค์ต่อบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร โดยยึดแนวการวิจัยของ สังกตอุทรานันท์ ซึ่งได้ศึกษาวิจัย พบว่า บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ควรศึกษามี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านงานวิชาการ โดยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการบริหารหลักสูตร จำนวน 13 ข้อ
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร จำนวน 11 ข้อ
3. ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ
4. ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านงานวิชาการ จำนวน

9 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดย
จำแนกค่าวัดระดับปริมาณปฏิบัติงานออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติจริงในปัจจุบันซึ่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ได้กระทำหน้าที่หรือสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้กับโรงเรียน
เอกชนมากน้อยเพียงใด

- 5 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติจริงมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติจริงมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติจริงปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติจริงน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติจริงน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติเลย

2. ระดับการคาดหวังหรือพึงประสงค์ ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในสิ่งที่ต้อง
นำมาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนหรือบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์มากน้อยเพียงใด

- 5 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด
หรือไม่ต้องการ

3. เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 4 ข้อเพื่อสอบถามความ
คิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ช่วยเหลืออย่างไรบ้างรวม 4 ด้าน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน ซึ่งเป็นข้าราชการ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ช่วยตรวจแก้ไขและวิจารณ์แบบสอบถามทั้งในด้านเนื้อหา และสำนวนภาษาให้ครอบคลุมและเหมาะสม ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการตรวจแก้ไขแบบสอบถามในครั้งนี้ คือ

- 1.1 ดร.ธงชัย สมครุฑ ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- 1.2 นายเกษม ประพฤทธิธรรม ศึกษาพิเศษ 7 กรมอาชีวศึกษา
- 1.3 นายวีระ เลรามัญ อาจารย์ 2 ระดับ 6 ตำแหน่งหัวหน้าแผนกไฟฟ้า สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี
- 1.4 นางสาวดวงพร ชินสมบูรณ์ นักวิชาการศึกษา 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- 1.5 นายสุเทพ เมฆ ศึกษาพิเศษ 6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- 1.6 นายพิชัย บุรณะสมบัติ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนกุลสตรีเทคโนโลยี
- 1.7 นายทวี เนียมฤทธิ์ ครูใหญ่โรงเรียนเซนต์จอนห์นเทคโนโลยี
- 1.8 นายไฉเพชร โฉ้วธนามย์ ครูโรงเรียนเทคโนโลยีกรุงธน

2. นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมภายใต้การแนะนำและการให้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

3. ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหาร 15 คน ครู 20 คน จากโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบ

สอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีของ Cronbach อ้างโดย ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ² โดยวิธีหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในระดับการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริงเท่ากับ .974 และค่าความเชื่อมั่นในระดับการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ เท่ากับ .953 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงเพียงพอสำหรับการวิจัยครั้งนี้

4. นำแบบสอบถามที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้เป็นแบบสอบถามฉบับจริงของการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แนะนำตัวผู้วิจัยเพื่อขอความร่วมมือไปยัง โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 719 ฉบับ พร้อมหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 โรงเรียน โดยผู้ทำการวิจัยได้เข้าพบผู้รับใบอนุญาตหรือครูใหญ่เพื่อมอบแบบสอบถามพร้อมรายชื่อกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยแจกแบบสอบถาม และนัดวันเก็บแบบสอบถามคืนโดยรับแบบสอบถามคืนจากผู้รับใบอนุญาต หรือครูใหญ่พร้อมรายชื่อผู้ตอบแบบสอบถามคืน ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 700 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.36

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม แยกตามขนาดโรงเรียน

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง 719 ฉบับ				
	จำนวน เต็ม	ได้รับ	ฉบับที่ สมบูรณ์	ไม่ สมบูรณ์	ไม่ได้ รับ
<u>โรงเรียนขนาดใหญ่</u>					
1. เทคโนโลยีกรุงเทพ	51	50	47	3	1
2. เทคโนโลยีหมู่บ้านครู	52	49	46	3	3
3. เทคโนโลยีสยาม (ช่างกลสยาม)	52	52	50	5	-
4. เซนต์จอห์นเทคโนโลยี	63	63	59	4	-
5. พระรามหกเทคโนโลยี	53	53	53	-	-
รวม	271	267	255	12	4
<u>โรงเรียนขนาดกลาง</u>					
6. เทคนิควิทยา	42	42	38	4	-
7. กองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ชส.ทบ.	53	50	48	2	3
8. เทคโนโลยีบางกะปิ	33	30	28	2	3
9. ช่างฝีมือปัญญวิทยา	38	38	38	-	-
10. เทคโนโลยีช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพ	27	27	27	-	-
11. เทคนิคบูรณพันธ์	44	40	33	7	4
รวม	237	227	212	15	10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง 719 ฉบับ				
	จำนวน เต็ม	ได้รับ	ฉบับที่ สมบูรณ์	ไม่ สมบูรณ์	ไม่ได้ รับ
<u>โรงเรียนขนาดเล็ก</u>					
12. ดอนบอสโก	49	49	47	2	-
13. เทคนิคสัจจวัฒน์	33	30	29	1	3
14. เทคโนโลยีสุจริต	58	57	51	6	1
15. เทคโนโลยีบัณฑิต	29	29	27	2	-
16. กนกเทคโนโลยี	27	27	25	2	-
17. เทคโนโลยีประชาชน	15	14	14	-	1
รวม	211	206	193	13	5
รวมทุกขนาดโรงเรียน	719	700	660	40	19

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ โดยการพิจารณาคำตอบที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ตอบแบบสอบถามกาเครื่องหมายครบทุกข้อ หลังจากการตรวจสอบแล้วปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพียง 660 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.97 และมีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 5.56 และไม่ได้คำตอบจากกลุ่มประชากร จำนวน 19 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 2.64 รายละเอียดดังตารางที่ 2

2. ได้นำคะแนนข้อมูลแต่ละด้านวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC + (Statistical Package For the Social Sciences) เพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อสรุปของบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามในตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ แล้วนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

2.2. เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการปฏิบัติจริงในปัจจุบันของศึกษานิเทศก์ โดยนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ซึ่งวิเคราะห์รายด้านและภาพรวมโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือไม่ปฏิบัติเลย

2. เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ที่พึงประสงค์ต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ โดยนำมาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ซึ่งวิเคราะห์รายด้าน และภาพรวม โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ผู้บริหารและครูพึงประสงค์มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ผู้บริหารและครูพึงประสงค์มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ผู้บริหารและครูพึงประสงค์ - ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ผู้บริหารและครูพึงประสงค์น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า	บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ผู้บริหารและครูพึงประสงค์น้อยที่สุด หรือไม่พึงประสงค์

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม รายด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน ทดสอบความแตกต่างด้วยค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffe'

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ปฏิบัติที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

รายด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน ทดสอบความแตกต่างด้วยค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffe'

5. เกี่ยวกับการวิเคราะห์คำถาม ข้อเสนอแนะและความต้องการของผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนที่ตรงกันหรือคล้ายคลึงกันด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละของผู้ตอบ

เชิงอรรถ

¹Robert V.Krejcie and Daryle W. Morgan. **Educational and Psychological Measurement**, 1970, pp. 607-610.

²ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, **หลักการวิจัยทางการศึกษา** (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, 2528), หน้า 171.

ผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามที่ตอบ โดยผู้บริหารและครูจากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปจำนวน 719 ฉบับ ได้รับกลับมาวิเคราะห์จำนวน 660 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.97 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จากข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามวิธีที่กำหนดในบทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3

สรุปภาพรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลพื้นฐาน	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	517	78.3
	หญิง	143	21.3
2. อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	275	41.7
	31 - 45 ปี	296	44.8
	46 - 60 ปี	83	12.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษา	มากกว่า 60 ปี	6	0.9
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	223	33.8
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	418	63.3
	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	17	2.6
	ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	2	0.3
4. ประสบการณ์ใน การทำงาน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม		
	- ผู้บริหาร	50	7.6
	- ครูโรงเรียนเอกชน	610	92.4
4.1 ผู้บริหาร (ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และ ครูใหญ่)	ต่ำกว่า 2 ปี	-	-
	3 - 5 ปี	5	10
	6 - 10 ปี	5	10
	11 - 20 ปี	25	50
	มากกว่า 20 ปี	15	30
4.2 ครูโรงเรียน เอกชนอาชีว- ศึกษา	ต่ำกว่า 2 ปี	166	27.21
	3 - 5 ปี	165	27.05
	6 - 10 ปี	113	18.52
	11 - 20 ปี	134	21.97
	มากกว่า 20 ปี	32	5.25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร ส่วนมาก เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 78.3 และเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 21.7 สำหรับอายุส่วนมากอยู่ระหว่าง 31-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.7 และอายุระหว่าง 46-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.6 ส่วนผู้บริหารและครูที่มีอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.9

ในด้านวุฒิการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษานั้นส่วนมากจะมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 63.3 รองลงมามีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 33.8 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 2.6 ส่วนระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่ามีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.3

สำหรับประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุดอยู่ระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือมีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยอยู่ระหว่างอายุ 3-5 ปี และ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 10 เท่ากัน

ส่วนประสบการณ์การทำงานของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา พบว่า ครูส่วนมากมีประสบการณ์การงานต่ำกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.21 รองลงมามีประสบการณ์ระหว่าง 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.05 และมีประสบการณ์ระหว่าง 11-20 ปี และ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.97 และ 18.52 ตามลำดับ ส่วนครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.25

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ ทั้ง 4 ด้าน คือ

- ด้านที่ 1 การบริหารหลักสูตร
- ด้านที่ 2 การพัฒนาบุคลากร
- ด้านที่ 3 การนิเทศภายในโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านที่ 4 การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ ดังปรากฏ
ผลดังนี้

ตารางที่ 4

ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่มีต่อการปฏิบัติงานจริงและ
ที่พึงประสงค์ตามของศึกษานิเทศก์ ด้านการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของศึกษา นิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชน (N = 660)					
	X	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ จริง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ ที่พึงประสงค์
การบริหารหลักสูตร						
1. จัดหาเอกสารหลักสูตรให้กับ โรงเรียน	2.36	0.98	น้อย	3.95	0.94	มาก
2. ดำเนินการจัดอบรมเรื่อง การใช้ หลักสูตร	2.22	0.94	น้อย	3.89	0.92	มาก
3. แนะนำการเขียนแผนการสอน และ คู่มือการสอน	2.28	1.00	น้อย	3.85	0.95	มาก
4. จัดบริการเอกสารแนะนำการเขียน แผนการสอน	2.20	0.95	น้อย	3.85	0.95	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (N = 660)					
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ จริง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ ที่พึงประสงค์
5. จัดทำคู่มือแนะนำประกอบการใช้หลักสูตร	2.25	0.96	น้อย	3.90	0.96	มาก
6. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการผลิตสื่อการสอน	2.15	0.92	น้อย	3.87	0.97	มาก
7. จัดบริการการสอนให้กับโรงเรียน	2.02	0.94	น้อย	3.93	0.99	มาก
8. ติดตามผลการใช้สื่อการสอน	2.01	0.90	น้อย	3.75	0.92	มาก
9. จัดอบรมเรื่องการสร้างข้อสอบมาตรฐาน	1.99	0.91	น้อย	3.81	0.99	มาก
10. จัดวิทยากรบรรยายเรื่อง หลักสูตรตามที่โรงเรียนต้องการ	2.00	0.87	น้อย	3.79	0.99	มาก
11. เป็นแกนนำในการสร้างหลักสูตร	2.10	0.91	น้อย	3.78	0.98	มาก
12. ติดตามผลการใช้หลักสูตร	2.05	0.90	น้อย	3.70	0.98	มาก
รวม	2.14	0.76	น้อย	3.85	0.81	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริง โดยภาพรวมในด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($X = 2.14$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยทุกข้อ แต่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ

จากการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริง ในด้านการบริหารหลักสูตรเรียงลำดับความคิดเห็นคือ การจัดอบรมเรื่องการสร้างข้อสอบมาตรฐานอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.99$) โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) การจัดวิทยากรบรรยายเรื่องหลักสูตรตามที่โรงเรียนต้องการก็มีระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.00$) เช่นกัน ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 3.79$) นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า การติดตามผลการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.01$) ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.75$)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติที่พึงประสงค์แล้วพบว่า ผู้บริหารและครูพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากเกี่ยวกับการจัดเอกสาร หลักสูตรให้กับโรงเรียน การแนะนำการเขียนแผนการสอนและคู่มือการสอน จัดบริการสื่อการสอนให้กับโรงเรียน และจัดทำคู่มือแนะนำประกอบการใช้หลักสูตรตามลำดับ ซึ่งผู้บริหาร และครู แสดงความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติในประเด็นเหล่านั้นในระดับการปฏิบัติจริงน้อย

ตารางที่ 5

ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่มีต่อการปฏิบัติงานจริง
และที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ด้านการพัฒนาศาลากร

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (N = 660)					
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ จริง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ ที่พึงประสงค์
การพัฒนาศาลากร						
1. จัดอบรมครูให้มีความรู้ และทักษะเพิ่มเติมในรายวิชาที่จำเป็น	2.36	0.98	น้อย	3.95	0.94	มาก
2. แนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาโลกทัศน์ ของครู	2.22	0.94	น้อย	3.89	0.92	มาก
3. สาธิตวิธีการสอนตามรูปแบบการ สอนต่าง ๆ	2.28	1.00	น้อย	3.85	0.95	มาก
4. แนะนำผู้เชี่ยวชาญ หรือวิทยากร เพื่อแก้ปัญหาวิชาที่ขาดแคลนครูสอน	2.20	0.95	น้อย	3.85	0.95	มาก
5. แนะนำวิธีการจัดกิจกรรม กลุ่มเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการ	2.25	0.96	น้อย	3.90	0.96	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (N = 660)					
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ จริง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ ที่พึงประสงค์
6. แนะนำและจัดบริการเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน	2.15	0.92	น้อย	3.87	0.97	มาก
7. จัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการผลิตการใช้และการบำรุงรักษาสื่อการสอนอย่างถูกต้อง	2.02	0.94	น้อย	3.93	0.99	มาก
8. แนะนำวิธีการให้ครูสามารถประเมินตนเองได้	2.01	0.90	น้อย	3.75	0.92	มาก
9. แนะนำและจัดทำตัวอย่างการทำทะเบียนประวัติครู	1.99	0.91	น้อย	3.81	0.99	มาก
10. แนะนำการจัดทำแผนพัฒนาครูประจำปี	2.00	0.87	น้อย	3.79	0.99	มาก
รวม	2.10	0.91	น้อย	3.78	0.98	มาก
	2.11	0.78	น้อย	3.82	0.84	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริง โดยภาพรวมในด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.11$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยทุกข้อ แต่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ

จากการพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในด้านการพัฒนาบุคลากรเรียงลำดับความคิดเห็นคือ แนะนำผู้เชี่ยวชาญ หรือวิทยากรเพื่อแก้ปัญหาวิชาที่ขาดแคลนครูสอน อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ($\bar{X} = 2.00$) ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้นักศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) และการสาธิตวิธีการสอนตามรูปแบบการสอนต่าง ๆ ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.06$) ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.86$) นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า การแนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาโลกทัศน์ของครู อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.12$) ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติที่พึงประสงค์แล้วพบว่า ผู้บริหาร และครูพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากเกี่ยวกับการจัดอบรมครูให้มีความรู้ และทักษะเพิ่มเติมในรายวิชาที่จำเป็น และจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการผลิตการใช้ และการบำรุงรักษาสื่อการสอนอย่างถูกต้องและประหยัด ซึ่งผู้บริหารและครู แสดงความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติในประเด็นนี้ในระดับการปฏิบัติงานจริงน้อย

ตารางที่ 6

ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่ต้องการปฏิบัติงานจริง
และที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (N = 660)					
	X	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ จริง	X	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ ที่พึงประสงค์
การนิเทศภายในโรงเรียน						
1. จัดอบรมเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน	2.08	0.91	น้อย	3.71	0.94	มาก
2. จัดให้มีการสาธิตการนิเทศภายในโรงเรียน	2.02	0.90	น้อย	3.70	0.96	มาก
3. นิเทศติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียน	2.02	0.89	น้อย	3.68	0.99	มาก
4. แนะนำทักษะวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ในการนิเทศภายใน	2.12	0.98	น้อย	3.83	0.97	มาก
5. แนะนำทักษะการใช้หลักการประชาธิปไตยกับการนิเทศ	2.06	0.94	น้อย	3.73	0.96	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (N = 660)					
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติจริง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติที่พึงประสงค์
6. ส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน	2.21	1.04	น้อย	3.93	0.94	มาก
7. แนะนำกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมกับลักษณะรายวิชา	2.02	0.94	น้อย	3.93	0.99	มาก
	2.08	0.92	น้อย	3.81	0.95	มาก
8. แนะนำทักษะการสร้างขวัญกำลังใจที่ดีในการนิเทศภายใน	2.05	0.97	น้อย	3.86	0.98	มาก
รวม	2.08	0.84	น้อย	3.78	0.86	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในภาพรวม ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($X = 2.80$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยทุกข้อ แต่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับ การปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน เรียงลำดับความคิดเห็นคือ การนิเทศติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ($\bar{X} = 2.02$) เช่นเดียวกับการจัดให้มีการสาธิตการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.02$) ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และ ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่าการแนะนำทักษะการสร้างขวัญกำลังใจที่ดี ในการนิเทศภายในอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.05$) ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติที่พึงประสงค์แล้วพบว่า ผู้บริหาร และครูพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน แนะนำทักษะวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการนิเทศภายใน และแนะนำกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมกับลักษณะรายวิชา ตามลำดับ ซึ่งผู้บริหาร และครูแสดงความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติในประเด็นเหล่านั้นในระดับการปฏิบัติจริงน้อย

ตารางที่ 7

ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่มต่อการปฏิบัติงานจริง
และที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ด้านการสนับสนุนและ
ให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของศึกษา นิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (N = 660)					
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ จริง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ ที่พึงประสงค์
การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ แนะนำด้านวิชาการ						
1. แนะนำการใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	2.06	0.93	น้อย	3.81	0.96	มาก
2. แนะนำการจัดเครื่องมือ อุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	2.10	0.97	น้อย	3.88	0.99	มาก
3. แนะนำนวัตกรรม และเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อช่วยพัฒนาพฤติกรรม การสอน	2.06	0.94	น้อย	3.96	1.00	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของศึกษา นิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน (N = 660)					
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ จริง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ ที่พึงประสงค์
4. แนะนำทักษะวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ดี ในการนิเทศภายใน	2.16	0.97	น้อย	3.87	0.97	มาก
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อสร้างข้อสอบมาตรฐานของโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน	2.12	0.99	น้อย	3.83	0.97	มาก
6. นิเทศติดตามเรื่องการใช้ห้องสมุดและการบริหารห้องสมุด	1.95	0.88	น้อย	3.74	1.01	มาก
7. แนะนำให้โรงเรียนจัดปฐมนิเทศก์ครูใหม่	2.09	0.98	น้อย	3.80	1.07	มาก
8. แนะนำให้โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ให้อื้ออำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอน	2.14	1.03	น้อย	3.96	1.02	มาก
รวม	2.09	0.84	น้อย	3.86	0.87	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริง โดยภาพรวมในด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.09$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยทุกข้อแต่ผู้บริหาร และครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ

จากการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในด้านการสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการเรียงลำดับความคิดเห็นคือ การนิเทศติดตามเรื่องการใช้ห้องสมุดและการบริการห้องสมุดอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ($\bar{X} = 1.95$) ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) และการแนะนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาพฤติกรรมการสอน กับการแนะนำการใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ($\bar{X} = 2.06$) เท่ากันในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และ $\bar{X} = 3.81$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติที่พึงประสงค์แล้วพบว่า ผู้บริหารและครูพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากเกี่ยวกับการแนะนำให้โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน แนะนำการจัดเครื่องมืออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และแนะนำเทคนิควิธีการจัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ ซึ่งผู้บริหาร และครูแสดงความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติในประเด็นเหล่านั้นในระดับการปฏิบัติจริงน้อย

ตารางที่ 8

สรุปค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่มีต่อการปฏิบัติงาน
จริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์รวม 4 ด้าน

องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ ของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน					
	ระดับการปฏิบัติจริง			ระดับการปฏิบัติ ที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	2.14	0.76	น้อย	3.85	0.81	มาก
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	2.11	0.78	น้อย	3.82	0.84	มาก
3. ด้านการนิเทศภายใน โรงเรียน	2.08	0.84	น้อย	3.78	0.86	มาก
4. ด้านการสนับสนุนและให้ ความช่วยเหลือแนะนำใน ด้านวิชาการ	2.09	0.84	น้อย	3.86	0.77	มาก
รวม	2.11	0.74	น้อย	3.83	0.77	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.11$) แต่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงน้อย ซึ่งสามารถเรียงลำดับความคิดเห็นได้คือ ด้านการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.08$) โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) นอกจากนี้ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.09$) และด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.11$) ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้านนี้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$ และ $\bar{X} = 3.82$ ตามลำดับ)

จากการพิจารณาจะเห็นว่า ด้านการบริหารหลักสูตรผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)

ตารางที่ 9

การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภท
วิชาช่างอุตสาหกรรม รายด้านจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

องค์ประกอบของ บทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนัก งานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชน จำแนกตามขนาดโรงเรียน									
	ขนาดใหญ่ (n = 255)			ขนาดกลาง (n = 212)			ขนาดเล็ก (n = 193)			F
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	
1. ด้านการบริหาร หลักสูตร	2.22	0.72	น้อย	2.05	0.75	น้อย	2.13	0.80	น้อย	2.9370
2. ด้านการพัฒนา บุคลากร	2.18	0.77	น้อย	1.98	0.75	น้อย	2.16	0.80	น้อย	4.5875*
3. ด้านการนิเทศ ภายใน โรงเรียน	2.19	0.83	น้อย	1.96	0.83	น้อย	2.06	0.83	น้อย	4.8034**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

องค์ประกอบของ บทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนัก งานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน จำแนกตามขนาดโรงเรียน									
	ขนาดใหญ่ (n = 255)			ขนาดกลาง (n = 212)			ขนาดเล็ก (n = 193)			F
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			การปฏิบัติ			การปฏิบัติ			การปฏิบัติ	
4. ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ	2.21	0.82	น้อย	1.95	0.84	น้อย	2.06	0.85	น้อย	5.6993**
รวม	2.20	0.72	น้อย	1.99	0.74	น้อย	2.11	0.77	น้อย	4.7587**

* p < .05

** p < .01

จากตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ทุกด้านในภาพรวมผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.20$) ซึ่งสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นว่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด - ($\bar{X} = 1.99$) และโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.11 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวอยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยในทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้คือ ด้านการนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการพัฒนาบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยวิธีของ Scheffe ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10

การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในด้านการพัฒนาบุคลากร

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	กลาง	เล็ก	ใหญ่
		1.98	2.16	2.18
ขนาดกลาง	1.98	-	0.18	0.2*
ขนาดเล็ก	2.16			0.02
ขนาดใหญ่	2.18			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ ในด้านการพัฒนาบุคลากรระหว่าง โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างออกไป

ตารางที่ 11

การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

ขนาดของ โรงเรียน	$\bar{X}$	กลาง	เล็ก	ใหญ่
		1.96	2.06	2.19
ขนาดกลาง	1.96	-	0.01	0.23**
ขนาดเล็ก	2.06			0.13
ขนาดใหญ่	2.19			-

*p < .01

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ กับโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างออกไป

ตารางที่ 12

การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ
แนะนำในด้านวิชาการ

ขนาดของโรงเรียน	X	กลาง	เล็ก	ใหญ่
		1.95	2.06	2.21
ขนาดกลาง	1.95	-	0.11	0.26**
ขนาดเล็ก	2.06		-	0.15
ขนาดใหญ่	2.21			-

** $p < .01$

จากตารางที่ 12 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ ในด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ กับโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างออกไป

ตารางที่ 13

สรุปการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
จำแนกตามขนาดโรงเรียน รวมทุกด้าน

ขนาดของ โรงเรียน	$\bar{X}$	กลาง	เล็ก	ใหญ่
		1.99	2.10	2.20
กลาง	1.99	-	0.11	0.21**
เล็ก	2.10	-	-	0.1
ใหญ่	2.20	-	-	-

* $p < .01$

จากตารางที่ 13 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ ในภาพรวมทุกด้านระหว่าง โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างออกไป

ตารางที่ 14

การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมรายด้าน
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

องค์ประกอบของ บทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน จำแนกตามขนาดโรงเรียน									F
	ขนาดใหญ่ (n = 255)			ขนาดกลาง (n = 212)			ขนาดเล็ก (n = 193)			
	̄X	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	̄X	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	̄X	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	
1. ด้านการบริหาร หลักสูตร	3.85	0.81	มาก	3.90	0.73	มาก	3.77	0.89	มาก	1.3745
2. ด้านการพัฒนา บุคลากร	3.82	0.80	มาก	3.88	0.80	มาก	3.76	0.92	มาก	1.0297
3. ด้านการนิเทศ ภายใน โรงเรียน	3.79	0.83	มาก	3.81	0.80	มาก	3.74	0.94	มาก	0.3730

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 14 (ต่อ)

องค์ประกอบของ บทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน จำแนกตามขนาดโรงเรียน									F
	ขนาดใหญ่ (n = 255)			ขนาดกลาง (n = 212)			ขนาดเล็ก (n = 193)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	
4. ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านในวิชาการ	3.85	0.84	มาก	3.87	0.84	มาก	3.85	0.93	มาก	0.0422
รวม	3.83	0.74	มาก	3.87	0.72	มาก	3.78	0.87	มาก	0.7239

*p < .05

**p < .01

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู รายด้านจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ พบว่า การปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้านและไม่แตกต่างกันโดยพิจารณาตามขนาดดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานใน ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) ซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ แนะนำในด้านวิชาการ เป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.85 รองลงมาเป็นการ ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.82 และด้านการนิเทศ ภายในโรงเรียนเป็นอันดับน้อยสุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.79

โรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานใน ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารหลักสูตรเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.90 รองลงมาเป็นการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.88 สำหรับด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ และด้านการนิเทศภายใน โรงเรียนอยู่ในอันดับ 3 และ 4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.87 และ 3.81 ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงาน ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) ซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยคือ ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.85 รองลงมาเป็นการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตร โดยมี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.77 สำหรับด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในอันดับที่ 3 และ 4 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.76 และ 3.74 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่เสนอแนะและมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานให้กับโรงเรียน จำแนกแบบสอบถามที่มีคำตอบในแต่ละด้าน เพื่อเป็นข้อมูลที่ช่วยเสริมการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้นจึงไม่มีการวิเคราะห์ค่าทางสถิติแต่ประการใด ประกอบกับการตอบแบบสอบถามในส่วนนี้เป็นการแสดงความคิดเห็น หรือเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ฉะนั้นประเด็นของความคิดเห็น ค่อนข้างกระจัดกระจายแต่ผู้วิจัยก็ได้รวบรวมและจัดลำดับประเด็นความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในด้านต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ อย่างไรก็ตามจำนวนของคำตอบในส่วนนี้มีจำนวนน้อยประมาณ ร้อยละ 43.79 กลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน 660 คน

ตารางที่ 15

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน ปฏิบัติในด้านการบริหารหลักสูตร

ความต้องการของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา (N = 289)	จำนวน	ร้อยละ
1. ขอให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง โดยพบปะกับผู้บริหารและครู	60	20.76
2. จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของหลักสูตรให้กับครู	56	19.38
3. เร่งปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และตลาดแรงงาน	49	16.96
4. จัดหาและแนะนำสื่อที่เหมาะสม และทันสมัย	43	14.88
5. เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาเรื่องหลักสูตร	34	11.76
6. จัดทำหลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษ	26	9.00
7. บริการข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตรแจ้งให้โรงเรียนทราบ	21	7.27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 15 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความต้องการ และข้อเสนอแนะในด้านการบริหารหลักสูตร มีผู้แสดงความต้องการและข้อเสนอแนะจำนวน 289 คน ข้อที่เสนอความคิดเห็นมากที่สุดคือ ขอให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง โดยพบปะกับผู้บริหารและครูมีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 20.76 รองลงมาได้แก่ การจัดอบรมในเรื่องของหลักสูตรให้กับครูมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 19.38

ตารางที่ 16

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปฏิบัติในด้านการพัฒนาบุคลากร

ความต้องการของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา (N = 273)	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดอบรมครูให้มีความรู้และทักษะเพิ่มเติมในรายวิชาอื่น	70	25.64
2. จัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตการใช้ และบำรุงรักษาสื่อการสอน	62	22.71
3. แนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโลกทัศน์ของครู	60	21.98
4. จัดอบรมเรื่องการวัดและประเมินผลการศึกษา	49	17.95
5. จัดอบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ	32	11.72

จากตารางที่ 16 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความต้องการ และข้อเสนอแนะในด้านการพัฒนาบุคลากร มีผู้แสดงความต้องการและข้อเสนอแนะจำนวน 273 คน ข้อที่เสนอความคิดเห็นมากที่สุดคือ ขอให้จัดอบรมครูให้มีความรู้และทักษะเพิ่มเติมในรายวิชาอื่นมีจำนวน 70 คนคิดเป็นร้อยละ 25.64 รองลงมาได้แก่ การจัดอบรมเกี่ยวกับการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตการใช้ และบำรุงรักษาสื่อการสอนมีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 22.71

ตารางที่ 17

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

ความต้องการของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา (N = 235)	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดอบรมเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน	65	27.66
2. นิเทศติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียน	51	21.70
3. ส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน	47	20.00
4. สร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการนิเทศภายใน	38	16.17
5. จัดศึกษานิเทศก์ให้ตรงตามสาขาวิชาเพื่อแนะนำในการนิเทศ การศึกษา	34	14.47

จากตารางที่ 17 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความต้องการ
และข้อเสนอแนะในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน มีผู้แสดงความต้องการและข้อเสนอแนะ
จำนวน 235 คน ข้อที่เสนอความคิดเห็นมากที่สุดคือ ขอให้จัดอบรมเรื่องการนิเทศภายใน
โรงเรียน มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 27.66 รองลงมาได้แก่ การนิเทศติดตามผลการ
นิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 18

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ปฏิบัติในด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำ
ในด้านวิชาการ

ความต้องการของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา (N = 243)	จำนวน	ร้อยละ
1. แนะนำวัดกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อช่วยพัฒนา พฤติกรรมการสอนของครู	62	25.52
2. แนะนำเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียน	54	22.22
3. แนะนำให้โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการ เรียนการสอน	50	20.58
4. จัดปฐมนิเทศครูใหม่	35	14.40
5. แนะนำการพัฒนาห้องสมุดและการบริการห้องสมุด	29	11.93
6. เป็นศูนย์กลางบริการข่าวสารทางวิชาการให้กับโรงเรียน	13	5.35

จากตารางที่ 18 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความต้องการ
และข้อเสนอแนะในด้านการสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการมีผู้แสดง
ความต้องการและข้อเสนอแนะจำนวน 243 คน ข้อที่เสนอความคิดเห็นมากที่สุดคือ ขอให้
แนะนำวัดกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อช่วยพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู มีจำนวน
62 คน คิดเป็นร้อยละ 25.52 รองลงมาได้แก่ การแนะนำเทคนิควิธีการวัดและประเมินผล
การเรียน มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล การวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษามโนทัศน์ของศึกษานิเทศก์ที่ได้ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษามโนทัศน์ของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ได้ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่มีขนาดแตกต่างกัน ในกรุงเทพมหานคร
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่มีขนาดแตกต่างกัน ในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกชน

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 719 คน โดยแยกเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 5 โรง 271 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 โรง 237 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 6 โรง 211 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือในระดับการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานจริง เท่ากับ .974 และค่าความเชื่อมั่นในระดับการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์เท่ากับ .953 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงเพียงพอสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ และแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่ปฏิบัติจริง และพึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ จำนวน 38 ข้อ และคำถามปลายเปิดด้านละ 1 ข้อ รวม 4 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากผู้รับใบอนุญาตและหรือครูใหญ่ โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาให้ช่วยแจกและเก็บแบบสอบถามกับครูกลุ่มตัวอย่าง พร้อมรายชื่อและนัดวันเก็บแบบสอบถามโดยได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 700 ฉบับ มีความสมบูรณ์เชื่อถือได้จำนวน 660 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.97 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 719 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานของ

ศึกษานิเทศก์ ทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์รวม 4 ด้าน การบริหารหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การนิเทศภายในโรงเรียนและการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำ ในด้านวิชาการด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการเปรียบเทียบ ระดับความต้องการของผู้บริหารและครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนวิเคราะห์ด้วยค่า (F-Test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจึงทำการวิเคราะห์ ภายหลังเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe ' และคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม และคำนวณค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่เป็น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอยู่ ระหว่าง 31-45 ปี วุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี สำหรับประสบการณ์ใน การทำงานนั้น ผู้บริหารส่วนมากมีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 11-20 ปี ส่วนครูมีประสบการณ์ใน การทำงานอยู่ระหว่าง 3-5 ปี เป็นส่วนมาก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนอาชีว- ศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง และที่ พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

1. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษา- นิเทศก์ ในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในทุกด้านดังกล่าว อยู่ในระดับการ ปฏิบัติมาก

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ ของศึกษานิเทศก์ด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่าผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย คือการจัดอบรมเรื่องการสร้างข้อสอบมาตรฐาน การจัดวิทยากรบรรยายเรื่องหลักสูตรตามที่โรงเรียนต้องการ การติดตามผลการใช้สื่อการสอน ในขณะที่ผู้บริหารและครุมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติงานในรายละเอียดดังกล่าวอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่าการจัดเอกสารหลักสูตรการศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติจริงน้อยแต่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ๆ ในขณะที่ผู้บริหารและครุมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่าผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย คือแนะนำผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากร เพื่อแก้ปัญหาวิชาที่ขาดแคลนครูสอน การสาธิตวิธีการสอนตามรูปแบบการสอนต่าง ๆ การแนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโลกทัศน์ของครู นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่ การจัดอบรมครูให้มีความรู้และทักษะเพิ่มเติม ในรายวิชาที่จำเป็น ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติจริงน้อย แต่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ๆ ในขณะที่ผู้บริหารและครุมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่า ผู้บริหารและครุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยคือ การนิเทศติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดให้มีการสาธิต การนิเทศภายในโรงเรียน การแนะนำทักษะการสร้างขวัญกำลังใจที่ดีในการนิเทศภายใน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นว่การส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติจริงน้อย แต่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ๆ ในขณะที่ผู้บริหารและครุมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่าผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์

ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย คือการนิเทศติดตามเรื่องการใช้ห้องสมุดและการบริการห้องสมุด การแนะนำด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อช่วยพัฒนาพฤติกรรมการสอน การแนะนำการใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการแนะนำเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียนศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติจริงน้อย แต่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ๆ ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3- เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในภาพรวมทุกด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาศักยภาพ ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถแสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารหลักสูตร ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในด้านนี้ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.2 ด้านการพัฒนาศักยภาพ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในด้านนี้จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก โดยที่ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงโดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3.3 ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ ในด้านนี้จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียน

ขนาดใหญ่และขนาดเล็ก โดยที่ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3.4 ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในด้านนี้จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก โดยที่ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

4. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ในภาพรวมทุกด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความพึงประสงค์และหรือข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงความคิดเห็นพึงประสงค์และหรือข้อเสนอแนะให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนปฏิบัติ ในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

5.1 ด้านการบริหารหลักสูตร

ผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 289 คน มีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในเรื่องการให้การนิเทศการศึกษา โดยให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง และพบปะกับผู้บริหารและครูให้มากขึ้น ควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของหลักสูตรให้กับครู และควรเร่งปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ศึกษานิเทศก์ควรจัดหาและแนะนำสื่อที่เหมาะสมและทันสมัย ควรเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาเรื่องหลักสูตร

5.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 273 คน มีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในเรื่องการจัดอบรมครูให้มีความรู้และทักษะเพิ่มเติมในรายวิชาชีพ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตการใช้และการบำรุงรักษาสื่อ นอกจากนี้ ยังต้องการให้ศึกษานิเทศก์แนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาโลกทัศน์ และจัดอบรมเรื่องการวัดและประเมินผลการศึกษา

5.3 ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 235 คน มีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในเรื่องการจัดอบรมเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน การนิเทศติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียนและส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังต้องการให้ศึกษานิเทศก์สร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการนิเทศภายในโรงเรียน

5.4 ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ

ผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 243 คน มีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในเรื่อง การแนะนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อช่วยพัฒนาพฤติกรรมการสอน ควรแนะนำเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการศึกษาและแนะนำให้โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงแนะนำการพัฒนาห้องสมุดและการบริการห้องสมุด และต้องการให้ศึกษานิเทศก์มีบทบาทในการกระจายข่าวสารทางวิชาการให้กับโรงเรียนเป็นต้น

อภิปรายผล

1. ด้านการบริหารหลักสูตร

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในระดับน้อยทุกข้อ ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธิดา หอวัฒนกุล พบว่า "ครูผู้สอนต้องการให้สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชนส่งเจ้าหน้าที่ไปให้การนิเทศการศึกษา ใน

โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงระบบการจัดการศึกษา ช่วยพัฒนาเทคโนโลยีสื่อการสอนให้มากขึ้น¹ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการการศึกษาในปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรค่อนข้างบ่อย เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาการและเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อตลาดแรงงานเพราะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิต กำลังคนสู่ตลาดแรงงาน ดังที่ เมธี ปิลันธนานท์ ได้กล่าวว่า "การอาชีวศึกษาเป็นการ เตรียมคนให้มีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพและทำงานต่อไปด้วยความสำเร็จ ซึ่งต้องมีเป้าหมายที่งาน"² ดังนั้น หลักสูตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อสถานศึกษาถือ ได้ว่า เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารและครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้ ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงต้องมีบทบาทหน้าที่ในการแนะนำให้ความช่วยเหลือ ในด้านการบริหารหลักสูตร ซึ่งสมิตร คุณานุการ ได้กล่าวว่า "หลักสูตรประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล"³ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจากผลการวิจัยด้านการบริหารหลักสูตรในแต่ละข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในเรื่องการจัดอบรมเรื่อง การสร้างข้อสอบมาตรฐานน้อยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธาทิพย์ เจริญสุข พบว่า "ครูได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบมาตรฐานของ โรงเรียนหรือกลุ่มอยู่ใน ระดับน้อยจึงมีความต้องการให้สนับสนุนในเรื่องนี้อยู่ในระดับมาก"⁴ ทั้งนี้เพราะข้อสอบมาตรฐาน เป็นแบบสอบที่สร้างบนฐานของเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยผ่านขั้นตอนของการ ทดสอบวิเคราะห์หรือปรับปรุงจนมีคุณภาพเชื่อถือได้ และอีกปัจจัยหนึ่งคือข้อสอบมาตรฐาน สามารถนำไปใช้ทดสอบเพื่อวัดคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนต่าง ๆ ได้ว่า การดำเนินการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันหรือไม่ ดังนั้นข้อสอบมาตรฐานจึง เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในกระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษา เพราะจะทราบว่ พฤติกรรมที่เจริญก้าวหน้าในตัวนักเรียน มีคุณค่าเพียงพอหรือไม่หรือมีคุณภาพดีระดับใด โดยต้อง อาศัยเกณฑ์เป็นหลักในการเปรียบเทียบ นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูยังมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในการจัดวิทยากรบรรยายเรื่องหลักสูตรตามที่โรงเรียนต้องการ การติดตาม

ผลการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญใจ ศุขโรจน์ ที่พบว่า "ผู้บริหารและครูมีความต้องการทางทฤษฎีด้านวิชาการในส่วนของหลักสูตรเนื้อหาวิชา วิธีสอนติดตามการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล"⁶ และ สิริลักษณ์ บุญวงศ์ พบว่า "ครูที่สอนวิชาชีพต้องการที่จะได้รับการนิเทศในด้านหลักสูตร ด้านเทคนิคและวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน"⁷ เช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรที่โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้รับอนุญาตให้ใช้หลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา และหลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงค่อนข้างบ่อยทำให้ผู้บริหารและครูต้องปรับเปลี่ยนไปด้วยแต่บางครั้งไม่ทันกับเหตุการณ์ และอีกเหตุผลหนึ่งคือครูที่ทำการสอนส่วนมากจบการศึกษาด้านวิชาชีพมากกว่าวิชาชีพครูและมีการบรรจุ - ถอดถอนบ่อย จึงขาดความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร และเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรในโรงเรียนมีน้อยจึงต้องการให้ศึกษานิเทศก์ดำเนินการในเรื่องนี้ ซึ่ง Wiles ได้กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีบทบาทหน้าที่คือ "ให้ความช่วยเหลือทางด้านการปรับปรุงหลักสูตร และทางด้านเทคโนโลยี พัฒนาวิชาชีพของผู้ร่วมงาน พัฒนาและประเมินผลจุดมุ่งหมายทางการศึกษา"⁸ และจำเนียร กุณาศล ได้กล่าวว่า "ศึกษานิเทศก์ควรนิเทศการศึกษาในงานด้านหลักสูตรและการสอนซึ่งรวมถึงงานการพัฒนาหลักสูตรการจัดอบรมการเรียนการสอน และการบริการวัสดุอุปกรณ์"⁹ ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงต้องวางแผนงานดำเนินการในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร พร้อมทั้งการจัดอบรมไว้ล่วงหน้า เพราะปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้แล้ว

1.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในด้านการบริหารหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในเรื่องนี้แตกต่างกัน ซึ่งผลของการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้จากการตั้งสมมติฐานของผู้วิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากผลการวิจัยต่าง ๆ และจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยเคยจัดโครงการตรวจติดตาม และนิเทศการบริหารโรงเรียนเอกชนอาชีว-

ศึกษา และร่วมโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม จึงมีความคิดว่า ผู้บริหารและครูได้เข้ารับการอบรม ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำสื่อการสอน และได้รับการนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์บ้างแต่ไม่ครบทุกโรงเรียน เนื่องจากการจัดประชุมอบรมแต่ละครั้งถูกจำกัดด้วยวงเงินงบประมาณและเวลาเหตุที่ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูไม่แตกต่างกันนั้น เนื่องมาจากโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนใช้หลักสูตรของกรมอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ดังนั้นศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึง ไม่ได้สร้างความเข้าใจในเรื่องของปรัชญาความเป็นมา และความหมายของหลักสูตร จึงเป็นไปได้ที่โรงเรียนช่วยเหลือตนเองโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน เจ้าของหลักสูตรมาอบรมให้กับครูและนักเรียน ดังนั้นความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู จึงไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเหมือนกัน ในเรื่องของการจัดหาเอกสารหลักสูตร การจัดฝึกอบรมในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และการจัดทำแผนการสอน เป็นต้น

2. ด้านการพัฒนาบุคลากร

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง และที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในระดับน้อยทุกข้อ ในขณะที่ผู้บริหารและครูพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมัลลย์ วิชากุล พบว่า "การพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาเกี่ยวกับการประชุมนิเทศ การฝึกอบรม หรือประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย"⁹ ในขณะที่ผลการวิจัยของพรชัย พันธุ์ธาดาพร ที่พบว่า "ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันต้องการให้ศึกษานิเทศก์ นิเทศในเรื่องการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก"¹⁰ ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดการจัดอบรมประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนไว้ตลอดปี แต่การอบรมแต่ละครั้งกำหนดผู้เข้ารับการอบรมจำนวนน้อย เพราะจำกัดด้วยงบประมาณ จึงทำให้ครูได้รับการพัฒนาน้อย และโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาอาจจะไม่ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องการฝึกอบรมทั้งภายใน

และภายนอกโรงเรียน รวมทั้งการศึกษาดูงานในโรงเรียนประเภทเดียวกัน และอีกเหตุผลหนึ่งคือครูที่ทำการสอนมีไม่มากพอที่จะส่งเข้ารับการอบรมและเวลาว่างไม่ตรงกับช่วงเวลาที่ราชการจัดอบรม ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนล่วงหน้า เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจากผลการวิจัยด้านการพัฒนาบุคลากร ในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในเรื่องการแนะนำผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรเพื่อแก้ปัญหาวิชาที่ขาดแคลนครุสอนน้อยเป็นอันดับหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันผู้บริหาร และครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งความต้องการนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำลังเข้ามามีบทบาทมากมายในชีวิตคนไทย เพราะประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลงจากวิถีการผลิตด้านเกษตรกรรม เป็นอุตสาหกรรมและบริการ การขยายตัวทางภาคอุตสาหกรรมและบริการเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมและบริการเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมและบริการเพิ่มขึ้น และบุคลากรของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาก็คือเป้าหมายหนึ่งที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการแรงงาน จึงทำให้โรงเรียนขาดบุคลากร ดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่จะต้องให้การช่วยเหลือแนะนำ ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวไว้ว่า "การนิเทศเป็นกระบวนการจัดบริการการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา"¹¹ และ ภิญญู สาธิต ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ไว้ว่า

ครูแม้จะมีความสามารถดีแต่เพียงใดก็ตามถ้าวันเวลาผ่านไปนาน ๆ บรรดาความรู้ความชำนาญย่อมอ่อนแอลง ดังนั้นการจัดหาวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาบรรยายวิธีสอน หรือหลักการทำงานให้กับครูในโรงเรียนบ้างก็เปรียบเสมือนเป็นการสร้างพลังและความสดชื่นให้กับครูได้มีกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป¹²

นอกจากนี้ผู้บริหารและครูยังมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในการสาธิตวิธีการสอนตามรูปแบบการสอนต่าง ๆ การแนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโลกทัศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของครูอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิลลัม จันตระกูล ที่พบว่า "ครู-อาจารย์ต้องการให้มีการอบรมและนิเทศการศึกษามาก เกี่ยวกับเนื้อหาทางทฤษฎีช่าง ทักษะการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร วิธีการสอนและเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ"¹³ และ พันส์ หันนาคินท์ ได้เสนอ กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศไว้ว่า "ควรแนะนำให้ครูได้อ่านนิตยสารทางวิชาการหรือ จัดให้ครูแต่ละคนเสนอผลงานที่ได้จากการอ่านพร้อมทั้งวิจารณ์บทความต่าง ๆ ต่อที่ประชุมหมวดวิชาหรือในโรงเรียน"¹⁴ ทั้งนี้เป็นเพราะครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาขาดความรู้ทางด้านเทคนิคและวิธีการสอนซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้จัดโครงการพัฒนาครูวิชาชีพให้มีความรู้ทางวิชาการศึกษาไปบ้างแล้วแต่ยังไม่ทั่วถึง และโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยให้การอบรมครูให้มีความรู้และทักษะในวิชาชีพเพิ่มขึ้น ซึ่งหลักสูตรของการอบรมจะฝึกในสถานประกอบการ แต่ดังที่ทราบแล้วว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีงบประมาณ จำกัด และรับผู้เข้าอบรมได้น้อย จึงยังขยายการอบรมได้น้อย ส่วนครูที่สอนวิชาอื่น ๆ นั้นศึกษานิเทศก์เพียงให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการสอนหรือการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง ของศึกษานิเทศก์ในด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในเรื่องนี้แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นว่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในด้านนี้สูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรเพียงพอพร้อมทั้งสามารถส่งครูเข้ารับการอบรมหรือพัฒนาตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจัดได้ และผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสร้างภาวะผู้นำ และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงาน ส่วนโรงเรียนขนาดกลางมีบุคลากรที่จำกัด จึงสามารถส่งเข้ารับการอบรมหรือพัฒนาตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจัดได้เป็นบางช่วง ทั้งที่ผู้บริหารได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ และอีกเหตุผลหนึ่งอาจเนื่องจากรายได้ของ โรงเรียนที่ไม่สามารถส่งครู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้ารับการอบรม ประชุม หรือพาครูไปทัศนศึกษาดูงานตามแหล่งวิชาการต่าง ๆ ได้ และอาจขัดข้องด้วยช่วงเวลาดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่พบว่า "โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนการสอนสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง"¹⁵ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้สูงและสามารถนำมาดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ โดยจัดหาครูที่มีความรู้ความสามารถจัดท้าวสตูอุปกรณ์และเทคโนโลยีทันสมัย ประกอบกับชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นที่รู้จัก จึงมีนักเรียนมาเข้าเรียนมาก สามารถเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้มากและพร้อมที่จะจัดหาทรัพยากรทางการศึกษา ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกัญญา นิธังการ พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนที่แตกต่างกัน จึงมีผลต่อรายได้ของ โรงเรียน เพราะโรงเรียนเอกชนมีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเท่านั้น และการที่โรงเรียนมีรายได้แตกต่างกันก็ย่อมมีผลกระทบต่อการลงทุนในการจัดการศึกษา และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาดังกล่าวโดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีคุณภาพการเรียนการสอนสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง¹⁶

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดกลาง มีความต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ ในด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

3.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในระดับน้อยทุกข้อ ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณี น้ำเพชร ที่พบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่ การปฏิบัติในด้านการนิเทศ การสอน ในด้านการส่งเสริมวิชาการแก่ครู ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้ สื่อทัศนูปกรณ์ การวัดและประเมินผลการศึกษาการสร้างขวัญและกำลังใจของครู"¹⁷

ในขณะที่ผลการวิจัยของ บัญชา เกิดมณี พบว่า "ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีความพึงพอใจในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนโดยคิดว่าการนิเทศภายในโรงเรียน มีความจำเป็นในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการบริหารเป็นอย่างมาก"¹⁸ ทั้งนี้เป็นเพราะ การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดผลดี ในการดำเนินงานของโรงเรียนหลายประการ ดังคำกล่าวของ

กิตติมา ปรีดีติลล ที่ว่า

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการช่วยเสริมกำลังใจของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาซึ่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือในการนิเทศได้อย่างทั่วถึงและบุคลากรภายในโรงเรียนสามารถดำเนินการเองได้เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาของโรงเรียนซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าบุคคลภายนอก¹⁹

โดยศึกษานิเทศก์อาจให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานการจัดนิเทศภายในโรงเรียน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจากผลการวิจัย ด้านการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในเรื่องการนิเทศติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย เป็นอันดับหนึ่ง ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในด้านนี้อยู่ในระดับมาก จากผลของการวิจัยที่พบนี้ชี้ให้เห็นว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ยังปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่มากและเป็นไปตามที่ครูต้องการ ดังผลการวิจัยของธิดา หอวัฒนกุล พบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้แก่ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ขาด
งบประมาณและเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญงาน การขาดความร่วมมือในการนิเทศการศึกษา
ระหว่างโรงเรียนและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และปัญหาที่สำคัญ
การนิเทศไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน²⁰

ซึ่งสอดคล้องกับสังัด อุทรานันท์ ที่กล่าวว่า

ในภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง
แต่ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สนองความต้องการการนิเทศการ
ศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึงและสภาพความต้องการของโรงเรียนแต่ละ
แห่งไม่เหมือนกันจึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและ
ความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก²¹

นอกจากนี้ผู้บริหารและครูยังมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในการจัดให้
การสาธิตการนิเทศภายในโรงเรียน การแนะนำทักษะการสร้างขวัญกำลังใจที่ดีในการนิเทศ
ภายในอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับ
มาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการสำรวจของศูนย์นิเทศ และฝึกอบรมอาชีวศึกษา ภาคใต้
พบว่า "ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการนิเทศเป็นสิ่งจำเป็นควรกระทำบ่อย ๆ เพราะจะทำให้
ครูได้ปรับปรุงเทคนิคและวิธีการสอน ได้ความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ "²² ทั้งนี้เป็นเพราะการ
นิเทศภายในโรงเรียนเป็นแนวทางและวิธีการแก้ไขที่ดี เพราะอยู่ใกล้ชิดกับปัญหาที่เกิดขึ้น
และสะดวกต่อการแก้ไข ดังนั้นศึกษานิเทศก์ควรให้การแนะนำขั้นตอนการจัดการนิเทศภายใน
โรงเรียน โดยทำความเข้าใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียนว่ามีวิธีการหลากหลาย ซึ่งก่อนอื่น
ต้องทราบความหมายของการนิเทศการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศว่า ประกอบ
ไปด้วยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครูใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู-อาจารย์
หรือแม้แต่แก่นักเรียน เมื่อทราบแล้วจึงศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นและความเป็นไปได้ในการจัดการนิเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในโรงเรียน ทั้งนี้ต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนให้มีความเชื่อเกี่ยวกับการยอมรับและการทำงานร่วมกัน แล้วจึงเริ่มดำเนินการในการจัดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน หรือกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจในการทำงาน หรือสร้างขวัญและกำลังใจที่ดี โดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง และช่วยสร้างความสำเร็จอันดีต่อกันทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการนิเทศภายในโรงเรียนอย่าให้ครูมีความคิดว่าถูกจับผิดหรือเสียเวลาในการทำงานและไม่คุ้มค่ากับการจัดกิจกรรมนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของศูนย์นิเทศและฝึกอบรมอาชีวศึกษาภาคใต้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการนิเทศเป็นการเพิ่มภาระแก่ครูทำให้เสียเวลาในเรียนการสอนและได้ประโยชน์ค่อนข้างน้อย²³ เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ แล้วให้วิเคราะห์ทำงานที่มีปัญหาและร่วมแก้ปัญหา โดยต้องสร้างบรรยากาศที่เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการทำงานเป็นหมู่คณะ และรู้จักพิจารณาตนเองยอมรับในการแก้ปัญหาที่เกิดและพร้อมที่จะแก้ไข จึงจะดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนได้สำเร็จ จากปัญหาดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดทำคู่มือการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา แจกให้กับโรงเรียนทุกโรงเมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยมีสาระสำคัญของเนื้อหา คือ

รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา การตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียน การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดกลุ่มนิเทศภายในโรงเรียน การสำรวจปัญหาและความต้องการจำเป็น ขั้นตอนการบริหารงานของกลุ่มนิเทศ และการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการพัฒนาวิชาชีพครูประจำโรงเรียน²⁴

แต่โรงเรียนยังต้องการความช่วยเหลือทางด้านนี้อีก อาจจำเป็นเพราะโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมหรือช่วงเวลาไม่เหมาะสม และอาจจะไม่เข้าใจว่าการนิเทศภายในโรงเรียนมีประโยชน์อย่างไร ครูอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนก็เป็นไปได้เช่นกัน ดังผลการวิจัยของ เผ่าพงษ์สันต์ แสงหิรัญ พบว่า "ควรแก้ปัญหาความเข้าใจผิดของ

ครูในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนเพราะครูกำลังงานนิเทศการสอนภายในเป็นการจับผิดครูมิใช่การช่วยเหลือให้ครูมีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น"²⁵

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องนี้แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นว่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในด้านนี้สูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเข้าใจในการจัดการการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีประโยชน์มาก เพราะทำให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการสังเกตการสอน การสาธิตการสอน การให้คำปรึกษา การประชุมชี้แจงหรือการใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่มีโอกาสและบุคลากรที่ดำเนินการในเรื่องนี้มากกว่า จึงเชิญศึกษานิเทศก์ไปเป็นวิทยากรเพื่อบรรยายความสำคัญและขั้นตอนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน และจากเอกสารคู่มือการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แจกให้ก็เป็นแนวทางอย่างดี แต่จากปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในการพัฒนาบุคลากรว่าโรงเรียนขนาดกลางขาดความพร้อมในเรื่องของบุคลากร ช่วงเวลา เครื่องมืออุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และนอกจากนี้ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีจำนวนน้อยและสาขาวิชาที่ต้องการมีเป็นเพียงบางสาขาเท่านั้น และเพื่อเป็นการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนขณะนี้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำลังดำเนินงานพัฒนา ทดลอง และปรับปรุงคู่มือการนิเทศภายในให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

4. ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ

4.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริงในระดับน้อยทุกข้อ ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พินิจ ประถมกำเนิด ที่พบว่า

ในการได้รับการนิเทศการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภท วิชาพาณิชยกรรม แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งทำหน้าที่ ควบคุมดูแล โรงเรียนเอกชนจะมีศึกษานิเทศก์ที่ให้บริการนิเทศการศึกษาแก่ โรงเรียนก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งไม่ สามารถตอบสนองความต้องการของ โรงเรียนได้ทั่วถึง²⁰

ในขณะที่ ชัยวัฒน์ ฉายอรุณ พบว่า "ครู-อาจารย์และผู้บริหารมีความต้องการที่จะให้ศึกษานิเทศก์ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมช่วยเหลืองานด้านวิชาการภายในสถานศึกษา อยู่ในเกณฑ์มาก"²⁷ ทั้งนี้เพราะสภาพปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงระบบการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารและครูควรได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนโดย ศึกษานิเทศก์ ต้องมีหน้าที่ในการให้การสนับสนุน ช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตร งานวิชาการและนวัตกรรมต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนปรับปรุง ส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน จัดประชุมสัมมนา อบรมครู-อาจารย์หรือผู้บริหารเพื่อพัฒนา บุคลากร เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจากผลการวิจัยด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ แนะนำในด้านวิชาการในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ งานจริงในเรื่องการนิเทศติดตามเรื่องการใช้ห้องสมุด และการบริการห้องสมุดน้อยเป็นอันดับ หนึ่ง ในขณะเดียวกันผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอนก หิรัญ พบว่า "โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอนและการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับน้อย"²⁸ ในขณะที่ Hammook ได้สำรวจไว้ว่า "ศึกษานิเทศก์ควรทำหน้าที่ช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้ห้องสมุด ด้วย"²⁹ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารและครูเล็งเห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดว่าเป็นแหล่งรวม วิชาความรู้ต่าง ๆ และเป็นแหล่งค้นคว้า อ้างอิงได้ทั้งครูและนักเรียน ดังจะเห็นได้ว่า สำนัก งานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ เกี่ยวกับการจัดห้องสมุดว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควรมีขนาดเป็น 2 เท่าของห้องเรียนจากเหตุผลดังกล่าว ห้องสมุดมีความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนแต่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ชาดแคลนศึกษานิเทศก์ ทางด้านบรรณารักษ์ที่จะให้การนิเทศตามความต้องการของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารและครูยังมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแนะนำวัดกรรมและเทคนิคโยโยการศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาพฤติกรรมการสอน การแนะนำการใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและการแนะนำเทคนิควิธีการจัดและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเขียน จงฤทธิพร ที่พบว่า "ครูที่สอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาต้องการให้ฝึกอบรมการใช้สื่อและวัสดุประกอบการสอนจัดกิจกรรมวิธีการสอนการวัดและประเมินผลตามจุดมุ่งหมายในระดับมาก"³⁰ และสอดคล้องกับรองรัตน์ อิศรภักดี เห็นว่า "หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้ช่วยส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในงานมากกว่าที่เป็นอยู่โดยเป็นตัวกลางหรือผู้แทนเพื่อนำผู้มีปัญหาให้พบวิทยากรที่มีความสามารถเป็นผู้เสริมให้ครูเข้าถึงแหล่งวิทยากรเพื่อให้ได้รับความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ เป็นผู้ช่วยให้มีการประเมินผลงาน เป็นผู้แนะนำแหล่งวัสดุให้แก่ครู"³¹

4.2 การเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงของศึกษานิเทศก์ในด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องนี้แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานจริง ในด้านนี้สูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจินต์ ดันเจริญ ที่พบว่า "ทัศนะของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในการทำงานอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก"³² แต่จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า "ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานน้อย นั้น เป็นเพราะศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน และโรงเรียนขนาดกลางยังเห็นว่าการนิเทศการศึกษาเป็นการทำให้เสียเวลาในการดำเนินการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากรที่จำกัด และห้องที่ใช้ปฏิบัติการมีน้อย อาคารสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการนิเทศการศึกษา ดังผลการ

วิจัยของกรมสามัญศึกษาได้ดำเนินการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ เมื่อปีการศึกษา 2521-2522 ก็สอดคล้องกับสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนเอกชนแต่ละขนาดในปัจจุบันด้วยเช่นกัน โดยโรงเรียนขนาดกลางมีเอกสารการใช้หลักสูตรไม่มากนัก ยังไม่ค่อยได้จัดทำมีการนิเทศงานวิชาการกันเป็นล่ำเป็นสัน เพียงแต่กลุ่มชี้แจงสรุปประจำปี เพื่อให้เข้าใจในงานวิชาการเป็นการภายในเท่านั้น นอกจากนี้ ยังขาดแคลนอาคารสถานที่ โดยเฉพาะอาคารประกอบและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ"³³ จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดกลางได้ใช้ห้องปฏิบัติต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าแต่ไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกำหนดส่วนเครื่องมืออุปกรณ์ และนวัตกรรมนั้นโรงเรียนยังขาดการเอาใจใส่และใช้ในการดำเนินการสอนให้ลุล่วงเท่านั้น โดยมีได้พัฒนาหรือหาสิ่งใหม่ ๆ มาเพิ่มเติม เนื่องจากปัญหาระบบการเงินของโรงเรียน

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีความพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในทุกด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษามีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพราะการตั้งสมมติฐานของผู้วิจัยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากผลการวิจัยต่าง ๆ และจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยเคยดำเนินการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา จึงมีความคิดว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมที่จะเข้ารับการอบรม สัมมนาและบุคลากรของโรงเรียนเป็นผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพครูมีเทคนิคการสอน การผลิตสื่อการสอนและรู้จักแสวงหาแหล่งความรู้ต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีข้อจำกัดในด้านบุคลากร การเงิน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จึงน่าจะต้องการการนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความต้องการการนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตกำลังคนสู่ตลาดแรงงาน และปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาวิชาการ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านการผลิตได้เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมิได้จัดทำด้วยตนเอง ศักขานีเทศก์จึงเป็นบุคลากรที่สำคัญและเป็นพี่เลี้ยงของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เพื่อจะได้รับการแนะนำและช่วยเหลือในด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารและครูจึงพึงประสงค์ให้ศักขานีเทศก์ปฏิบัติงานในเทศการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน วางแผนการสอน ร่วมกับครู ตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานและแนววิธีการบรรจุหน่วยวิชาต่าง ๆ ลงในแผนการสอน นอกจากนี้ยังต้องการให้ศักขานีเทศก์แนะนำในด้านการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ และจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอน จัดอบรมครูประจำการอันจะส่งผลให้ครูมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการยิ่งขึ้น และจัดปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ และสวัสดิการที่จะได้รับ เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน รวมถึงการวัดและประเมินผล การเรียนเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งหมายถึงการวางแผนการสร้างเครื่องมือ การจัดทำแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล และการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการศึกษาทบทวนหน้าที่ของศักขานีเทศก์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ศักขานีเทศก์ปฏิบัติงานจริงในระดับน้อย ทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารและครูมีความคาดหวังให้ศักขานีเทศก์ปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาซึ่งต้องพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับสภาพการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยบุคคลที่จะร่วมกันทำการนิเทศการศึกษาให้เกิดขึ้นและบรรลุผลสำเร็จมากหรือน้อย ก็คือ ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งบุคคลทั้งสองฝ่ายมีความสำคัญแตกต่างกันไปตามหน้าที่ของตน ผู้วิจัยขอเสนอแนะแก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเพื่อปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และพัฒนาการปฏิบัติงานอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการร่วมกันจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกัน โดยการนิเทศการศึกษาขอให้มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือโรงเรียนขนาดกลางให้มากเป็นพิเศษ และควรดำเนินการนิเทศเฉพาะกลุ่มโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการบริหารหลักสูตร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรเร่งรัดพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้นใช้เอง จัดทางงบประมาณ จัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการให้เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา ควรกำหนดแผนการดำเนินการนิเทศการศึกษา โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมให้ทั่วถึง เช่นควรจัดหาเอกสารหลักสูตรให้โรงเรียนพร้อมทั้งจัดประชุมแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร จัดทำคู่มือครู แผนการสอนที่ได้มาตรฐานแจกให้กับโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรวางแผนการดำเนินโครงการให้การอบรม สัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับครู ได้มีความรู้และทักษะเพิ่มเติม รวมถึงวิธีการผลิตสื่อการสอน ควรสนับสนุนให้ครูไปทัศนศึกษาและดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนะนำแหล่งวิชาการและแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวในด้านการจัดการศึกษา แนะนำการจัดทำโครงการเพื่อวางแผนพัฒนาครูให้กับโรงเรียน

3. ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรจัดทำคู่มือการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน แจกจ่ายให้กับโรงเรียนพร้อมทั้งจัดประชุมชี้แจงถึงความสำคัญ พร้อมทั้งแต่งตั้งบุคลากรในโรงเรียนเป็นคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุด จึงควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหานั้นและวางแผนในการนิเทศติดตาม หรือให้โรงเรียนรายงานผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้ทราบเป็นระยะ ๆ

4. ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรจัดตั้งศูนย์บริการข่าวสาร และเอกสารที่จำเป็น ให้กับโรงเรียนเช่น คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้อาคาร สถานที่ และการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนพร้อมเครื่องมือ อุปกรณ์ จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการศึกษา การ

จัดทำคลังข้อสอบมาตรฐานหรือคู่มือการออกข้อสอบแบบต่าง ๆ รวมถึงคู่มือการจัดและการบริหารห้องสมุด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. วิจัยเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
2. ศึกษาวิจัยถึงคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมต้องการ
3. ศึกษาสำรวจทรัพยากรบุคคล ด้านวิชาการของโรงเรียนเพื่อความร่วมมือในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน

เชิงอรรถ

¹ธิดา หอวัฒนกุล, "การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ อาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 200.

²เมธี ปลัณธานนท์, การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2520), หน้า 147.

³สุมิตร คุณานุกร, หลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์), 2523.

⁴สุทธาทิพย์ เจริญสุข, "ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2536), หน้า 135-140.

⁵เพียงใจ สุขโรจน์, "ความต้องการทางด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4," (วิทยานิพนธ์ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า จ.

⁶สิริลักษณ์ บุญวงศ์, "การประเมินความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครูอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า จ.

⁷Wiles, Kimball. *Supervision for Better Schools* 3rd, ed., (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1967), p.343.

⁸จำเนียร ภูนาศล, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภัคดีวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 32.

⁹มาลี วิษณุกุล, "ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, ภัคดีวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า จ-ฉ.

¹⁰พรชัย พันธุ์ธาดาพร, "ความต้องการการณ์เทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2533), บทคัดย่อ.

¹¹ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การนิเทศการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร* (กรุงเทพมหานคร มปพ. หน้า 1)

¹²ภิญโญ สาร, *หลักการบริหารการศึกษา* (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2517), หน้า

¹³วัลลภ จันทะระกุล, "การศึกษาปัญหาการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาเครื่องกลในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาล," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์เครื่องกล, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2523), หน้า 70.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

¹⁴ พันธ์ หันนาคินทร์, การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เศศ, 2525), หน้า 210-211.

¹⁵ กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานการวิจัย เรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน (กรุงเทพ : โรงพิมพ์พิมพ์เศศ, 2532), หน้า 75-76.

¹⁶ สุกัญญา นิธังกูร, รายได้รายจ่ายของโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2532), หน้า

¹⁷ กฤษมณี น้ำเพชร, "วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, ศึกษานิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 79.

¹⁸ บัญชา เกิดมณี, "ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 2534), หน้า 94.

¹⁹ กิตติมา ปรีดีติติก, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529), หน้า 414.

²⁰ ธิดา ทอวัฒนกุล, สิ่งที่ได้อ่างแล้ว.

²¹ สัจด์ อุทรานนท์, "การศึกษางานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย รายงานผลการวิจัย เล่มที่ 1," (วิทยานิพนธ์ปริญาครุศาสตร์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, ภัฏทิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 7.

²² ชำนาญ เชนทอง, "คู่มือการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา," หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เล่มที่ 2, 2535.

²³ เผ่าพงษ์สันต์ แสงหิรัญ, "ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับงานนิเทศการสอนภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2534), หน้า 123.

²⁴ พินิจ ปฐมกำแหง, "ความคาดหวังของครูตอบตาทกการนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2535), หน้า 24.

²⁵ ชัยวัฒน์ ฉายอรุณ, "ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นจริง และที่ควรจะเป็นของศึกษานิเทศก์ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต ภาควิชาครุศาสตร์ เครื่องกล, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2529), หน้า 75.

²⁶ เอนก หิรัญ, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง," (วิทยานิพนธ์ปริญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, ภัฏทิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, 2521), หน้า จ.

²⁷ Hammock, R.C. *Supervising Tustruction in Secondary Schools*. (New York : McGraw-Hill, Book Company. 1961), p.

²⁸ เขียน จงฤทธิพร, "ความต้องการในการนิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ของครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า

²⁹ รongรัตน์ อิศรภักดี, *ศึกษานิเทศก์จันทร์เกษม 39* (มีนาคม-เมษายน 2504), หน้า 21-22.

³⁰ อาชีวศึกษา กรม, "ความต้องการการนิเทศของครู-อาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคใต้," ศูนย์ฝึกอบรมอาชีวศึกษาภาคใต้ กรมอาชีวศึกษา 2529 (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 41.

³¹ อาชีวศึกษา, *สิ่งที่ได้อ่างมาแล้ว*.

³² สุจินต์ ตันเจริญ, "ทัศนะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์," ((วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 57-58.

³³ ปัญญา ไชยเสน, "ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรม การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 12," (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527), หน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กิตติมา ปรีดีติลภ. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.

กรรณิการ์ ภัฏญาคง. "ทิศทางการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์." วารสารการศึกษาเอกชน ฉบับเดือนพฤษภาคม 2538 : โรงพิมพ์อักษรไทย.

กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักนายกรัฐมนตรื. "รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน." กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์ พลับบิลชิ่ง, 2532.

เกียรติ ศรีพงษ์. "บทบาทหน้าที่และมาตรฐานของมหาวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.

กฤษณ์ น้ำเพชร. "วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

เขียน จงฤทธิ์พร. "ความต้องการในการนิเทศการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

งามพิศ สัตย์สงวน. หลักมนุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1 ; กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำเนียร กุณาศล. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ชัยวัฒน์ ฉายอรุณ. "ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรม
ที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นของศึกษานิเทศก์ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัด
กรมอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาครุศาสตร์
เครื่องกล, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2529.

ณรงค์ เล็งประชา. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 1 ; กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์,
2530.

ทิตยา สุวรรณชฎ. สังคมวิทยา ในวิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยสถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2517.

ธิดา หอวัฒนกุล. "การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา หลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ธีรเทพ ทองสถิตย์. "ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์."
2516.

นฤพรณ วลลิสุพรรณ. "ความคิดเห็นของผู้บริหารอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษา
เกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ."
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

บรรดล สุขปิติ. "การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ภาควิชาทดสอบและจิตวิทยาการศึกษา." วิทยาลัยครูนครปฐม, 2529.

บัญชา เกิดมณี. "ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง, 2534.

บุญมี เนรยอตต. หลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.ป.ป.), (อัดสำเนา)

บรรเทา กิตติศักดิ์. "การนิเทศการสอนในระดับมัธยมศึกษา." เอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมการสอนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายการพิมพ์สำนักเทคโนโลยี
การศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2524.

บรรเทา ศิลปอาชา, นายกรัฐมนตรี คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา.
วันพุธที่ 26 กรกฎาคม 2538.

ปัญญา ไชยเสน. "ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 12." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527.

ปฐม ทศพล. "ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัย
เทคนิคในภาคเหนือ." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน โรงพิมพ์ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

กรุงเทพมหานคร (มปพ.)

เผ่าพงษ์สันต์ แสงหิรัญ. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับงานนิเทศการสอนภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2534.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2519.

พนัส หันนาคิน. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช จำกัด, 2523.

พินิจ ประมุกาเหน็ด. "ความคาดหวังของครูต่อบทบาทการนิเทศการสอนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2525), หน้า 24.

พรชัย พันธุ์ธาดาพร. "ความต้องการการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 6." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2533.

พิศวงค์ ธรรมพันทา. สังคมวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2523.

เพียงใจ ศุขโรจน์. "ความต้องการทางด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภิญโญ สาร. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2519.

มาลี วิชญกฤษ. "ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในวิทยาลัย."
สังกัดกรมอาชีวศึกษา, 2525.

เมธี ปิณฑานนท์. การบริหารอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2520.

รองรัตน์ อัสวักดิ์. "ศึกษานิเทศก์," จันทร์เกษม 39 (มีนาคม-เมษายน 2504),

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ศึกษาวร, 2528.

วัชรินทร์ ไชยานาเคนทร์. "สภาพภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและวิทยาลัย สังกัด
กรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, 2525.

วัลลภ จันทระกุล. "การศึกษาปัญหาการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาเครื่องกลในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาล."
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2523.

วิจิตร วุตบางกูร. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

วิจิตร บุญยธโรกุล. เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา กทม. วิทยาลัยนพนธ์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
และวิทยาศาสตร์, ภัคดีวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ,
2529.

วิชิต เข้มแข็ง. "ความคิดหวังเกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษา
ประจำจังหวัด."

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. "บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศ แนวโน้มในอนาคต." วารสารการ
ศึกษาเอกชน (สิงหาคม 2536).

สุกัญญา นิธิกร. รายได้รายจ่ายของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2532.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 1 ;
กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, 2529.

สงัด อุทรานนท์. "การศึกษางานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย รายงานผล
การวิจัย เล่มที่ 1." วิทยาลัยนพนธ์ปริญญาครุศาสตร์, ภาควิชาบริหารการศึกษา,
คณะครุศาสตร์, ภัคดีวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

สงัด อุทรานนท์. การนิเทศศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม)
กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม, 2530.

สุจริต เพียงชอบ. วารสารการศึกษาเอกชน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
บทบาทของครูในการพัฒนาประเทศ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2537.

สุจินต์ ตันเจริญ, "ทัศนะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์." 2524.

สุชาติ ศรีนวลดี. "บทบาทและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ของบุคลากรศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนจังหวัด." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527.

สุทธาทิพย์ เจริญสุข. "ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทพาณิชยกรรม ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารอาชีวศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2536.

สุนทร ไคลมี. "การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกาญจนบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

สุนิษฐา ธีรกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

สมิตร คุณานุการ. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523.

สุรางค์ จันทรเอม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, 2529.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิริลักษณ์ บุญวงศ์. "การประเมินความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครู-อาจารย์
ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญา
ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

โสภณ รอดทอง, "ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายสามัญศึกษา
ประจำจังหวัด." ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521. (อัดสำเนา)

โสภ่า ชูพิชัยกุล และอรัญย์ ชื่นเมษะย์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2515.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายการการประเมินผลระบบนิเทศการศึกษาใน
ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2536.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. คู่มือบริหารโรงเรียนเอกชน : การบริหารงาน
บุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ม.ป.ป..

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่องกำหนดประเภทระดับ โรงเรียนเอกชน. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. การปรับปรุงการแบ่งส่วน
ราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2531. (อัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, "รายงานการประชุมสัมมนา
ข้าราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2532."
(เอกสารอัดสำเนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. คู่มือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ประจำเขตการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. สถิติการศึกษาเอกชน
ปีการศึกษา 2536. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการดำเนินงานเกี่ยวกับ
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : เมืองศรีการพิมพ์, 2531.

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็๊ด โปรดักชั่น, 2520.

อเนก รัตปิยะกร. "สื่อการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษาปัจจุบัน."
สารพัฒนาลักษณ์ 41 (สิงหาคม 2528).

เอนก แยมปาน. "การศึกษางานนิเทศการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

เอนก หิรัญ. "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง." วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

อุดร เรียงสมุทร. "ผู้นิเทศการศึกษา." ประชาศึกษา 11 (มิถุนายน 2507),

Beach, S.Dale. Personnel The Management of People at work. New York :
Macmillan Co., 1965.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Berlo, D.K. **The Process of Communication**. New York : Holt Rinchart & Winston, Inc. 1966.

Bertram Raven and Jeffre Rubin. **Social Psychology : People in Group**. New York : John Wiky & Sons, 1976.

Carlton, C. G. "Role of Instructional Supervisors as Perceived by Teacher and Principles in Selected Florids Elementary School." **Dissertation Abstracts International**. A Humanistic and Social Sciences. Aicrofiflm Vol 31. No.9, 1971.

Carman, B.D. "Role and Responsibilities in General Supervision of Instruction." **Dissertation Abstracts International**. A Humanistic and Social Sciences. Microfilm Vol 31. No.9, 1971.

Drech, David, Richard S. Crutchfield and Eherton L. Ballackey. **Indivdual in Society** New York : McGraw-Hill Book, 1962.

Eric Hoyle. **The Kole for the Teacher**. London : Routledge and Kegam Paul, 1969.

Good, Carter V. **Dictionary of Education**. 2nd ed., New York : McGraw-Hill Book Company, 1959.

Guss, C. "How is Supervision Perceived." *Supervision Emerging Profession*. Edited by Robert R. Leeper. Washington D.C., ASCA, 1973.

Hammock, R.C. *Supervising Instruction in Secondary Schools*. New York : McGraw-Hill, Book Company, 1961.

Harold Speare. *Improving the Supervision Instruction*. New York : Prentice-Hall. 1967.

Harris, Ben M. *Supervisory Behavior in Education*. Englewood Cliffs, New Jersey : Printice-Hall, 1975.

Harris, Ben M. *Supervisory Behavior in Education*. 3rd ed., New York : Prentice Hall, Inc., 1985.

Hicks, Hame John. *Education Supervision in Principle and Practice*. New York : Ronald Press, 1960.

McMonagel K.D. "An Analysis of the Relationship between the Congruence of Teachers and their Supervisors Operational Definitions of teaching Effectiveness and Teacher's Satisfactional." Vol 43. No.9 (March) 1983.

Negro, Felix A. *Public Personnel Administration*. New York : Henry Holt Co., 1958.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Robert Goldhammer, Robert H. Anderson and Robert J. Krajewski.

Clinical Supervision. 2nd.ed. New York : Holt Rinchart and Winstore 1980.

Robert G. Owen. Organization Behavior in school. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, Inc., 1970.

Robert J.Alfonso, Geral R. Risth and Rechard F. Neville.

Instruction Supervision : A Behavior System. Boston : Allyn and Bacon. Inc. 1981.

Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan Delermining Sample Size for Research Activities journal of Euducational and Psychological Measurement, (30 August) 1970.

Sullivan C.G. "The Work of the Instruction Supervison : A functioal Analysis." Dissertation International 41 (January) 1981.

Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Praticce. New York : Harcourt Brace and World, 1962.

W.H. Buston and L.J.Bruckner, Supervision : A Social Process.

3rd.ed., New York : Appleton Century - Crofts 1955.

Wiles, Kimball. Supervision for Better Scholls. 3rd. ed.,

Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1967.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 1008/10959

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ ทม. 10300

18 กันยายน 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียน

ด้วย นางรัตนา ภูมิรัมย์ ข้าราชการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์ อดุสสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และกำลังทำการวิจัย เพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร" มีความประสงค์จะขอเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูในโรงเรียนของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูล เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายเจริญ การุญ)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

หน่วยศึกษานิเทศก์

โทร. 2823184

โทรสาร 2823183

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูล

1. โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ
2. โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู
3. โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม (ช่างกลสยาม)
4. โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี
5. โรงเรียนพระรามหกเทคโนโลยี
6. โรงเรียนเทคนิควิทยา
7. โรงเรียนกองทัพบกูปถัมภ์ช่างกล ชล.ทบ.
8. โรงเรียนเทคโนโลยีบางกะปิ
9. โรงเรียนช่างฝีมือปทุมวิทยา
10. โรงเรียนเทคโนโลยีช่างอุตสาหกรรมกรุงเทพ
11. โรงเรียนเทคนิคบูรณพันธ์
12. โรงเรียนดอนบอสโก
13. โรงเรียนเทคนิคสัจจวัฒน์
14. โรงเรียนเทคโนโลยีดุสิต
15. โรงเรียนเทคโนโลยีปทุมเทส
16. โรงเรียนกนกเทคโนโลยี
17. โรงเรียนเทคโนโลยีประชาชื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ ทม. 10300

19 กันยายน 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางรัตนา ภูมิรัมย์ ข้าราชการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปัจจุบันเป็นนักศึกษาปริญญาโท รุ่นที่ 3 สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำงานวิจัย เรื่อง "บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความ
คิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในกรุงเทพมหานคร" จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะเป็นส่วนหนึ่งต่อการพัฒนาการศึกษา
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา โดยผลของงานวิจัยจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้ดียิ่งขึ้น

อนึ่ง การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อการบริหารงานของท่านแต่
อย่างไร การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จะกระทำในลักษณะของภาพรวม มิได้นำเสนอเป็นรายบุคคล
และท่านไม่ต้องลงชื่อในแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา
ในโอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางรัตนา ภูมิรัมย์)

นักศึกษานิเทศก์ สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา คือ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะถือว่า คำตอบจากแบบสอบถามนี้เป็นความลับ ไม่มีการนำเสนอ หรือเปิดเผยเป็นรายบุคคล ดังนั้น จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อความถูกต้องและเชื่อถือได้ของผลงานวิจัย

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนปฏิบัติจริงในปัจจุบันและที่พึงประสงค์ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน (1) ด้านการบริหารหลักสูตร (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน (4) ด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ และตอนท้ายของแบบสอบถามทุกด้านจะเป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของท่านที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนช่วยเหลือหรือปฏิบัติอย่างไรให้กับโรงเรียนของท่าน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำแนะนำในการตอบ ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1. เพศ

- [] ชาย
[] หญิง

2. อายุ

- [] ต่ำกว่า 30 ปี
[] ระหว่าง 31 - 45 ปี
[] ระหว่าง 41 - 60 ปี
[] มากกว่า 60 ปี

3. วุฒิกการศึกษา

- [] ต่ำกว่าปริญญาตรี
[] ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
[] ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
[] ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] ผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ/ครูใหญ่
[] ครูโรงเรียนเอกชน
[] ต่ำกว่า 2 ปี
[] ระหว่าง 3 - 5 ปี
[] ระหว่าง 6 - 10 ปี
[] ระหว่าง 10 - 20 ปี
[] มากกว่า 21 ปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปริมาณ

เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานจริง ในปัจจุบันและที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ และตอนท้ายของแบบสอบถามทุกด้าน เป็นคำถามปลายเปิดที่ถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของท่านที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ช่วยเหลือหรือปฏิบัติงานอย่างไรให้กับโรงเรียนของท่าน

คำแนะนำในการตอบ

คำถามในตอนที 2 นี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ให้ท่านพิจารณาบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่ปฏิบัติงานจริงและที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของท่าน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านวิชาการ ในแต่ละข้อที่กำหนดมาน้อยเพียงใด โดยแบ่งปริมาณการปฏิบัติงานดังนี้

ระดับการปฏิบัติงานจริง ในปัจจุบัน

- 5 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติงานจริง ในปัจจุบันหรือเกิดขึ้นมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติงานจริง ในปัจจุบันหรือเกิดขึ้นมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติงานจริง ในปัจจุบันหรือเกิดขึ้นปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติงานจริง ในปัจจุบันหรือเกิดขึ้นน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติงานจริง ในปัจจุบันหรือเกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติเลย

ระดับการปฏิบัติที่คาดหวังหรือพึงประสงค์

- 5 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังหรือพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่ต้องการ

ประเภทที่ 2 ให้ท่านเขียนตอบแบบสอบถามทุกด้านที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของท่านที่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ช่วยเหลือหรือปฏิบัติอย่างไรให้กับโรงเรียนของท่าน

คำชี้แจง ให้ท่านกาเครื่องหมาย " / " ในช่องระดับการปฏิบัติโดยพิจารณาว่า

1. ปัจจุบันศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศตามข้อกระทงต่าง ๆ อยู่ใน
ระดับใด

2. ท่านพึงประสงค์ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติการนิเทศตามข้อกระทงต่าง ๆ อยู่ใน
ระดับใด

ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน					องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์				
มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
					การบริหารหลักสูตร					
...	...	...	...	...	1. จัดหาเอกสารหลักสูตรให้กับ โรงเรียน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	2. ดำเนินการจัดอบรม เรื่องการใช้ หลักสูตร	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	3. ได้แนะนำการเขียนแผนการสอน และคู่มือการสอน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	4. จัดบริการเอกสารแนะนำการเขียน แผนการสอน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	5. จัดทำมือแนะนำประกอบการใช้ หลักสูตร	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	6. จัดประชุมเชิงปฏิบัติ เรื่องการผลิต สื่อการสอน	...	...	...	...	...

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน					องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์				
มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
...	...	...	...	...	7. จัดบริการสื่อการสอนให้กับ โรงเรียน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	8. ติดตามผลการใช้สื่อการสอน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	9. จัดอบรมเรื่องการสร้างข้อสอบ มาตรฐาน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	10. จัดวิทยากรบรรยายเรื่องหลักสูตร ตามที่โรงเรียนต้องการ	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	11. เป็นแกนนำในการสร้างหลักสูตร	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	12. ติดตามผลการใช้หลักสูตร	...	...	...	...	...
13. นอกจากคำถามข้างต้นท่านคิดว่า ศึกษานิเทศก์ควรช่วยเหลือหรือปฏิบัติอย่างไรให้กับ โรงเรียนในเรื่องการบริหารหลักสูตร										
.....										
.....										
.....										
.....										
.....										

ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน					องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์				
มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
					การพัฒนาบุคลากร 1. จัดอบรมครูให้มีความรู้และทักษะเพิ่มเติมในรายวิชาที่จำเป็น 2. แนะนำแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโลกทัศน์ของครู 3. สวัสดิการสอนตามรูปแบบการสอนต่างๆ 4. แนะนำผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรเพื่อแก้ปัญหาวิชาที่ขาดแคลนครูผู้สอน 5. แนะนำวิธีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการ 6. แนะนำและจัดบริการเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน 7. จัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการผลิตการใช้และการบำรุงรักษาสื่อการสอนอย่างถูกต้อง และประหยัด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน					องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์				
มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
...	...		...	...	8.แนะนำวิธีการให้ครูสามารถ ประเมินผลตนเองได้	...	...		...	...
...	...		...	...	9.แนะนำและจัดทำตัวอย่างการจัด ทำทะเบียนประวัติครู	...	...		...	...
...	...		...	...	10.แนะนำการจัดทำแผนพัฒนาครู ประจำปี	...	...		...	...
11. นอกจากคำถามข้างต้นท่านคิดว่าศึกษานิเทศก์ ควรช่วยเหลือหรือปฏิบัติอย่างไรให้กับ โรงเรียนในเรื่องการพัฒนาศิลาการ										

ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน					องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์				
มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
					การนิเทศภายในโรงเรียน					
...	...	...	...	...	1. จัดอบรมเรื่องการนิเทศภายใน โรงเรียน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	2. จัดให้มีการสาธิตการนิเทศภายใน โรงเรียน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	3. นิเทศติดตามผลการนิเทศภายใน โรงเรียน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	4. แนะนำทักษะวิธีการสร้าง มนุษยสัมพันธ์ที่ดี ในการนิเทศ ภายใน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	5. แนะนำทักษะการใช้หลักการ ประชาธิปไตยกับการนิเทศ	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	6. ส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศ ในการเรียนการสอน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	7. แนะนำกิจกรรมการนิเทศ ที่เหมาะสมกับลักษณะรายวิชา	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	8. แนะนำทักษะการสร้างขวัญกำลังใจ ที่ดีในการนิเทศภายใน	...	...	...	...	...

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน					องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์				
มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
9. นอกจากคำถามข้างต้นท่านคิดว่า ศึกษานิเทศก์ ควรช่วยเหลือหรือปฏิบัติอย่างไรให้กับ โรงเรียนในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน										
.....										
.....										
.....										
.....										
.....										

ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน					องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์				
มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
					การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ แนะนำในด้านวิชาการ					
...	...	...	...	...	1.แนะนำการใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	2.แนะนำการจัดเครื่องมืออุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	3.แนะนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อช่วยพัฒนาพฤติกรรม การสอน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	4.แนะนำเทคนิควิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	5.ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ ข้อสอบ เพื่อสร้างข้อสอบมาตรฐาน ของโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	6.นิเทศติดตามเรื่องการใช้ห้องสมุด และการบริการห้องสมุด	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	7.แนะนำให้โรงเรียนจัดปฐมนิเทศ ครูใหม่	...	...	...	...	...

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน					องค์ประกอบของบทบาทหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	ระดับการปฏิบัติของ ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์				
มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
...	...	...	...	...	8.แนะนำให้โรงเรียนจัดอาคาร สถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการจัด การเรียนการสอน	...	...	...	...	...
9. นอกจากคำถามข้างต้นท่านคิดว่าศึกษา นิเทศก์ควรช่วยเหลือหรือปฏิบัติอย่างไรให้กับ โรงเรียนในเรื่องการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ										
.....										
.....										
.....										
.....										
.....										

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางรัตนา ภูมิรัมย์
วัน เดือน ปีเกิด	2 กันยายน 2496
สถานที่เกิด	นนทบุรี
ประวัติการศึกษา	- ปกศ.ต้น จากวิทยาลัยครูธนบุรี - ปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง	- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กทม.